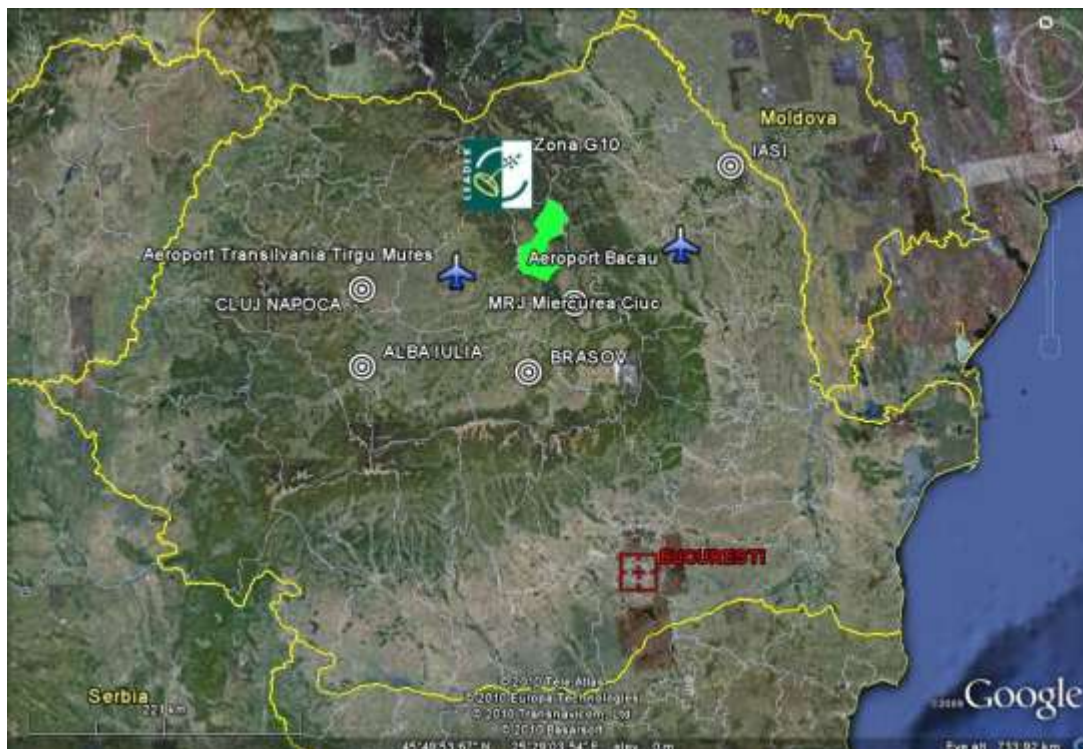

Plan de Dezvoltare Locală

Regiunea Giurgeu G10

Proiect finanțat din Axa 4 Leader, Faza 3 – Sub – măsura 431.1 a PNDR 2007-2013, conform Contractului de finanțare Nr. C 431.1010972100001/23.12.2009., încheiat între MAPDR – APDRP și Comuna Remetea

Proiectant șef:
Expert transnațional:
Elaboratori:

econ. drd. László CSÁK, MeRSA
Dr. Attila BECSKEHÁZI
econ. Noémi BARA
Andrea MÉSZÁROS
Tünde HABA
Levente TÁNCZOS
Andrea CSATA

Colaboratori:

CUPRINS

I.	SUMAR.....	3
II.	PLAN DE DEZVOLTARE LOCALĂ	5
	II.1 Lista localităților cuprinse în teritoriu.....	6
	II.2 Strategia de dezvoltare locală	8
	II.3 Planul de finanțare	156
	II.4 Indicatori de monitorizare	159
III.	REALIZAREA PARTENERIATULUI ȘI FUNCȚIONAREA GAL-ULUI	162
	III.1 Prezentarea procesului de elaborare a Planului de dezvoltare	162
	III.2 Prezentarea parteneriatului decizional.....	169
	III.3.1 Resurse umane	180
	III.4 Implementarea proiectelor în cadrul GAL-ului	191
	III.5 Implicarea GAL-ului în acțiunile de cooperare și în RNDR.....	202

I. SUMAR

Dezvoltare bazată pe cunoștințe locale

Coeziunea teritorială, pe lângă cea socială și economică, a devenit din 01.12.2009 ținta comună a UE prin intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona. În cadrul Politicii Agricole Comune, Axa de dezvoltare rurală din pilonul 2, adică axa LEADER, are cel mai semnificativ efect pozitiv asupra realizării coeziunii teritoriale – fapt demonstrat și în faza LEADER+. Abordarea LEADER este drept metoda de planificare spațială în cadrul dezvoltării rurale, și în acest sens contribuie la dezvoltarea zonelor rurale în cazul în care este folosită conform principiilor de parteneriat, de dezvoltare durabilă economică și socială.

În cazul zonei G10, planificarea integrată rurală are o tradiție deosebită în contextul României, având în vedere faptul, că din 2006, șapte comune din zonă au o strategie integrată de dezvoltare rurală, planificată conform cerințelor dezvoltării spațiale, în concordanță cu metodele participative, bazată pe parteneriate între APL-uri și ONG-uri din zonă.

Economia locală în zona G10 are următoarele potențiale interne de dezvoltare:

- materie primă din sectorul forestier,
- metode tradiționale de procesare a produselor forestiere nelemnoase,
- metode tradiționale de procesare a produselor lactate,
- patrimoniu cultural construit de o calitate deosebită,
- tradiția turismului rural și balnear,

Însă cele menționate sunt valorificate numai parțial, având în vedere faptul, că numai sectorul de prelucrare a lemnului și de procesare a produselor lactate generice (lapte praf, sana, cașcaval) este existent – folosind materie primă, produsă aproape în totalitate în zonă.

Inovația rurală, în contextul produselor alimentare, are un potențial deosebit prin dezvoltarea tehnologiilor de scară mică pentru procesarea produselor lactate și forestiere nelemnoase (fructe de pădure și ciuperci), folosind metodele tradiționale, adică "ca acasă", însă în contextul economiei globale.

Revalorificarea potențialului turistic rural și balnear reprezintă o altă oportunitate pentru a crea locuri de muncă și pentru diversificarea economiei locale. Dezvoltarea turismului bazat pe tradiții locale are un potențial major pentru realizarea sinergiei între sectorul alimentar și turism: produsele alimentare locale pot fi consumate și cumpărate de turiști și pe parcursul timpului

petrecut în zonă, dar și acasă – în cazul în care reușim accesul pe piața internă al UE. Indicatorii turismului vor crește prin imaginea reînnoită a zonei, produsele tradiționale alimentare contribuind la acest proces de construire al noului image.

Dezvoltarea competențelor noi și revalorificarea cunoștințelor locale existente are o importanță semnificativă în contextul dezvoltării zonei. În acest context, am inclus în prioritățile strategiei și principiul de parteneriat în sectorul alimentar și al turismului. Revalorificarea cunoștințelor locale poate fi identificată și în cadrul sprijinirii IMM-urilor din zonă, prin prioritizarea sectorului de construcții, care va folosi metode de construcții tradiționale din zonă. În cazul în care maiștri constructori din zonă vor reintroduce metodele tradiționale, reabilitarea patrimoniului construit specific va fi un mare succes – cu efecte sinergice pe sectorul turismului. Realizarea inițiativelor de cooperare transnațională, prin selectarea proiectelor concrete de către GAL, acestea contribuie în mod esențial la realizarea strategiei, adaugând o valoare în plus pentru inițiativele locale prin folosirea cunoștințelor și bunelor practici ale zonelor LEADER cu caracter similar din alte state membre ale UE.

Planificarea prudentă, empatică și participativă, folosind metode inovative în procesul de planificare, contribuie la dezvoltarea rurală realistă pentru zona G10. Pe parcursul planificării am identificat, împreună cu actorii locali, proiecte concrete cu o valoare totală de 15 milioane de euro. Planul de dezvoltare locală a zonei G10 are ca obiectiv general sprijinirea celor mai inovative proiecte locale deja formulate, sau în curs de planificare, printr-o abordare holistică, armonizarea cu obiectivele formulate din PNDR și la nivelul UE. G10, o zonă rurală europeană, inovativă și tradițională: scop care poate fi atins pe baza strategiei, cu acordul și efortul comun ale actorilor locali.

II. PLAN DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Participarea la procesul de selecție a GAL-urilor se va face pe baza unui Plan de Dezvoltare Locală, ce va cuprinde și cerințe pentru îndeplinirea unor criterii de eligibilitate și de selecție privind trei elemente : **teritoriul, parteneriatul și strategia de dezvoltare a teritoriului.**

Aceste documente vor trebui să scoată în evidență identificarea nevoilor (priorităților) reale de dezvoltare ale zonei respective pe baza punctelor tari ale acesteia, oportunităților interne și externe, resurselor materiale, financiare și umane (printr-o analiză diagnostic corectă), fără a neglija punctele slabe și riscurile existente.

De asemenea, vor trebui să prezinte în planul de dezvoltare locală, tipurile de proiecte specifice zonei ce se pot încadra în măsuri din PNDR, sau cu alte acțiuni specifice, precum și planul de finanțare necesar realizării planului de dezvoltare locală respectiv.

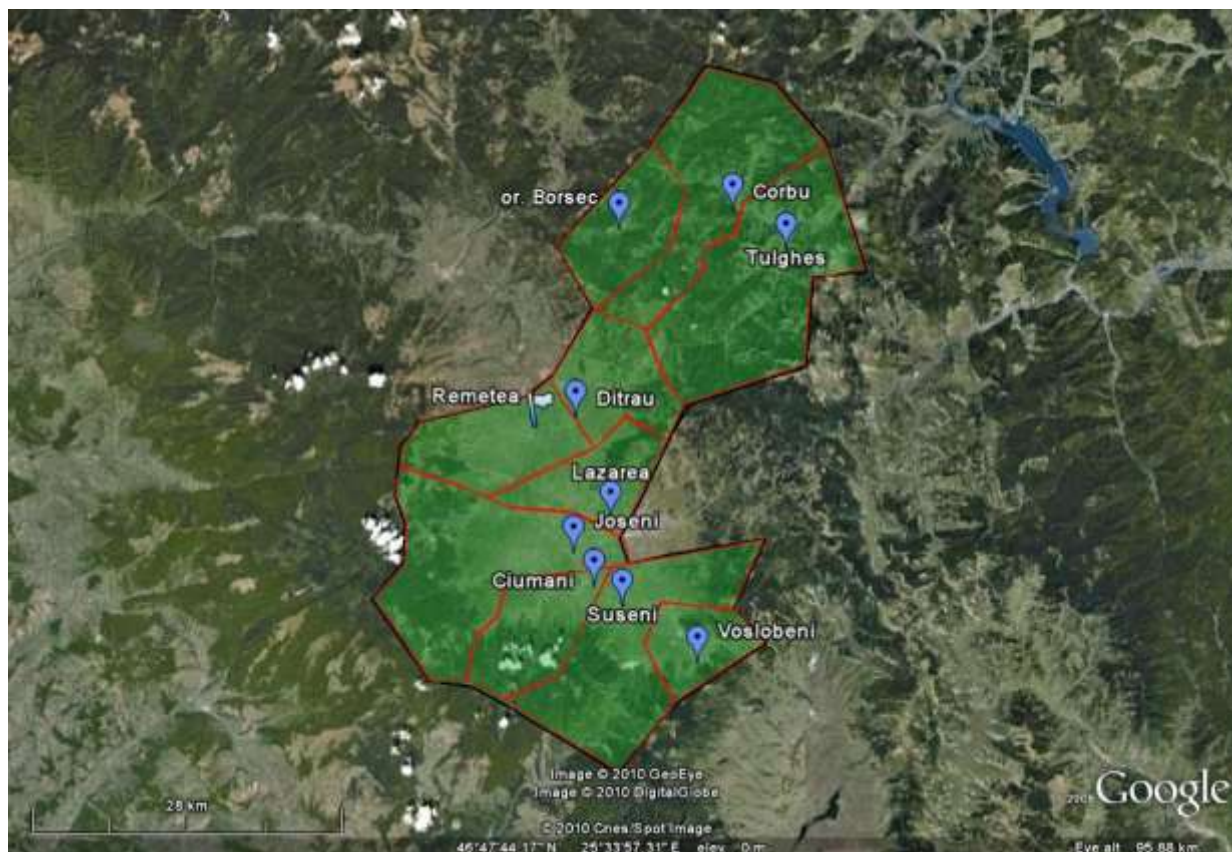
În acest context, documentația va cuprinde trei elemente și anume:

1. Lista localităților cuprinse în teritoriu;
2. Strategia de dezvoltare locală a teritoriului respectiv;
3. Planul de finanțare.

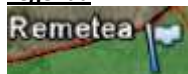
II.1 Lista localităților cuprinse în teritoriu

O bază de date a fost creată (conform anexei **nr. 3 – format excel**) privind componența teritoriului pentru care se va depune dosarul de candidatură– Planul de Dezvoltare Locală.

Harta nr. 1.

Legendă

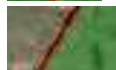
Sediu GAL și denumire UAT

UAT membru GAL și denumire

Limita administrativă UAT

Limita și teritoriul zonei

Sub-zone identificate:

- A) Zona Borsec: Borsec, Corbu, Tulgheș
- B) Zona Nord: Remetea, Ditrău, Lăzarea
- C) Zona Sud: Joseni, Ciumani, Suseni, Voșlăbeni

Anexa 2 – Lista localităților

Teritoriu : <i>Regiunea Giurgiu G10</i>							
Codul comunelor INSSE	Numele localității			Nr. locuitori		Suprafața totală km ²	Densitate loc./km ²
	<i>Comune</i>	<i>Orașe</i>	<i>Sate</i>	<i>Din orașe</i>	<i>Total teritoriu</i>		
83507	x	Orașul Borsec	x	2.864	2.864	92,35	31
854121	Comuna Remetea	x	x	x	6.316	113,59	56
84567	Comuna Joseni	x	x	x	5.721	216,50	26
85920	Comuna Susnei	x	x	x	5.152	220,92	23
84601	Comuan Lăzarea	x	x	x	3.607	86,94	41
84344	Comuna Ditrău	x	x	x	5.944	114,69	52
86133	Comuna Tulgheș	x	x	x	3.596	247,74	15
4612487	Comuna Corbu	x	x	x	1.601	140,49	11
84095	Comuna Ciumani	x	x	x	4.493	96,83	46
86339	Comuna Voșlăbeni	x	x	x	2.056	59,52	35
Total:				2.864	41.350	1.390	30
% locuitori orașe din total locuitori (≤25%):				6,93%	-	-	-

II.2 Strategia de dezvoltare locală

PARTEA I: PREZENTAREA TERITORIULUI – ANALIZA DIAGNOSTIC

II.2.1 Prezentarea geografică și fizică

Harta nr. 2.

II.2.1.1 Prezentarea principalelor caracteristici geografice

Zona G10 se află în centrul țării, la marginea estică a Transilvaniei, în partea nordică a județului Harghita, în îmbrățișarea Carpaților Orientali, între două masive muntoase: Munții Gurghiului și Hășmașul Mare.

Zona este compusă dintr-un oraș și 9 comune – orașul Borsec și comunele Ciumani, Corbu, Ditrău, Joseni, Lăzarea, Remetea, Suseni, Tulgheș și Voșlăbeni.

Borsec și Ciumani sunt localități de sine stătătoare, satele Hagota, Recea, Pintic aparțin de comuna **Tulgheș**, satul Capu Corbului de comuna **Corbu**, la **Ditrău** este arondat Jolotca și Țengheler, iar comunei **Joseni** aparțin satele Borzont, Bucin.

Satul Ghiduț aparține administrativ de comuna **Lăzarea**, de comuna **Remetea** sunt arondate satele Șineu, Făgețel și Martonca. Satele care compun comuna **Suseni** sunt: Suseni, Valea Strâmbă, Chileni, Liban și Senetea, iar Izvorul Mureșului face parte din administrația comunei **Voșlăbeni**.

Accesibilitate:

Aeroporturi: Cele mai apropiate aeroporturi sunt în Târgu Mureș (130 de km de la Borsec) și Bacău, aeroportul din Brașov fiind la o distanță mai mare (180 de km).

Drumuri: Drumul Național DN 15 leagă Moldova cu interiorul Transilvaniei și trece prin Tulgheș, Corbu, Borsec (legătură spre Târgu Neamț și Piatra Neamț).

Drumul E578 trece prin Izvorul Mureșului, Voșlăbeni, Valea Strâmbă, Lăzarea, Ditrău, Drumul Județean DJ127 leagă comuna Ditrău de Tulgheș. Drumul Național 13 B de la Gheorgheni spre Praid trece prin Joseni, iar drumurile județene DJ 126 leagă localitățile Suseni, Ciumani, Joseni, respectiv Lăzarea. Drumul Județean DJ 138 face legătura între Suseni și zona Odorheiului, trecând prin Liban.

Drumuri județene din comuna Remetea sunt: DJ 153C (leagă comuna Remetea cu Ditrău) și DJ 153D.

Cale ferată: Magistrala 400 a Căilor Ferate Române (tronsonul care leagă Municipiul Brașov de Municipiul Satu Mare) trece prin zona țintă, fiind stații de tren în localitățile: Izvorul Mureșului, Voșlăbeni, Valea Strâmbă, Lăzarea și Ditrău.

Reședința de județ, Municipiul Miercurea Ciuc, se află la 30 km distanță de Izvorul Mureșului, cel mai apropiat sat al zonei G10 de reședința județului. Cele mai apropiate municipii de zona țintă (G10) sunt Gheorgheni (la o distanță de 3 km de Valea Strâmbă) și Toplița (18 km de Borsec).

Caracteristici geografice:

Regiunea Giurgeu G10 se află în îmbrățișarea Carpaților Orientali, între două masive muntoase: Munții Gurghiului (de origine vulcanică) și Hășmașul Mare cu altitudini până la 1700 de metri. În interiorul celor două ziduri muntoase amintite, se înșiruie depresiunile Giurgeului și a Borsecului. Localitățile Borsec, Corbu, Tulgheș se află în depresiunea intramontană, tecto- erozivă în Carpații Orientali, dominată de Munții Giurgeu, drenată de valea Vinului, cu o suprafață de 30 km². Relieful este colinar, terasele sunt înalte. Clima este răcoroasă, iar media termică anuală este de 4 grade

Celsius cu precipitații bogate, de aprox. 800 mm anual. La munte sunt păduri rășinoase și numeroase izvoare de apă minerală.

Depresiunea Giurgeului (Remetea, Ditrău, Lăzarea, Joseni, Ciumani, Suseni, Voșlăbeni) este situată la sud-vest de depresiunea Borsecului. Pe traseul Mureșului, în depresiunea Giurgeului se află Izvorul Mureșului (după cum arată și numele, unde izvorăște Mureșul), Suseni, Ciumani, Remetea.

Depresiunea Giurgeului, formată dintr-un baraj vulcanic, este situată în partea Centrală a Carpaților Orientali, axată pe valea superioară a Mureșului, încadrată de zona eruptivă a munților Călimani și Ghurghiu și cea cristalo-mezozoică. Suprafața ei se întinde pe 1600 kilometri pătrați, 40 km lungime și 15-20 km lățime. Relieful depresiunii este relativ neted cu aspect de câmpie înaltă de 700-800 metri altitudine.

La Lăzarea, Remetea, și Borsec pot fi găsite mlaștini eutrofe.

Clima este deosebit de friguroasă, comuna Joseni din zona G10 fiind considerată „polul Nord „ al țării cu ierni aspre, veri nu prea calde, precipitații bogate.

Un fenomen caracteristic este inversiunea termică (mai ales iarna): aerul foarte rece de pe creștele montane fiind mai greu, coboară în vatra depresiunii, aerul mai cald ridicându-se. Aerul rece și ceața staționează mai mult în depresiune, fapt ce determină ca temperaturile zilelor geroase de iarnă să se apropie de -30 de grade Celsius. Clima este mai blândă în Tulgheș, Borsec și Corbu, unde depresiunea nu este atât de deschisă, și perdeaua de pădure mai apropiată ocrotește aceste localități de variațiile negative extreme, înregistrate des și pentru perioade mai îndelungate la Joseni și localitățile vecine. Cu toate acestea, clima răcoroasă permite dezvoltarea unei faune și flore mai rezistente la frig (vița de vie nu aduce roade aici, și porumbul poate fi folosit mai mult pentru furaje, pentru siloz).

Complexitatea și varietatea reliefului, întregită de bogăția apelor minerale (peste 2000 de izvoare), de prezența numeroaselor monumente de artă și cultură de o deosebită importanță arhitecturală, precum și dezvoltarea unor stațiuni balneo-climaterice, legate printr-o rețea de căi ferate și rutiere, permit ca pe teritoriul județului Harghita să se delimiteze mai multe centre și zone de interes turistic: Masivul Hășmașul Mare, Izvorul Mureșului, peștera „Șugo”, zona turistică Gheorgheni – Lacul Roșu – Cheile Bicazului, Centrul de Creație depresiunea Borsec – cu stațiunea balneoclimaterică cu același nume, cu peste 20 de izvoare de apă minerală curative și de masă, condiții de cazare, masă, tratament și alte atracții turistice.

Solul este specific zonelor de munte. În unele zone predomină solurile argiloase, în altele nisipoase. Este un sol sărac în substanțe organice, ceea ce obligă localnicii ca terenurile cultivate să fie în continuu îngrășate.

O zonă interesantă și o excepție a celor afirmate mai sus este cea denumită „curechiște”, zonă destinată de locuitori în exclusivitate cultivării verzei. În această zonă solul este predominant cernoziomul, care probabil s-a format din aluviunile pârâului cald, pârâul Fântânii, care o traversează și care nici chiar în iernile cele mai geroase nu îngheață, iarba fiind tot timpul verde. Acest sol se găsește la Voșlăbeni. Lăzarea și Joseni au un sol mai bogat în humus, solurile cele mai fertile, bune pentru culturi agricole se găsesc aici.

Zăcămintele minerale : Rocile dolomitice de la Voșlăbeni, constituie aproape în întregime versantul vestic al culmii ce coboară din vârful Cocoșelul până aproape de calea ferată Ciceu – Deda, în zona dintre Izvorul Mureșului și Voșlăbeni.

Dolomitele observate în probele extrase au culoare alb – cenușie, până la gălbuie, culoarea predominantă fiind culoarea albă. Cristalinitatea dolomitei este variabilă, fiind prezente alternanțele de zone fin cristalizate care fac tranziția spre o cristalinitate avansată, unde roca are caracter zaharoid. În zona rocilor calcaroase dolomitice, apar intercalații de șisturi cristaline mezozonale. În masa dolomitică se observă cuiburi de tremolit sub formă de cristale prismatice radiale și fibroase. Se remarcă și mici lentile sau cuiburi de cuarț, iar sporadic apar palete de muscovit. Dolomita din această zonă este prelucrată astăzi prin instalația de măcinare și spălare aparținând SC Nemetarifere Miercurea Ciuc și utilizată pentru industria siderurgică, prepararea sticlei sau ca material de construcție.

De asemenea, încă din secolul al XIX-lea comuna Voșlăbeni era recunoscut pentru varul de calitate obținut prin arderea dolomitei.

O formă a dolomitei este marmura care se mai găsește și în comuna Lăzarea.

În Borsec se află resurse minerale importante de lignit și travertin. Andezitul de la Suseni este exploatat de către compania Lafarge.

Apa minerală (feruginoasă, bicarbonată, sodică, carbonată) se găsește la Suseni, Ciumani, Remetea, Tulgheș și în cantitatea cea mai mare la Borsec. Apa minerală este o resursă de bogăție importantă a zonei.

Vegetația (peisajul natural și cultivat etc).

Flora: păduri de brad, molid, fag, în amestec cu grun. În mlaștinile eutrofe se dezvoltă numeroase specii de mușchi, între care sunt relictice glaciare remarcabile (*Mesaea hexasticha*, *Saxifraga hirculus*, *Carex dionica* etc.)

Este important de notat faptul că aici cresc în mod natural o serie de fructe de pădure, ciuperci și plante medicinale care prezintă un potențial economic, dacă va fi prelucrat (coacăză, măceșe, zmeură de pădure, alune etc).

Unele dintre speciile de ciuperci sunt și acum culese și exportate. Cel mai des cules este: hribul (*Boletus*), *Cantharellus cibarius*. Sunt și specii care sunt culese de localnici cum ar fi *Lactarius deliciosus*.

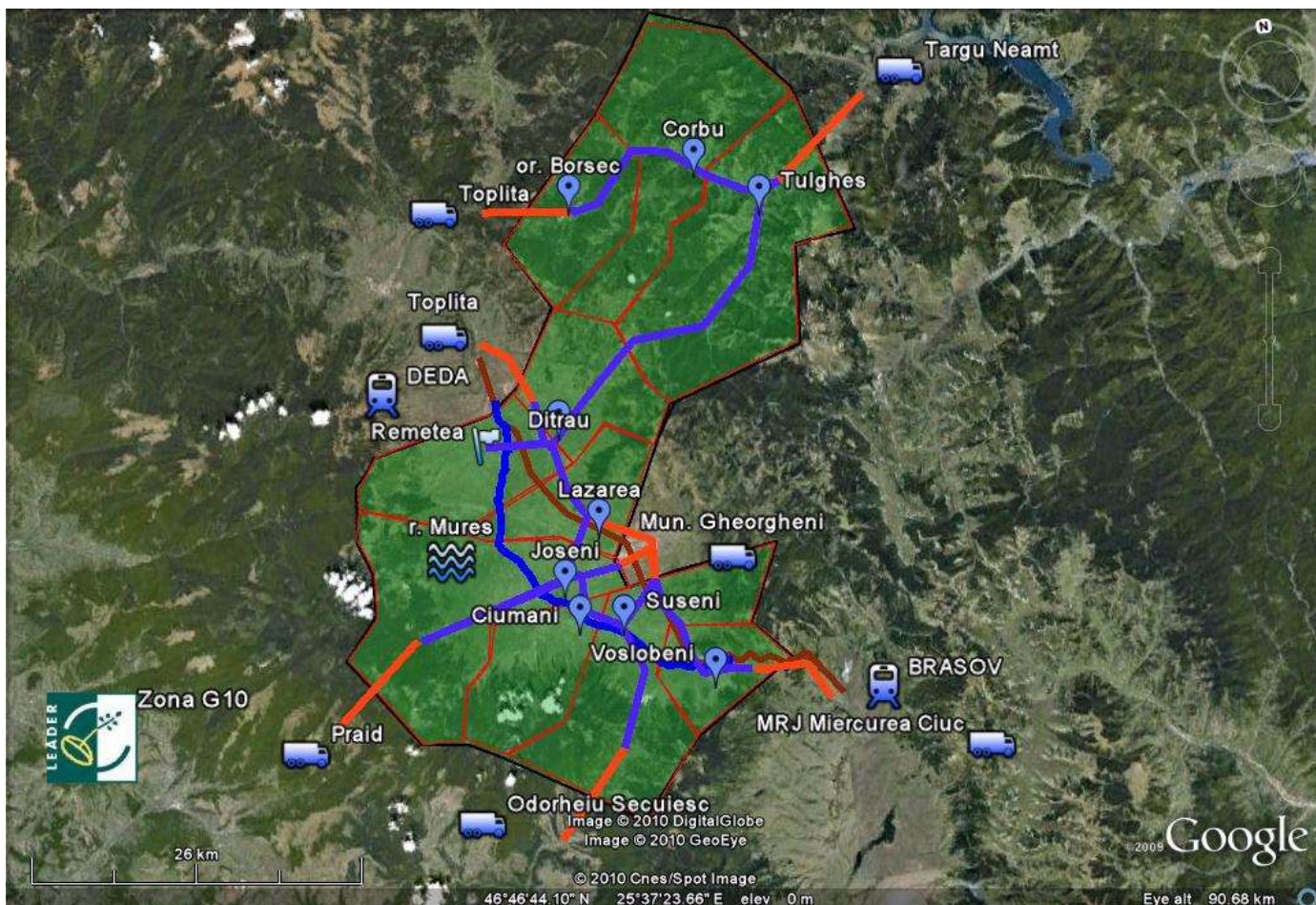
Plantele medicinale cel mai des culese sunt: chimion (*Carum carvi*), măceșe (*Luniperus communis*), anason (*Pimpinella anisum*), *Chelidonium majus*, *Valeriana officinalis*, *Centaurium unbellatum*, *Thymus serpyllum*. Cele mai multe dintre aceste plante sunt culese nu numai pentru aroma lor specială, dar mai ales pentru substanța activă curativă aflată în ele. La foarte multe boli curențe (diaree, răceală etc.) se găsește leac în anturajul apropiat.

Dintre **plantele cultivate** fac parte cele care sunt mai puțin iubitoare de căldură și rezistente la frig. Nu în puține rânduri se întâmplă ca bruma să apară primăvara târziu și toamna timpuriu. Astfel că în cadrul culturilor agricole se cultivă pe suprafețe mai mari cartoful, iar dintre cerealele seacă, orzul, ovăzul și grâul. În trecut au fost cultivate culturi textile (în), dar cu desființarea capacității de prelucrare de la Joseni acestea au dispărut.

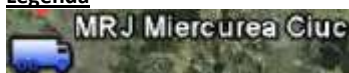
Fauna este bogată și variată în specii, fiind adaptată condițiilor de relief și climă. De interes cinegetic sunt : ursul, cerbul carpatin, râsul, jderul de scorbură, cocoșul de munte, iernuca, acvila de munte, huhurezul, pițigoii de brădet, vipera comună, tritonul de munte. Pădurile mai adăpostesc : căprioare, mistreți, lupi, vulpi, veverițe.

II.2.1.2 Hărți – planul localizării teritoriului

Harta nr. 3.

Legendă

Legături externe rutiere, spre localități de importanță

Legături externe feroviare, spre localități de importanță

Râul Mureș

Harta nr. 4.

Legenda

Reședința județului

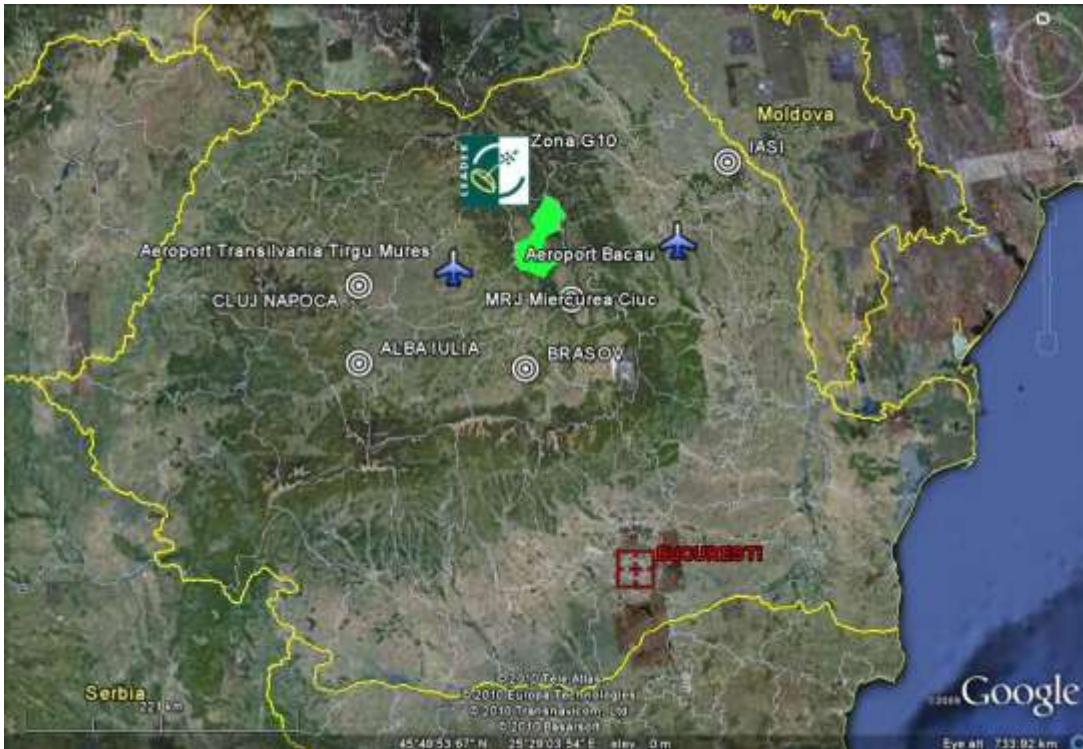

Limita și teritoriul zonei

Limita și teritoriul județului

Harta nr. 5.

Legenda

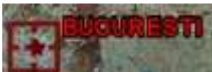
Orașe de mare importanță apropiate

Limita și teritoriul zonei

Aeroporturi de importanță regională

București

Starea drumurilor: cele mai multe drumuri au fost renovate recent, însă unele porțiuni nu au fost reparate (de exemplu la Lăzarea din cauza depunerii rețelei de canalizare, care a fost depusă chiar când se făceau reparații capitale pe drumul E 578). Drumurile asfaltate au fost reparate, dar drumurile din comune și mai ales drumurile spre terenurile arabile și spre păduri sunt într-o stare foarte degradată.

Drumuri: Drumul Național DN 15 care este una dintre legăturile Moldovei cu interiorul Transilvaniei și trece prin: Tulgheș, Corbu, Borsec (legătură spre Târgu Neamț și Piatra Neamț).

Drumul E578 trece prin Izvorul Mureșului, Voșlăbeni, Valea Strâmbă, Lăzarea, Ditrău, Drumul Județean DJ127 leagă Ditrăul de Tulgheș. Drumul Național 13 B de la Gheorgheni spre Praid trece prin Joseni, iar drumurile județene DJ 126 leagă localitățile Suseni, Ciumani, Joseni, respectiv Lăzarea. Drumul Județean DJ 138 face legătura între Suseni și zona Odorheiului trecând prin Liban. Drumuri județene din comuna Remetea sunt: DJ 153C și DJ 153D.

Aeroporturi: Cele mai apropiate aeroporturi sunt Târgu Mureș (130 de km de la Borsec) și Bacău, Brașov fiind mai departe (180 de km).

Calea ferată care trece prin zonă nu a fost reparată de mult timp.

Cale ferată: Magistrala 400 a Căilor Ferate Române (tronsonul care leagă Brașovul de Satu Mare) trece prin zona țintă, fiind stații de tren în localitățile: Izvorul Mureșului, Voșlăbeni, Valea Strâmbă, Lăzarea, Ditrău.

Reședința de județ, Miercurea Ciuc se află la 30 km distanță de Izvorul Mureșului, cel mai apropiat sat de aceasta. Orașe vecine zonei țintă (G10) sunt Gheorgheni (la distanță de 3 km de Valea Strâmbă) și Toplița (18 km de Borsec).

II.2.1.3 Populație – demografie

În ultimii 16 ani populația așezărilor zonei G10 a scăzut cu aproape 9%, precum reiese și din tabelul de mai jos. Cauza scăderii este soldul negativ dintre mortalitate și natalitate (cel mai important factor este scăderea natalității), doar migrația a înregistrat o tendință pozitivă în regiunea analizată.

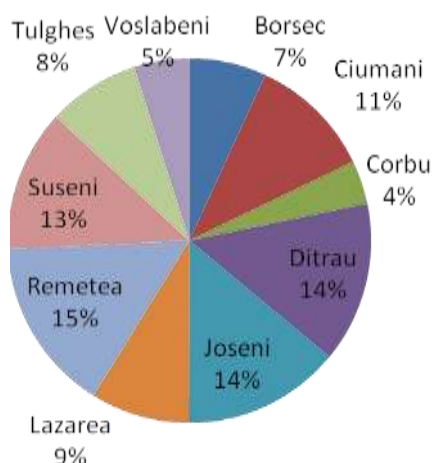
Tabelul II.2.1.3.1: Datele privind populația Zonei G10

Populație	1992	2002	2008	Evoluție/ Regresie	Soldul migrării	Soldul natural (natalitatea mortalitate)	Sub 14 ani 2008	Peste 60 ani 2008	Populația activă (persoanele între 14 -60 de ani)	Șomaj
Borsec	3 074	2 864	2 761	-313	78	-391	386	606	1 769	88
Ciumani	4 817	4 493	4 447	-370	93	-463	638	1 079	2 730	137
Corbu	1 622	1 601	1 561	-61	15	-76	267	392	902	45
Ditrau	6 772	5 944	5 778	-994	249	-1 243	865	1 298	3 615	181
Joseni	6 247	5 721	5 661	-586	147	-733	833	1 329	3 499	175
Lazarea	3 727	3 607	3 542	-185	46	-231	567	822	2 153	108
Remetea	6 582	6 316	6 226	-356	89	-445	995	1312	3 919	196
Suseni	5 619	5 152	5 119	-500	125	-625	776	1 202	3 141	157
Tulghes	3 780	3 596	3 295	-485	121	-606	528	755	2 012	101
Voslabeni	2 053	2 056	1 982	-71	18	-89	289	485	1 208	60
Total	44 293	41 350	40 372	-3 921	981	-4 902	6 144	9 280	24 948	1 247
%	100	93,35	91,15	-8,85	2,21	-11,06	15,22	22,98	61,80	5

Sursă: Institutul Național de Statistică

Populația așezărilor analizate, pe baza datelor de la sfârșitul anului 2008, se distribuie precum se vede și pe graficul II.2.1.3.1. Se poate observa că nu există localitate cu o populație prea mare sau prea mică, Zona G10 este alcătuită din 9 comune și un oraș mic, ele fiind similare în ce privește mărimea lor. Populația niciunei localități nu depășește proporția de 15% din totalul populației regiunii G10.

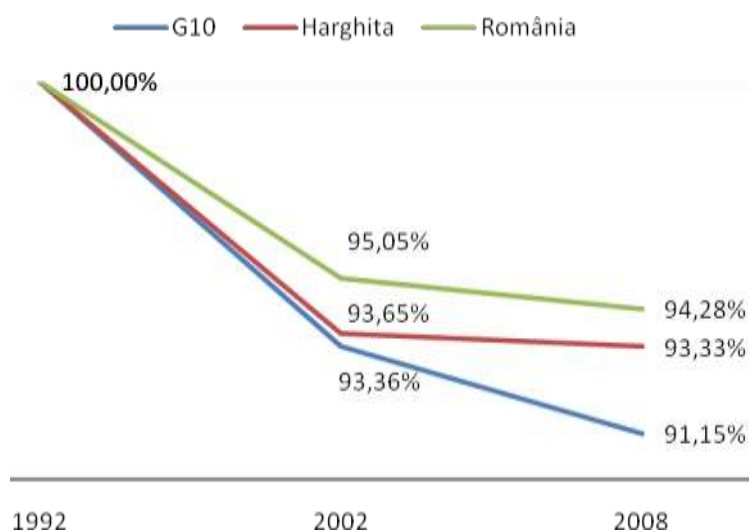
Grafic II.2.1.3.1: Distribuția populației Zonei G10 în localități în 2008

Sursă: Institutul Național de Statistică

După recensământul din 1992 numărul populației a scăzut în toată țara, până în 2002 a atins o scădere de 5%, iar în 2008 rata raportată la datele anului 1992 a fost de 94%, deci poate fi un semn bun că în perioada trecută scăderea populației s-a moderat. Dacă analizăm județul Harghita, această scădere este și mai semnificativă, iar scăderea în Zona G10 este mai înaltă decât în județul Harghita. Populația Zonei G10 pe baza datelor din 2008 este 91% raportată la numărul populației din 1992. În Zona G10, precum se vede și pe graficul II.2.1.3.2, tendința scăderii populației arată un trend crescător în continuare.

Grafic II.2.1.3.2: Formarea populației în perioada 1992-2008 (Evoluția populației raportată la anul 1992)

Sursă: Institutul Național de Statistică

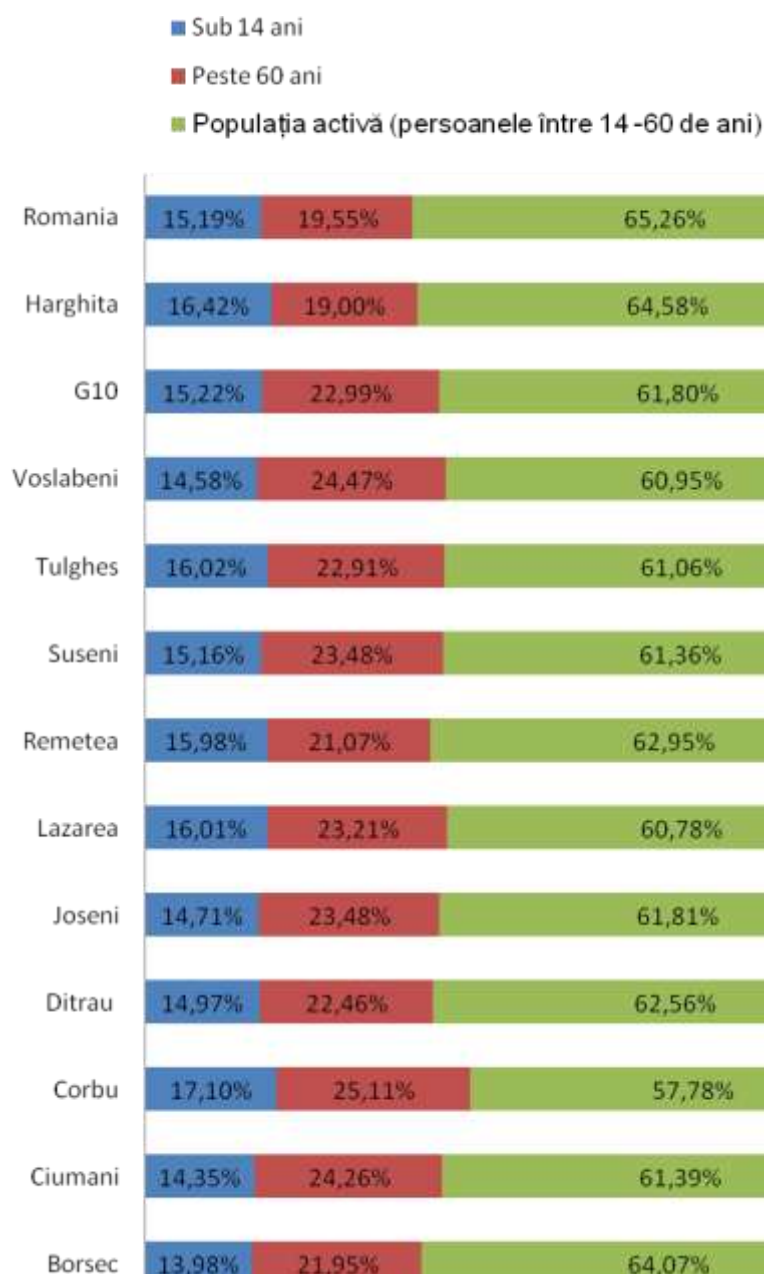
Scăderea numărului populației este datorită valorii negative a soldului natural (natalitatea-mortalitatea), deoarece soldul migrației prezintă o valoare pozitivă. Acest proces este alimentat de tendința care arată că oamenii, care trăiesc în această regiune nu vor să-și părăsească casele, dar se nasc foarte puțini copii, astfel scade numărul populației.

În Zona G10 măsura îmbătrânirii nu este mai mare decât în țară sau în județ. Raportul dintre cei cu vârsta sub 14 ani și a celor peste 60 de ani este asemănător, proporția bătrânilor fiind mai mare cu 4-9% decât a tinerilor (Grafic II.2.1.3.3). Dacă se îmbunătățesc condițiile de trai și nivelul veniturilor din zonă, atunci este posibil ca natalitatea să crească, și va avea ca efect creșterea proporției tinerilor.

În zona analizată șomajul arată o tendință asemănătoare șomajului mediu la nivel de țară (5% în 2008).

Populația Zonei G10 se distribuie uniform între cele 9 comune și un oraș, care alcătuiesc regiunea. Numărul populației a scăzut față de datele recensământului din 1992, însă măsura scăderii s-a moderat în ultimii ani. Scăderea a apărut datorită valorii negative a soldului natural, cu toate că proporția celor sub 14 ani este asemănătoare cu proporția celor peste 60 de ani. Un program de înviorare a economiei și un program, care ar crește condițiile de trai, ar avea efect benefic asupra numărului nou-născuților, astfel ar contribui la creșterea populației tinere.

Grafic II.2.1.3.2: Distribuția populației în 2008 după vârstă în România, Harghita, G10

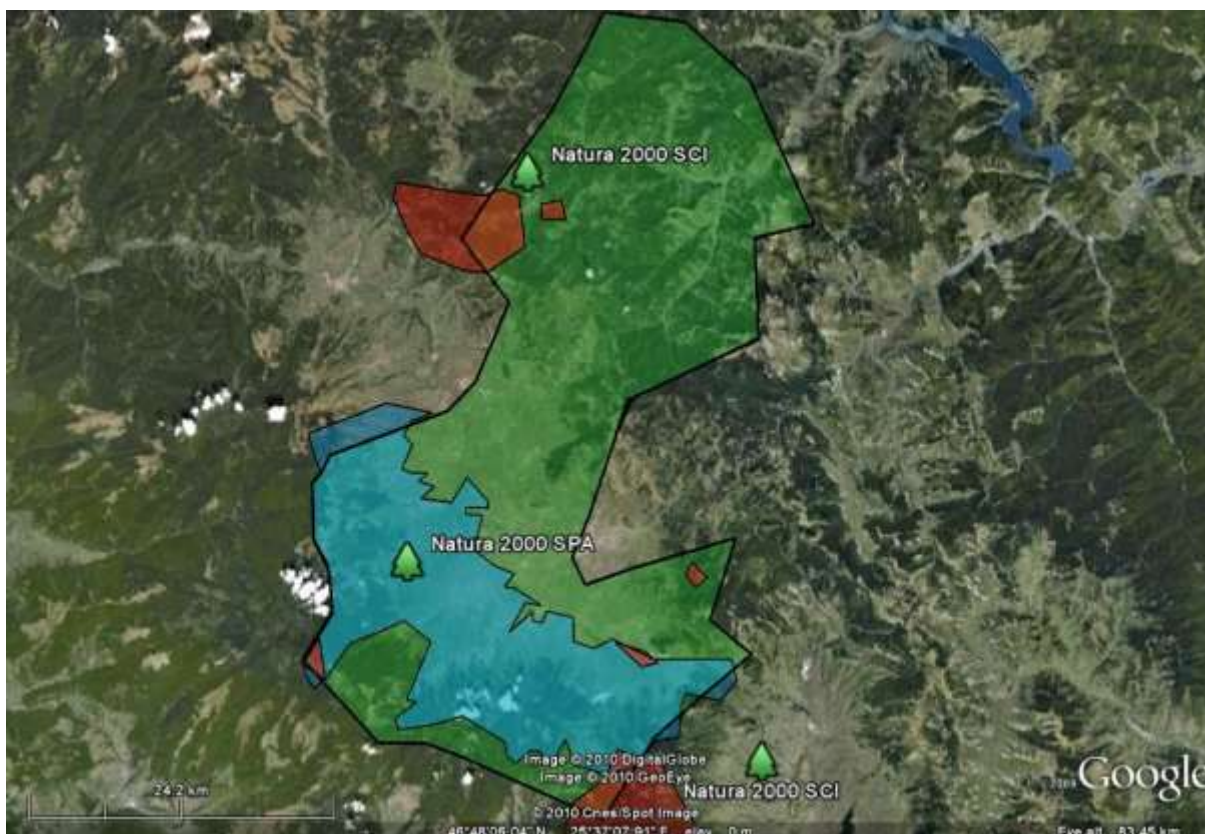

Sursă: Institutul Național de Statistică

II.2.1.4 Patrimoniu de mediu

În mai multe localități din zona țintă se află arii protejate mai mici sau mai mari cu floră și faună specială. În zona localităților Voșlăbeni, Borsec și Tulgheș în roca specială de aici s-au format peșteri și grote, descrise mai jos.

Harta nr. 6.

Legendă

 Natura 2000 SCI	Tipul zonei Natura 2000
	Limita și teritoriul zonei
	Limita și teritoriul zonei SPA
	Limita și teritoriul zonei SCI

Borsec

șapte Izvoare aflat la 1550 m de centrul stațiunii. Denumirea vine de la numărul izvoarelor care alimentează stațiunea cu apă potabilă. **Poiana Zânelor** și „cariera de travertin” – toate formând un ansamblu de obiective învecinate între ele și constituind un singur peisaj de mare atracție turistică.

În drum spre șapte Izvoare și Poiana Zânelor se găsesc izvoarele 10 și 11 pentru cură internă, precum și stadionul cu amenajările sportive respective.

La cca. 1145 m de centrul stațiunii se află **Grota urșilor**, un ansamblu de goluri adânci formate prin fenomenul de eroziune naturală a rocilor sub acțiunea apelor de infiltrație (fenomen carstic). De la Grota Urșilor la mică distanță se află și **Peștera de Gheață**.

În drumul spre Peștera de Gheață întâlnim **Izvorul Străvechi (Mofeta)** unul dintre cele mai vechi izvoare de cură din stațiune.

Ocolind drumul dinspre Peștera de Gheață și străbătând o vale adâncă, ajungem la **Izvorul Pierre Curie**, izvorul cu cea mai radioactivă apă minerală din stațiune.

Pe versantul apus al văii în care se află izvorul menționat mai sus este situată **Cetatea Bufnițelor**, aflată pe o pantă abruptă și înaltă. Aici pot fi vizitate ruinele unor construcții militare din primul război mondial.

Peștera Șugău

Structura geologică situată între localitățile Voșlăbeni și Valea – Strâmbă, la poalele sudice ale Dealului Șipoș în a cărei compoziție predomină calcarele, au favorizat formarea peșterii Șugău. Din interiorul peșterii izvorăște un pârâu care împreună cu alte izvoare vor forma apa râului Vederea Mare sau cum astăzi localnicii îi mai spun, Valea. Sunetul produs de apele izvorului produce un sunet despre care se spune că șoptește. De la acest fenomen peștera a primit numele de Șugău de la cuvântul în limba maghiară, sugó = șoptă. Prima descriere a peșterii datează din 1930. Peștera are trei intrări suprapuse, mai multe săli mari (Sala cu scări, Sala Mare, Sala rădăcinii) și galerii de legătură între ele, în care se găsesc frumoase exemplare de stalactite și stalagmite. De asemenea, peștera adăpostește mai multe exemplare de lilieci foarte rari în Europa.

Mlaștina „După Luncă”

În zona luncii Mureșului localitatea Voșlăbeni se bucură de o arie naturală protejată, Mlaștina „După Luncă”. Rezervația are o suprafață de 60 ha și se află la 770 m altitudine, sud-vest de comuna Voșlăbeni. Volumul turbei care se găsește aici este de 700.000 m³. În mlaștină se întâlnesc o serie de relicve de plante din era glaciară, între care Viola Epipsila – o specie rară de viorea. În depresiunea Giurgeului crește în flora spontană laleaua pestriță – *Fritillaria meleagris*. Plantă ocrotită prin lege, înfloarește în aprilie-mai, pe terenurile mlăștinoase. Florile roșii – violete,

pătate ca o tablă de șah și în formă de clopot acoperă în număr mare lunca Mureșului. Pe tulpina erectă, de 3-5 cm lungime se găsesc 3-6 frunze lineare.

Tulgheș

Există o rezervație de stejari, unică la această altitudine (800 m). Cu o varietate de plante și animale sălbatice rezervația naturală Pietrele Roșii are o suprafață de 14 ha.

Muntele Pietrele Roșii se ridică la nord deasupra comunei Tulgheș, la o altitudine de 1215. Pietrele Roșii este o stâncă de calcar bine individualizată, constituită din calcare hippuritice. Pe latura ei prezintă povârniș format din sfărâmătura de calcar. Vârful ei oferă o frumoasă priveliște a împrejurimilor și este un punct de reper. Rezervația Pietrele Roșii prin speciile endemice prezintă o importanță fitogeografică. Aici a fost descoperit în anul 1981 de Römer endemismul *Astragalus romeri* Smink, al cărei areal este foarte restrâns în țara noastră. Dintre elementele floristice sunt importante de amintit: *Delphinium sinokaianu*, *Nieracium pojoritense*, *Poa Rechmani*, *Silene zawadzki*. În cadrul ariei protejate se întâlnesc următoarele etaje fitoclimatice :

- etajul montan de molidișuri pure
- etajul montan de amestecuri
- etajul deluros de cvercete și șleauri de deal

Suprafața acoperită cu pădure de amestec normal de rășinoase și fag cu floră de mull se întâlnește la altitudini cuprinse între 700 – 1400 m pe versanți cu înclinări și expoziții diferite, mai frecvent moderați – puternic înclinați. Sub păduri s-a dezvoltat un strat erbaceu, din alcătuirea cărora se pot enumera plante ca *Oxalis acetosella*, *Asperula odorata* precum și *Festuca silvatica*, în anumite locuri întâlnim și *Festuca Rubra*. Dintre plantele protejate mai întâlnim în zonă: *Hieracium pojoritense*, *Juniperus sabina*, *Astragalus romeri*, *Delphinium simonkaianum*. Pădurile din microregiune sunt de asemenea populate cu specii de mamifere ca: cerbul comun, ursul brun, mistrețul, căpriorul, capra neagră, lupul, vulpea, râsul și pisica sălbatică , precum și diferite specii de păsări dintre care cele mai valoroase sunt cocoșul de munte și ierunca.

În Zona G10 există două zone de Natura 2000, după cum urmează:

Numele zonei	Suprafața în ha	Caracteristici principale (clasificarea directivelor privind Habitatele, Păsări, Habitate și Păsări)
ROSPA0033 – Depresiunea și Munții Giurgeului	58 176,7	Situl include ariile naturale protejate Piemontul Nyires de la Borzont, Mlaștina Cea Mare Remetea, Mlaștina După Luncă din Voșlăbeni, și Peștera Șugo, protejate prin Hotărârea Consiliului Județean Harghita nr. 162/2005. și Legea nr. 5./2000.
ROSCI0113 – Mlaștina după Luncă	300,3	Situl cuprinde în întregime rezervația naturală Mlaștina După Luncă, care este ocrotit încă din anii 1954, ca rezervație naturală botanică, iar actual este protejat prin Hotărârea Consiliului Județean Harghita Nr. 162/2005. Este inclusă de asemenea în Anexa I a Legii Nr. 5/2000. Aria este sub administrația Consiliului local Voșlăbeni, jud. Harghita.
ROSCI0252 – Toplița – Scaunul Rotund Borsec	5436	Situl include în întregime rezervația geologică Scaunul Rotund, cu o suprafață de 75 ha, ocrotit pe plan local și național protejate prin Hotărârea Consiliului Județean Harghita nr. 162/2005. și Legea nr. 5./2000.
ROSCI0019 – Călimani - Gurghiu	136 657 ha	Păduri compacte întinse pe suprafață mare (70 km lungime x 20-30km lățime), procentul habitatelor forestiere de interes european depășește 90%. Lipsa așezărilor umane pe acest teritoriu vast, exceptând Defileul Mureșului. Habitate favorabile care permit conservarea populațiilor de carnivore mari (peste 500 de urși, 100 – 200 lupi, 70 – 80 râși). Cuprinde toate celelalte situri Natura 2000 propuse – Defileul Mureșului, inclusiv Parcul Național Călimani.
ROSCI0090 – Harghita Mădăraș	13 349 ha	Situl cuprinde aria protejată Lacul Dracului. Aria este protejată conform Hotărârii Consiliului Județean Harghita nr. 162/2005 și a Legii nr. 5 /2000.

ROSPA033 – Depresiunea și munții Giurgeului

Legături cu alte situri Natura 2000:

- ROSCI0019 Călimani - Gurghiu
- ROSCI0090 Harghita Mădăraș
- ROSCI0113 Mlaștina după Luncă
- ROSCI0243 Tinovul de la Dealul Albinelor

Localizarea sitului

Coordonatele sitului:

Latitudine N 46° 41' 28"

Longitudine E 25° 24' 6"

Suprafața sitului (ha): 58 176.7

Regiunea biogeografică: Alpină

Regiunile administrative:

NUTS	%	Numele județului
RO074	76.1	Harghita
RO075	23.9	Mureș

Specii de păsări enumerate în anexa I a Directivei Consiliului 79/409/CEE

Cod	Specie	Populație			
		Rezidență	Cuibărit	Iernat	Pasaj
A031	Ciconia ciconia		50-60		
A072	Pernis apivorus		40-55		
A122	Crex crex		180-250		
A089	Aquila pomarina		35-45		
A091	Aquila chrysaetos	1-2			
A223	Aegolius funereus	200-220			
A217	Glaucidium passerinum	30-40			
A241	Picoides tridactylus	140-170			
A338	Lanius collurio		6000-7000		
A246	Lullula arborea		500-700		
A081	Circus aeruginosus		0-1		60-100
A082	Circus cyaneus			40-50	
A104	Bonasa bonasia	250-280			
A215	Bubo bubo	1			

A220	Strix uralensis	35-50			
A222	Asio flammeus		0-1		
A224	Caprimulgus europaeus		120-130		
A239	Dendrocopos leucotos	60-80			
A236	Dryocopus martius	70-90			
A321	Ficedula albicollis		4500-5500		
A320	Ficedula parva		500-600		
A103	Falco peregrinus	1-2			
A108	Tetrao urogallus	150-190			

Descrierea sitului

Caracteristici generale ale sitului:

Clase de habitate	%
Pajiști naturale, stepe	2
Culturi (teren arabil)	6
Pășuni	20
Alte terenuri arabile	6
Păduri de foioase	6
Păduri de conifere	40
Păduri de amestec	8
Habitat de păduri (păduri în tranziție)	12

Alte caracteristici ale sitului:

Situl cuprinde depresiunea Giurgeului în întregime și o parte din pădurile de molid înconjurătoare piemontane. Depresiunea cuprinde mai multe tipuri de habitate caracteristice, pe lunca râului Mureș. Majoritatea terenurilor sunt utilizate ca pășuni, fânețe, dar și pentru culturi agricole.

Calitate și importanță:

Prioritate nr. 3 din cele 68 de situri propuse de Grupul Milvus.

C1 – specii de interes conservativ global – 1 specie: cristelul de câmp (*Crex crex*)

C6 – populații importante din specii amenințate la nivelul Uniunii Europene – 8 specii: acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*), barză albă (*Ciconia ciconia*), ieruncă (*Bonasa bonasia*), cocoș de munte (*Tetrao urogallus*), cristelul de câmp (*Crex crex*), minuniță (*Aegolius funereus*), ciuvică (*Glaucidium passerinum*) și ciocănitoare de munte (*Picoides tridactylus*).

Zona propusă constă din două părți: pajiștile semi-naturale și naturale din depresiune și pădurile de molid și în mică parte de fag, din partea adiacentă a Munților Gurghiului incluzând și vârful Saca.

În aceste păduri găsim efective importante din două specii de bufnițe, o ciocănitoare, cocoșul de munte și ierunca. Pe pajiștile din depresiune cuibărește o populație semnificativă pe plan global al cristelului de câmp, atingând una din cele mai mari densități din țară. Acest tip de habitat este folosit ca loc de hrănire de către berze și multe specii de păsări răpitoare. Pe lângă speciile sus menționate, mai este important prezența șerparului (*Circaetus gallicus*), muscarului gulerat (*Ficedula albicollis*) și sfrânciocului roșiatic (*Lanius collurio*).

Vulnerabilitate:

1. intensificarea agriculturii – schimbarea metodelor de cultivare a terenurilor din cele tradiționale în agricultură intensivă, cu monoculturi mari, folosirea excesivă a chimicalelor, efectuarea lucrărilor numai cu utilaje și mașini
2. schimbarea habitatului semi-natural (fânețe, pășuni) datorită încetării activităților agricole ca cositul sau pășunatul

3. braconaj
4. desecarea zonelor umede prin canalizare de-a lungul râurilor, pe zone de șes
5. cositul în perioada de cuibărire
6. distrugerea cuiburilor, a pontei sau a puilor
7. deranjarea păsărilor în timpul cuibăritului (colonii de stârci și ciori)
8. cositul prea timpuriu (ex. poate distruge poantele de cristel de câmp)
9. arderea vegetației (a miriștii și a pârloagelor)
10. scoaterea puilor pentru comerț ilegal
11. folosirea pesticidelor
12. reglarea cursurilor râurilor
13. electrocutare și coliziune în linii electrice
14. practicarea sporturilor extreme: enduro, motor de cross, mașini de teren
15. înmulțirea necontrolată a speciilor invazive
16. defrișările, tăierile ras și lucrările silvice care au ca rezultat tăierea arborilor pe suprafețe mari
17. tăierile selective a arborilor în vârsta sau a unor specii
18. adunarea lemnului pentru foc, culegerea de ciuperci
19. amenajări forestiere și tăieri în timpul cuibăritului speciilor periclitare
20. vânătoarea în timpul cuibăritului prin deranjul și zgomotul cauzat de către gonaci
21. vânătoarea în zona locurilor de cuibărire a speciilor periclitare
22. împăduririle zonelor naturale sau seminaturale (pășuni, fânațe etc.)
23. industrializare și creșterea zonelor urbane
24. lucrări îndelungate în vecinătatea cuibului în perioada de reproducere

Managementul sitului:

Pentru terenurile incluse în sit sunt responsabili Consiliile Locale ale comunelor Voșlăbeni, Suseni, Ciumani, Joseni, Remetea, Lăzarea și a municipiului Gheorgheni.

ROSCI0113 – Mlaștina după Luncă

Legături cu alte situri Natura 2000:

- ROSPA0033 Depresiunea și Munții Giurgeului

Localizarea sitului

Coordonatele sitului:

Latitudine N 46° 37' 56"

Longitudine E 25° 36' 6"

Suprafața sitului (ha): 300

Regiunea biogeografică: Alpină

Regiunile administrative:

NUTS	%	Numele județului
RO074	100	Harghita

Tipuri de habitate prezente în sit și evaluarea sitului în ceea ce le privește

Denumire habitat	%
Pajiști cu <i>Molinia</i> pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase (<i>Molinion caeruleae</i>)	21
Pajiști de altitudine joasă (<i>Alopecurus pratensis</i> <i>Sanguisorba officinalis</i>)	13
Mlaștini alcaline	25
Turbării cu vegetație forestieră	10

Descrierea sitului

Caracteristici generale ale sitului:

Clase de habitate	%
Mlaștini, turbării	52
Pajiști naturale, stepe	5
Culturi (teren arabil)	2
Pășuni	35
Alte terenuri arabile	6

Alte caracteristici ale sitului:

Situl se găsește la vest de localitatea Voșlăbeni, la o distanță de 500 m. Este traversat de râul Mureș, cu afluenții Carbunele Negru, Poncul Mic, Colina Mare, Senetea dinspre sud și pârâul Voșlăbeni din nord. În jumătatea vestică este traversat de calea ferată industrială și un drum pietruit spre cariera de piatră Suseni.

Calitate și importanță:

Situl Natura 2000 propus prezintă o importanță deosebită, deoarece conservă în stare excepțională o mlaștină de turbă mezotrofă, reprezentativă pentru Bazinul Gheorgheni. Aici există 4 tipuri de habitate incluse în Anexa I a Directivei Habitate, 2 specii de plante, 36 specii de animale care figurează în Anexele II și III a Directivei Habitate, respectiv 91 specii de păsări din Directiva Păsări, din care 56 cuibăresc în situl propus. De asemenea, 25 specii de plante figurează pe lista roșie a cormofitelor din România, dintre acestea 13 specii fiind relicte glaciare.

Situl este important pentru protejarea speciei *Euonymus nana*, vulnerabilă în flora României. Alte 34 specii de animale existente în teritoriu sunt protejate prin convenții naționale și internaționale.

Vulnerabilitate:

Iazul de decantare a exploatării de dolomită de la Voșlăbeni, situat în imediata apropiere a sitului propus, nu prezintă pentru moment o amenințare pentru calitatea habitatului. 8-10 perechi de

Riparia riparia cuibăresc în pereții iazului. Cositul practicat prea timpuriu nu permite diseminarea semințelor speciilor cu maturizare târzie și poate să distrugă cuiburile speciei *Crex crex*. De asemenea, fânețele necosite sunt incendiate cu scopul evitării acumulării materiei organice și ușurarea cositului în anul următor.

Managementul sitului:

Consiliul local al Comunei Voșlăbeni, jud. Harghita este responsabil pentru managementul sitului.

ROSCI0252 – Toplița – Scaunul Rotund Borsec

Localizarea sitului

Coordonatele sitului:

Latitudine N 46° 57' 43"

Longitudine E 25° 29' 50"

Suprafața sitului (ha): 5.436

Regiunea biogeografică: Alpină

Regiunile administrative:

NUTS	%	Numele județului
RO074	100	Harghita

Tipuri de habitate prezente în sit și evaluarea sitului în ceea ce le privește

Denumire habitat	%
Izvoare petrifiante cu formare de travertin (Cratoneurion)	1

Descrierea sitului

Caracteristici generale ale sitului:

Clase de habitate	%
Pășuni	13
Păduri de conifere	23
Păduri de amestec	44
Habitat de păduri (păduri în tranziție)	20

Alte caracteristici ale sitului:

Situl cuprinde un depozit masiv de travertină, de vârstă cvaternară, cu o grosime de cca. 100 m, care a luat naștere prin precipitare din apele minerale bicarbonatate calcice și magneziene. O caracteristică a sitului o reprezintă prezența unor activități postvulcanice de tip mofetic, prin emanarea bioxidului de carbon și a hidrogenului sulfurat. Dintre fenomenele carstice deosebite amintim Peștera Urșilor, Peștera de Gheață, Peștera Scaunul Rotund, Cetatea Bufnițelor, precum și numeroase doline.

Calitate și importanță:

Habitat prioritar cu valoare de conservare foarte mare, rar chiar și la nivel național.

Vulnerabilitate:

Situl este amenințat de reluarea activității de extracție a travertinei.

Managementul sitului:

Rezervația naturală Scaunul Rotund are planul de management și regulament de funcționare elaborate de custodele SC. Romaqua Group SA Borsec, avizate de Academia Română.

Siturile ROSCI0019 – Călimani – Gurghiu și ROSCI0090 – Harghita Mădăraș cuprind o suprafață mică, sub 6 la sută, din unitățile administrativ teritoriale ale comunelor Joseni și Suseni.

II.2.1.5 Patrimoniu arhitectural și cultural

Putem afirma că această zonă din punct de vedere arhitectural prezintă o omogenitate care denotă din materialul lemnos folosit cu precădere în ornamentarea clădirilor și porților.

Mai întâi să vedem aspectele comune din punct de vedere arhitectural și cultural.

Se pot observa la tot pasul porți cioplite care au motive diferite de la sat la sat. În unele localități aceste porți sunt și vopsite, colorate. La case se pot observa ornamente din lemn pe frontul caselor. Toate aceste elemente și ornamente specifice dau un aspect unic acestei zone. Meșteșugurile specifice sunt: cioplitul lemnului, țesutul lânii la război de țesut. Portul specific la maghiari este portul secuiesc, la români portul ardelenesc. Porturile tradiționale au același tip de fustă, vestă etc., dar colorația elementelor din portul tradițional diferă de la sat la sat. Un alt element comun sunt morile de apă care au fost construite în fiecare sat, clădirile aferente cât și roata morii sunt de obicei din lemn.

Obiceiuri comune: colindatul de crăciun, pomana porcului, sfințitul hotarelor, udatul de paști, hramul localităților, încondeierea ouălor, obiceiul numit micii mucenici, adică a treia zi de crăciun femeile sunt bătute cu o undiță special pregătită, balul satului (balul recoltelor toamna sau balul de Sfânta Ana). Un obicei comun a devenit și organizarea zilelor satelor, cu ocazia acestor evenimente fanfara și pompierii voluntari sunt de nelipsit

Un alt punct comun este agroturismul care este prezent în fiecare localitate a zonei țintă. Aproape în fiecare localitate a apărut și acvacultura, este favorizat păstrăvul căruia îi plac apele curate de aici.

În fiecare localitate există una sau mai multe clădiri cu arhitectură burgheză construite de familiile bogate în secolul trecut.

Elemente specifice localităților:

Tulgheș

- Rezervația naturală "Pietrele Roșii" 1508 m
- Biserica din lemn-1815-monument istoric
- Punct muzeistic pentru prezentarea obiceiurilor, tradițiilor, meșteșugurilor
- Izvoarele de apă minerală

Clădiri de patrimoniu

„Biserica ortodoxă” construită în anul 1882,

„Cripta” unei familii de armeni care este în vecinătatea bisericii ortodoxe

„Cuptorul de var” de la Valea Frumoasă

„Casa cu ceas” ceasul din lemn

Borsec

- își datorează faima apelor minerale curative. Factorii naturali de cură (microclimatul, cura de aer, cura de teren, cura balneară, și apele tămăduitoare), precum și procedurile fizioterapeutice vindecă sau ameliorează bolile de nutriție și metabolism, bolile aparatului circulator și al sistemului nervos

- Trasee montane turistice

- Pârtie de schi (pârtie luminată)

- Stațiunea balneoclimaterică, tratament cu apă minerală (era stațiunea favorită a aristocrației începând din secolul 18.)

Ciumani

- Vârful Amza, cel mai înalt punct al depresiunii -1694 metri

- Craterul Șumuleu,

- Baie de apă minerală tradițională reconstruită

- Apă minerală în fântâni

- Punct de belvedere (punct de observație în formă de foișor din care se poate vedea întreaga depresiune)

- Două pârtii de schi mai lungi de 1000 m

Corbu

- Poiana cu Narcise

- Piatra Șoimilor

- Vf. Piatra Roșie 1508 m

- Izvoarele de apă minerală

Ditrău

- Biserica Sf. Ecaterina din sec. al. XVII-lea
- Biserica "Sf. Inimă a lui Isus" cu două turle
- Fermă de vaci gri (semne specifice : culoare gri, coarne lungi), este o specie care era cândva prezentă aici, a dispărut cu apariția bălțatelor și acum a fost repatriată

Joseni

- Vârful Bucin cu pârtie de schi
- Piemontul "Nyires"
- Biserica romano-catolică (sec. XIII)

Lăzarea

- Castelul Lázár - sec. XVI
- Tabăra de creație "Prietenia", care se organizează în fiecare an (pictori, sculptori etc.)
- Biserica romano-catolică - sec. XIV
- Mănăstirea franciscană - sec. XVII
- Movila Tătarilor (Tatárdomb)

Remetea

- Mlaștina cea Mare Remetea
- Biserica romano-catolică
- Centrul civic al comunei Remetea
- 5 buc. joagăr și moară de apă din sec. 19. în zona Sineu

Voșlăbeni

- Peștera "Șugo"
- Muntele "Fekete Rez" - Izvorul Mureșului
- Rezervația naturală Mlaștina "După Luncă"

- Stațiunea turistică Izvorul Mureșului
- Mănăstirea "Adormirea Măicii Domnului"

Suseni

- Lacul Dracului în craterul vulcanic Oștoroș
- Peștera Șugo
- Moara lui Elekes Lajos

Patrimoniul natural și arhitectural reprezintă un aspect uniform, complementar în zona țintă. Pe deoparte pădurile de brazi care conferă zonei un aspect plăcut, sănătos, aerul și apa fiind foarte pure. Acest fond forestier important este suportul dezvoltării industriei de construcție, de prelucrare a lemnului. Lemnul este folosit și ca element decorativ în construcții, porți specifice cioplite care dau un aspect unic și uniform. Trendul în folosirea materialului lemnos este din ce în ce mai economic. Acum zece ani s-a exportat material lemnos neprelucrat, acum se prelucrează din ce în ce mai bine (case, mobilier, tâmplărie) și un element nou este prelucrarea resturilor lemnoase. În ultimul timp s-au realizat investiții importante în fabrici de brichete și pelet.

Pășunile întinse conferă condiții bune pentru creșterea animalelor. Condiții bune pentru zootehnie sunt baza pentru prelucrarea produselor alimentare din carne (mai ales de vită) și pentru prelucrarea laptelui. Această capacitate nu este integral folosită, fiind loc pentru expansiune.

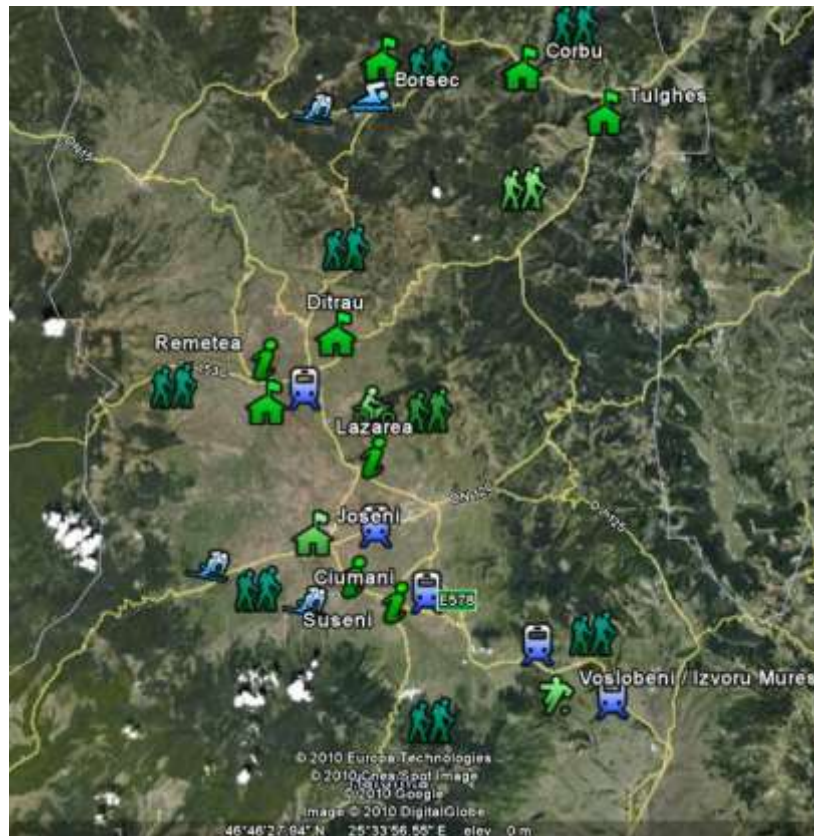
Nicăieri în zonă nu se prelucrează cartoful, care este cel mai important produs agricol vegetal al zonei. Putem afirma că acest segment favorizat de condițiile de mediu este cel mai puțin valorificat.

Masivul vulcanic cu resurse de apă minerală stau la baza dezvoltării turismului balnear și a îmbutelierii acestei resurse atât de speciale. Apa minerală de la Borsec este cunoscută nu numai în țară dar și în străinătate.

Condițiile de mediu aprige care nu favorizează decât câteva culturi rezistente la frig (de exemplu cartoful) sunt folosite în favoarea zonei pe plan turistic având mai multe pârtii de schi. Și acest segment, adică serviciile și infrastructura oferite în sporturile de iarnă mai trebuie dezvoltate. Dezvoltarea paletei de oferte în servicii turistice atât cele de iarnă cât și cele de vară este o necesitate a zonei pentru a putea atrage mai mulți turiști și pentru a fi într-adevăr un sector

economic profitabil din zona țintă. Bogățiile pădurilor, fructele de pădure și ciupercile ce se găsesc aici sunt puțin valorificate, aceste resurse oferite de natură s-ar putea folosi, prelucra mai intens. Deasemenea lipsește cu desăvârșire prelucrarea plantelor medicinale.

Harta nr. 7.

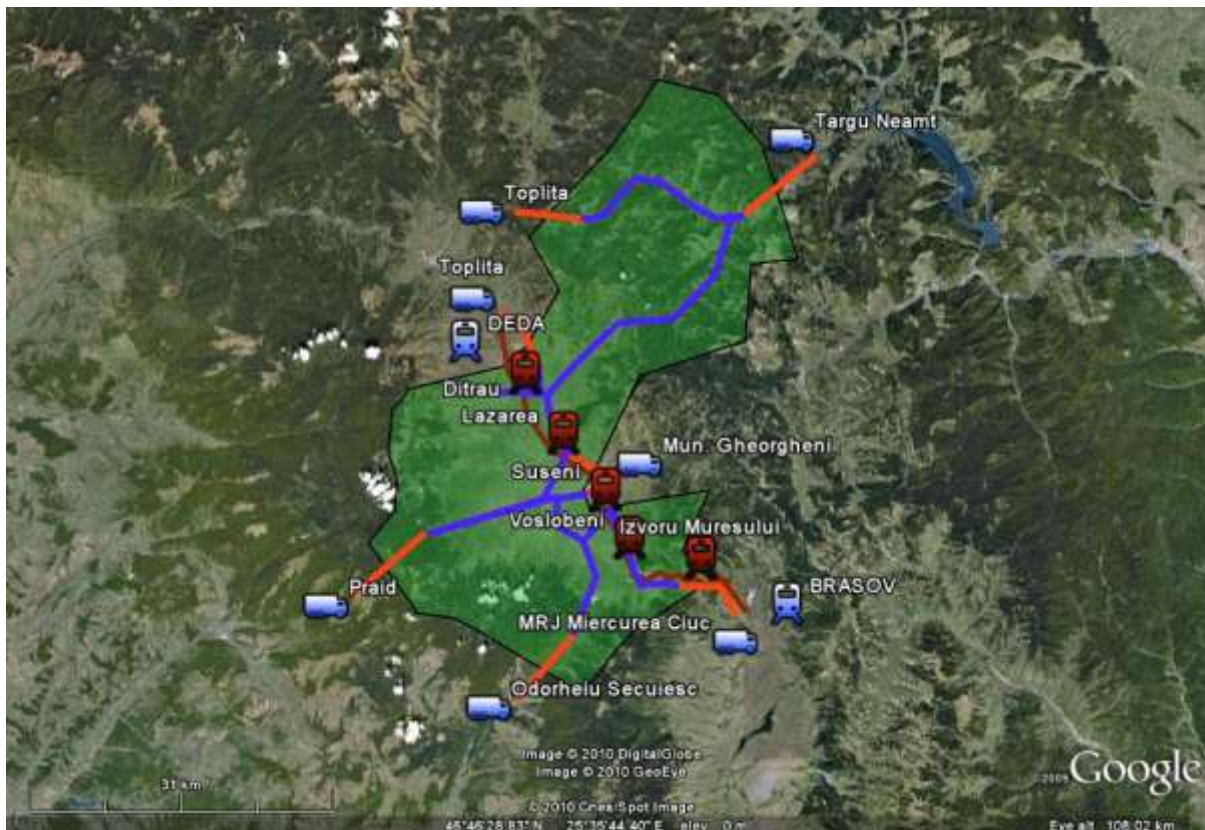

Legendă

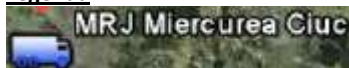
- Centru local de informare și promovare turistică prin PNDR 313
- Gară sau haltă CFR
- Părtie de schi
- Patrimoniu cultural cosntruit de mare importanță
- Trasee montane
- Complex sportiv
- Complex balnear existent
- Complex moto-cross

II.2.1.6 Economia locală

Harta nr. 8.

Legendă

Legături externe rutiere, spre localități de importanță

Legături externe feroviare, spre localități de importanță

Gară sau haltă CFR

Legatură rutieră internă

Legatură rutieră externă

Limita și teritoriul zonei

II.2.1.6.1 Repartizarea populației active

În Tabelul II.2.1.6.1.1. este prezentată populația activă pe baza distribuirii pe sectoare în perioada 2004-2008. Tabelul indică proporția locurilor de muncă oficiale, însă trebuie menționat că mai mult de 75% din populația activă este posesoare de teren arabil, pe care îl cultivă pentru uz propriu, adică pe lângă activitatea principală (adică locul de muncă oficial care apare și în statistici) este și participantă activ în sectorul agrar.

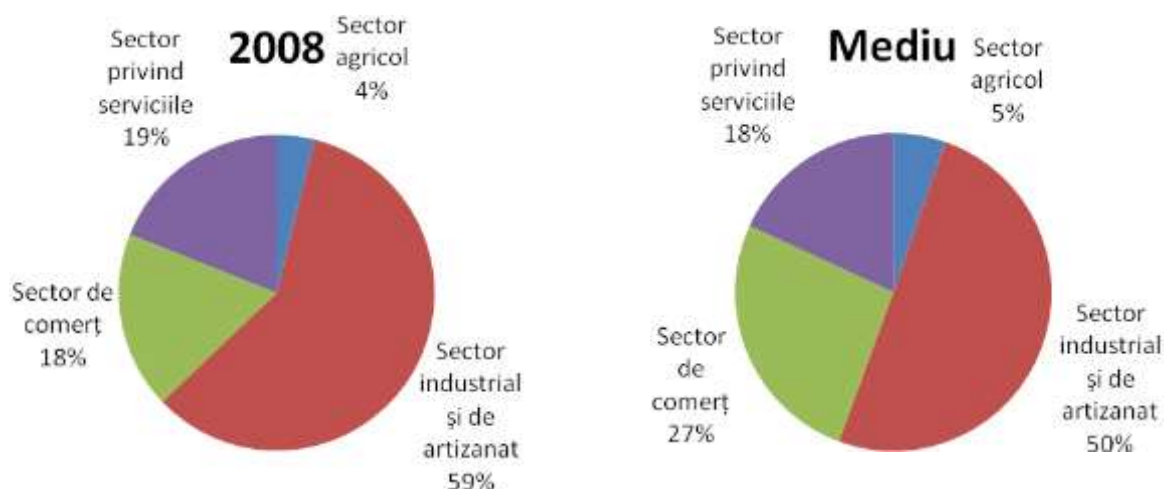
Tabelul II.2.1.6.1.1.: Distribuirea populației pe sectoare în perioada 2004-2008

	Populația activă	Sector agricol	Sector industrial și de artizanat	Sector de comerț	Sector privind serviciile
2004	24 884	1363	12 253	7 150	4 118
2005	25 040	1 371	12 330	7 195	4 144
2006	25 038	1 410	12 322	6 788	4 518
2007	25 003	1 513	11 170	7 202	5 118
2008	24 948	966	14 723	4 527	4 732
%	100	5,30	50,27	26,31	18,12

Sursă: Institutul Național de Statistică

Analizând datele ultimilor 5 ani putem spune că mai mult de jumătate a populației active lucrează în sectorul industrial și de artizanat. Se vede o tendință de creștere a proporției sectorului industrial și de artizanat, cum se vede și pe Graficul II.2.1.6.1.1. În 2008 prezența acestui sector este mai mare cu 10% decât media celor 5 ani analizați.

Graficul II.2.1.6.1.1.: Repartizarea populației active în perioada 2004-2008

Sursă: Institutul Național de Statistică

II.2.1.6.2 Agricultură

În Zona G10 agricultura este o parte integrată a vieții de zi cu zi, independent de faptul că cineva practică din vocație, hobby sau pentru a-și completa venitul, cea mai mare parte a populației susține activități agrare. Acest fapt reiese și din tabelul de mai jos, și anume că proporția terenurilor neproductive este 0. Această zonă este potrivită pentru cultivarea plantelor rezistente

la firg (cartofi, ovăz) și pentru pășunat, în schimb nu este bună pentru cultivarea fructelor și a strugurilor.

Tabelul II.2.1.6.2.1: Numărul animalelor și mărimea terenurilor pe teritoriul G10

	Nr.capete de animale împărțite pe zone de relief	Terenuri arabile (Ha) – pe zone de relief	din care:				Păduri pe zonă de relief (Ha)
			Productive pe zonă de relief (Ha)	Neproductive pe zonă de relief (Ha)	Pășuni pe zonă de relief (Ha)	Viță de vie și livezi pe zonă de relief (Ha)	
Borsec	10 932	2 393	970	0	1 423	0	6 625
Ciumani	15 313	5 474	4 363	0	1 111	0	4 965
Corbu	8 758	5 565	1 366	0	4 199	0	8 245
Ditrau	19 809	8 152	4 964	0	3 188	0	2 220
Joseni	23 032	14 133	8 924	0	5 209	0	7 219
Lazarea	12 230	6 279	5 448	0	831	0	1 619
Remetea	20 857	8 266	5 758	0	2 508	0	1 867
Suseni	21 352	12 252	9 168	0	3 084	0	9 090
Tulghes	17 187	7 797	2 450	0	5 347	0	16 163
Voslabeni	7 344	4 772	3 974	0	798	0	871
Total	156 814	75 083	47 385	0	27 698	0	58 804
%	100	100	63,11	0	36,89	0	100

Sursă: Institutul Național de Statistică

Referitor la numărul mare de animale trebuie să specificăm câteva lucruri: în această statistică sunt incluse și animalele mici din curte (găină, rață, găscă, iepure etc.), deci unde populația este mai mare numărul mare de capete de animale ascunde și acest fapt. Pentru această zonă o importanță majoră o are de fapt numărul ierbivorelor, pentru că pășunile și fânețele extinse pot fi cu adevărat valorificate dacă există un număr mare de bovine, oi, capre. Desigur numărul bovinelor este mai mare acolo unde fâneața și pășunile sunt mai extinse.

Comentarii privind economia locală

Sectorul agricol este predominant de zootehnie pentru că pășunile și fânețurile se întind pe suprafețe mai mari și au calitate foarte bună. Pe de altă parte solul destul de sărac și condițiile climatice oferă posibilitate de cultivare pe scară largă numai anumitor vegetale cum ar fi cartoful și ovăzul. Legumele uzuale în bucătării sunt cultivate pe suprafețe mici, de obicei în grădinile intravilane, nefiind comercializate.

Modul de exploatare la nivelul pădurilor este în composesorate. Unde calitatea solului este mai bună s-au format asociații de producători, dar majoritatea parcelelor arabile sunt prelucrate particular, structura de proprietate este foarte fragmentată. În aceste parcele se folosesc de obicei îngrășăminte naturale, la parcele mai mari și asociații se folosesc și îngrășăminte chimice.

Trendul actual este de creștere a fânețurilor și pășunilor în defavoarea terenurilor arabile, dat fiind faptul că cultivarea parcelelor mici, fragmentate implică costuri mai mari. Acest proces este ajutat și de subvențiile agricole din fondurile europene care oferă pentru fânețe și pășuni o sumă apropiată ca subvenție.

La nivelul procesării produselor agricole găsim puțini prelucrători în zona de acțiune a proiectului. Laptele se procesează la Remetea și Valea Strâmbă, produsul specific fiind batonul de ciocolată de casă, și laptele praf fabricat la Remetea. Prelucrarea cărnii se face cel mai des la abatorul și complexul de prelucrare a cărnii aflat în localitatea Gheorgheni. Exportul de animale vii (bovine în mod special) este o activitate permanentă. Trebuie specificat și faptul că putem observa o îmbunătățire a materialului genetic la nivelul bovinelor dat fiind faptul că inseminarea artificială, controlată a devenit uzuală la fermieri.

În zona G10 există cunoștințe locale specifice (local knowledge) în ceea ce privește producerea și procesarea materiei prime în sectoarele de lapte și produsele forestiere nelemnoase, adică fructele de pădure, ciupercile de pădure.

Analiza situației existente arată că aceste cunoștințe și tradiții nu sunt suficiente, trebuie introdusă inovație și dezvoltare tehnică în cadrul industriei alimentare pentru obținerea unor rezultate bune pe piața agro-alimentară. În procesul introducerii inovațiilor va trebui să se țină cont de caracteristicile locale, astfel bazându-ne pe cunoștințele locale și pe materiile prime locale, ar trebui introdusă integrarea verticală, în care ar lua parte producătorii primari locali, precum și instituții și IMM-uri agroalimentare inovative. Analizând zona G10 se poate constata că sectoarele care necesită sprijin și care reprezintă o posibilitate reală de dezvoltare economică sunt

următoarele: laptele și produsele forestiere nelemnoase, adică fructele de pădure, ciupercile de pădure (sectoare prioritare). Trebuie precizat că condițiile creșterii animalelor cu scopul producerii de carne nu sunt bune, iar în sectorul prelucrării lemnului activează deja 30% din întreprinderile locale; de asemenea producerea altor produse agricole nu este economică. În prezent în zona G10 capacitatea de prelucrare a laptelui nu este integral folosită, aici există o posibilitate de expansiune, iar calitatea laptelui nu este întotdeauna conformă cerințelor UE. De asemenea, fructele de pădure și ciupercile sunt puțin valorificate și există cu desăvârșire o necesitate a introducerii sistemelor de calitate alimentară.

După crearea condițiilor necesare producerii produselor specifice locale, în faza următoare ar fi necesară promovarea adecvată a acestor produse.

În zona G10 există multe terenuri, care nu sunt folosite în scopuri agricole, însă din cauza faptului, că aceste terenuri sunt situate departe de păduri, nu s-a realizat împădurirea naturală a acestora. În mod obișnuit, aceste terenuri au suprafețe relativ mici și sunt situate lângă apă. Prin împădurirea terenurilor amintite mai sus, ar putea fi realizată valorificarea acestora pentru creșterea biodiversității.

II.2.1.6.3 Industrie – IMM – Micro-întreprinderi

În Zona G10 80% din întreprinderile industriale sunt micro-întreprinderi, numărul întreprinderilor mari care are activități în regiune, este redusă, precum reiese și din tabelul II.2.1.6.3.1 .

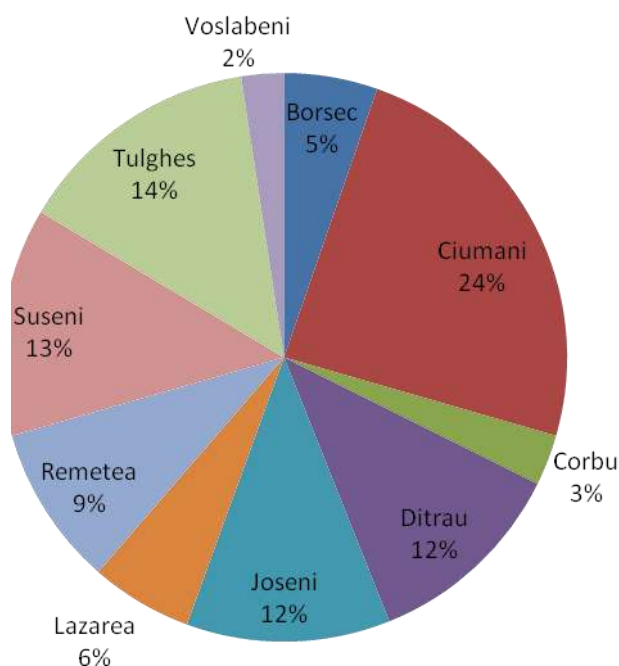
Tabelul II.2.1.6.3.1: Întreprinderi existente în sectorul industrial al Zonei G10

	Total întreprinderi	Micro- întreprinderi cu 1-10 salariați	Întreprinderi cu 10 - 50 salariați	Întreprinderi cu 50 - 250 salariați	Întreprinderi cu peste 250 salariați
Borsec	11	7	3	0	1
Ciumani	50	38	12	0	0
Corbu	6	5	1	0	0
Ditrau	24	20	2	2	0
Joseni	24	18	5	1	0
Lazarea	12	10	1	1	0
Remetea	19	14	5	0	0
Suseni	27	23	4	0	0
Tulghes	29	28	1	0	0
Voslăbeni	5	4	1	0	0
Număr	207	167	35	4	1
%	100	80,70	16,90	1,90	0,50

Sursă: *listafirme.ro*

Analizând distribuția întreprinderilor pe localități putem spune că 25% din întreprinderile industriale se află la Ciumani, aici sunt cele mai multe firme industriale (localitatea poate fi asemănată cu un cluster bazat pe prelucrarea lemnului). IMM-uri mai mari la număr, adică în proporție de peste 10% sunt în localitățile: Tulgheș (14%), Suseni (13%), Ditrău (12%), Joseni (12%). Numerele mai sus menționate cuprind numai societățile comerciale, iar numărul persoanelor fizice autorizate (PFA, ÎI, AF) este aproximativ 920.

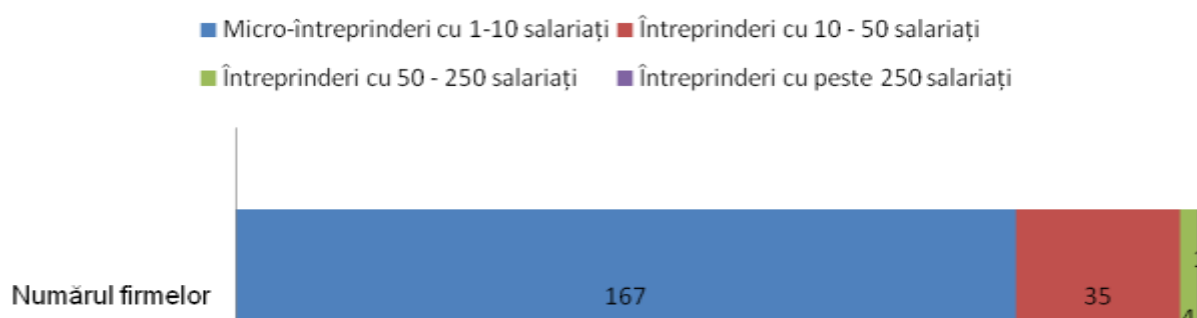
Graficul II.2.1.6.3.1: Distribuția întreprinderilor în funcție de localități

Sursă: listafirme.ro

Analizând dimensiunea întreprinderilor trebuie să notăm dominanța micro-întreprinderilor, deoarece proporția întreprinderilor cu mai mult de 50 salariați este sub 20 %.

Graficul II.2.1.6.3.2: Numărul întreprinderilor de dimensiuni diferite

Sursă: listafirme.ro

Cele mai importante domenii de activitate privind numărul angajaților reies din **tabelul II.2.1.6.3.2**. În cadrul îmbutelierii apei minerale întreprinderea Borsec Romaqua, prezentă și pe piețele internaționale, este un mare angajator local; în cadrul prelucrării lemnului în fiecare localitate

funcționează o întreprindere sau mai multe întreprinderi. O culoare aparte în pictura monocoloră (adică dominația firmelor bazate în principal pe prelucrarea lemnului), aduce întreprinderea din Ditrău, care se ocupă cu fabricarea încălțămintei iar la Remetea funcționează un complex de prelucrare a laptelui și o mică fabrică de ciocolată.

Tabelul II.2.1.6.3.2: Numărul angajaților în domeniile principale de activități

Domeniu de activitate	Numărul salariaților
Producția de băuturi răcoritoare nealcoolice; producția de ape minerale și alte ape imbuteliate	1922
Tăierea și rindeluirea lemnului	673
Fabricarea altor elemente de dulgherie și tâmplărie, pentru construcții	590
Fabricarea încălțămintei	95
Fabricarea pâinii; fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie	51

Sursă: listafirme.ro

Comentarii privind industria locală

În orașul și comunele zonei de acțiune nu există firme mari, cele mai mari firme sunt în orașul Borsec (îmbutelierea apei minerale), la Ditrău fabrica de încălțăminte, Remetea (prelucrarea laptelui). Se îmbuteliază apă minerală și în Suseni, dar are o capacitate mică nu se poate compara cu Romaqua Borsec, care este și un brand puternic la nivel național și internațional. Un aglomerat de firme mai mari care se ocupă de prelucrarea lemnului este la Ciumani (aici are tradiție prelucrarea lemnului, și în secolul trecut se transporta cherestea de aici pe Mureș cu ajutorul plutelor). Foarte puțini sunt angajați la firme cu specific agricol, dar foarte mulți se ocupă de agricultură în timpul liber.

Deși infrastructura legată de turism și servicii turistice este în plină expansiune, personalul ocupat în acest sector nu este foarte mare.

În zonă există destul de multe locuri de cazare, însă lipsesc celelalte servicii turistice pentru activități de recreere sau programe care să ofere diverse modalități pentru petrecerea timpului liber (precum pârtii de schi mai mari cu infrastructură modernă, echitație, cunoașterea sau însușirea meșteșugurilor tradiționale locale, etc.).

Sunt așteptate următoarele tendințe economice: activitatea agricolă va fi desfășurată din ce în ce mai mult în ferme mai mari (fermele mici cu 5-6 animale nu sunt rentabile). Ar fi binevenit ca sectorul de prelucrare a produselor agricole să fie mai dezvoltat și să fie prelucrate și produse care acum nu sunt: de exemplu fructele de pădure, plantele medicinale. Deși se află mai multe cariere în zonă, numărul angajaților la aceste firme nu este semnificativ.

II.2.1.6.4 Comerț și sector de servicii

În domeniul comerțului și a serviciilor prezentarea și analiza pot fi împărțite pe trei părți. Aceste trei părți sunt construcții, comerț și servicii.

Construcții

Întreprinderile, care se ocupă cu construcții în Zona G10 pot fi împărțite pe categoriile de activități prevăzute în tabelul II.2.1.6.4.1. Cea mai mare parte a acestor întreprinderi se ocupă cu renovare și construcții, dar există și câteva întreprinderi mai mari. Trebuie specificat faptul că majoritatea caselor construite aici folosesc fondul forestier bogat din împrejurimi.

Tabelul II.2.1.6.4.1: Numărul întreprinderilor pe baza activităților principale de construcție

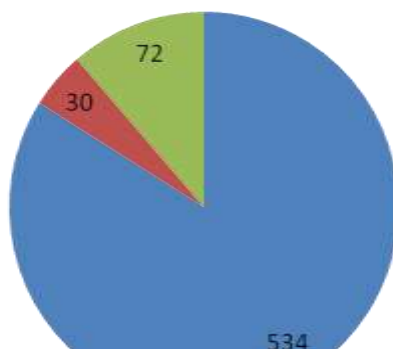
Nr. Crt	Domenii de activitate	Număr	% din numărul total
1	Construcții de clădiri	115	76,16%
2	Lucrări de geniu civil	7	4,64%
3	Lucrări speciale de construcții	29	19,21%
TOTAL		151	100,00%

Sursă: *listafirme.ro*

În cadrul domeniilor de activitate, în prima categorie sunt cei mai mulți angajați, numărul acestora fiind 534.

Graficul II.2.1.6.4.1:: Numărul angajaților în cadrul unor domenii de activitate

Constructii de cladiri ■ Lucrari de geniu civil ■ Lucrari speciale de constructii

Sursă: listafirme.ro

Cea mai mare parte a întreprinderilor, care activează în acest sector, lucrează în diferite zone ale țării, dar construcții de lemn sunt exportate și în Italia, Spania, Franța. Mult mai puțini lucrează numai pentru satisfacerea nevoilor locale. Acest trend de export masiv de case de lemn a pierdut în ultimul timp din elan din cauza crizei economice globale, dar se așteaptă să se reia cerința pentru aceste produse odată cu relansarea sectorului de construcții, odată cu relansarea economică generală.

Comerțul

Analiza întreprinderilor între cele trei domenii principale de activitate în cadrul comerțului este prezentată în tabelul II.2.1.6.4.2.

Tabelul II.2.1.6.4.2: Numărul întreprinderilor, care lucrează în sectorul comercial

Nr. Crt	Domenii de activitate	Număr	% din numărul total
1	Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	23	9,02%
2	Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	67	26,27%
3	Comerț cu amănuntul cu excepția autovehiculelor și a motocicletelor	165	64,71%
TOTAL		255	100,00%

Sursă: *listafirme.ro*

Analizând mai detaliat din punct de vedere a numărului de angajați putem observa că în regiune cea mai mulți angajați lucrează în comerțul cu amănuntul. Pe lângă comerțul legat de magazine de toate felurile și în comerțul de lemn, material lemnos și materiale de construcții ocupă un număr semnificativ de salariați.

Tabelul II.2.1.6.4.3: Numărul angajaților pe baza celor mai frecvente tipuri de comerț

Nr. Crt.	Domenii de activitate	Numărul salariaților
1	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun	406
2	Comerț cu amănuntul al altor bunuri noi, în magazine specializate	188
3	Comerț cu ridicata nespecializat de produse alimentare, băuturi și tutun	95
4	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse nealimentare	81
5	Intermedieri în comerțul cu material lemnos și materiale de construcții	77
6	Comerț cu ridicata al materialului lemnos și a materialelor de construcție și echipamentelor sanitare	39

Sursă: *listafirme.ro*

Servicii

Împărțirea numărului întreprinderilor pe baza tipurilor de servicii se poate vedea în tabelul II.2.1.6.4.4. În zona G10 se pot descoperi mai mult de 30 de tipuri de servicii, dar cele mai multe dintre acestea sunt practicate de un număr foarte mic de întreprinderi.

Tabelul II.2.1.6.4.4: Serviciile aflate în zona G10 și numărul întreprinderilor, care oferă pe acestea.

Nr. Crt	Servicii	Număr	% din numărul total
1	Captarea, tratarea și distribuția apei	2	1,17%
2	Colectarea și epurarea apelor uzate	1	0,58%
3	Transporturi terestre și transporturi prin conducte	32	18,71%

4	Transporturi pe apă	3	1,75%
5	Transporturi aeriene	1	0,58%
6	Depozitare și activități auxiliare pentru transporturi	3	1,75%
7	Hoteluri și alte facilități de cazare	28	16,37%
8	Restaurante și alte activități de servicii de alimentare	23	13,45%
9	Activități de editare	2	1,17%
10	Activități de difuzare și transmitere de programe	1	0,58%
11	Telecomunicații	6	3,51%
12	Activități de servicii în tehnologia informației	1	0,58%
13	Activități de servicii informatice	2	1,17%
14	Intermedieri financiare, cu excepția activităților de asigurări și ale fondurilor de pensii	1	0,58%
15	Activități auxiliare pentru intermedieri financiare, activități de asigurare și fonduri de pensii	2	1,17%
16	Tranzacții imobiliare	5	2,92%
17	Activități juridice și de contabilitate	5	2,92%
18	Activități ale direcțiilor (centralelor), birourilor administrative centralizate; activități de management și de consultanță în management	5	2,92%
19	Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică	7	4,09%
20	Publicitate și activități de studiere a pieței	6	3,51%

21	Alte activități profesionale, științifice și tehnice	1	0,58%
22	Activități veterinare	1	0,58%
23	Activități de închiriere și leasing	1	0,58%
24	Activități ale agențiilor turistice și a tur-operatorilor; alte servicii de rezervare și asistență turistică	5	2,92%
25	Activități de peisagistică și servicii pentru clădiri	1	0,58%
26	Activități de secretariat, servicii suport și alte activități de servicii prestate în principal întreprinderilor	2	1,17%
27	Învățământ	1	0,58%
28	Activități referitoare la sănătatea umană	3	1,75%
29	Activități de creație și interpretare artistică	1	0,58%
30	Activități ale bibliotecilor, arhivelor, muzeelor și alte activități culturale	2	1,17%
31	Activități de jocuri de noroc și pariuri	2	1,17%
32	Activități sportive, recreative și distractive	6	3,51%
33	Reparații de calculatoare, de articole personale și de uz gospodăresc	1	0,58%
34	Alte activități de servicii	8	4,68%
TOTAL		171	100,00%

Sursă: listafirme.ro

Dacă analizăm care sunt cele mai importante tipuri de servicii dintre cele enumerate mai sus din punct de vedere al numărului angajaților, atunci tabelul II.2.1.6.4.5 ne arată mai clar. Cele mai importante două servicii sunt în domeniul hotelier și transporturi, în aceste domenii lucrează, în

fiecare, câte 100 de angajați. Putem observa că în obiectivele posibile țintă a turiștilor (hoteluri, restaurante, baruri, etc.) sunt angajați numai 258 de persoane, pe când sectorul de servicii ocupă mai mult de 4000 de persoane. Deci ponderea persoanelor ocupate în servicii legate de turism față de total persoane ocupate în sectorul serviciilor este foarte mic.

Tabelul II.2.1.6.4.5: Numărul angajaților în domeniile de servicii, în care lucrează cei mai mulți

Domenii de activitate	Numărul salariaților
Hoteluri și alte facilități de cazare similare	118
Transporturi rutiere de mărfuri	113
Restaurante	50
Baruri și alte activități de servire a băuturilor	40
Transporturi urbane, suburbane și metropolitane de calatori	29

Sursă: *listafirme.ro*

Comentarii privind comerțul și serviciile

Analizând întreprinderile, care au ca activitate de bază comerțul și servicii în zona G10, putem spune că cea mai mare parte dintre ei satisfac nevoile locale. În cadrul serviciilor se disting două domenii mai însemnate: pensiunile și întreprinderile, care se ocupă de transport, dar acestea angajează nu mai mult 100 de oameni, care nu este un număr semnificativ raportat la populația activă, dar și la sectorul de servicii.

În cazul pensiunilor și a hotelurilor deja putem nota faptul că s-a creat cât de cât infrastructura de bază (hotelurile, pensiunile, câteva pârtii de schi de dimensiuni mai mici, etc.) dar numărul personalului ocupat în aceste structuri este foarte mică. Poate și din această cauză serviciile turistice nu sunt destul de dezvoltate, ar fi mai mare nevoie de dezvoltarea serviciilor, ca turistul să nu vină în această regiune numai de dragul frumuseților naturii ci și din cauza ofertei bogate de diferite programe și servicii.

În domeniul turismului lipsesc acele întreprinderi, care, în afară de cazare și masă, să ofere și alte servicii pentru turiști.

Un aspect pozitiv important este, că în zonă există o tradiție valoroasă în domeniul meșteșugurilor și artizanatului, precum și în domeniul arhitecturii și construcțiilor cu metode tradiționale. Conservarea și valorificarea acestor tradiții reprezintă un potențial însemnant în dezvoltarea zonei, numeroasele investiții turistice asigurând o oportunitate pentru realizarea acestora.

În zonă există destul de multe locuri de cazare, însă lipsesc celelalte servicii turistice pentru activități de recreere sau programe care să ofere diverse modalități pentru petrecerea timpului liber (precum pârtii de schi mai mari cu infrastructură modernă, echitație, cunoașterea sau însușirea meșteșugurilor tradiționale locale, etc.).

În prezent, această zonă nu dispune de un marketing turistic unitar, însă există posibilitatea elaborării unei strategii de marketing, care să cuprindă toată zona G10. Există mai multe inițiative locale, de exemplu în orașul Borsec, precum și în comunele Suseni și Lăzarea a fost înființată câte o asociație turistică, iar comunele Remetea, Ciumani, Joseni și Suseni au obținut surse financiare nerambursabile prin Măsura 313 al Programului Național de Dezvoltare Rurală pentru realizarea unor centre locale de informare și promovare turistică în aceste comune, însă acestea ar trebui transformate într-o cooperare zonală.

Arhitectura populară este foarte diversificată în zonă, aceasta fiind diferită nu numai în fiecare comună, ci chiar și în satele care aparțin aceleiași comune. Fiecare sat are o arhitectură specifică excepțională, existând astfel un potențial foarte mare pentru valorificarea acestora și în domeniul turismului.

Dezvoltarea infrastructurii în continuare trebuie să fie o prioritate, dacă zona vrea să fie un punct atractiv pentru turiști.

Sectorul transporturilor este destul de mare și datorită faptului că cea mai mare parte a oamenilor, care trăiesc în această zonă nu lucrează la întreprinderi aflate pe teritoriul acestei regiuni, ci în Gheorgheni, orașul cel mai mare din apropiere. Liceele, spitalele și multe alte servicii se află tot la Gheorgheni. Cu sprijinirea dezvoltării sectorului turistic se pot mări locurile de muncă în zonă, astfel mai mulți ar găsi loc de muncă în apropierea domiciliilor.

De asemenea, sectorul de consultanță este foarte slab dezvoltat în zonă, factor ce îngreunează dezvoltarea zonei, populația rurală având acces redus la aceste servicii.

II.2.1.7 Servicii și infrastructuri medico-sociale

II.2.1.7.1 Echipamente prezente sau accesibilitate

În cadrul serviciilor am inclus nu numai cel medical și cel legat de învățământ dar și toate celelalte servicii accesibile în zonă.

Servicii	Categorii	Observații*
Învățământ	Primar	În fiecare localitate și în orașul Borsec există grădiniță și școală generală, vezi lista mai jos.
	Secundar	Licee sunt în Ditrău și în orașele mai mari Gheorgheni, Toplița și în Miercurea Ciuc
	Universitar	Nu sunt universități în zona țintă, dar în Gheorgheni există anumite secții ale Universității Babeș Bolyai, anumite universități mai tin și cursuri fără frecvență (ex. Universitatea Hiperion)
	Altele...	Postliceală sanitară la Gheorgheni, cursuri de informatică (ex. Ciumani), pentru persoane defavorizate, în cadrul unor proiecte de coeziune socială
Medicale	Medic de familie	Cabinete cu medici de familie sunt în toate localitățile

		zonei țintă. În cabinetele medicale se țin regulat și anumite consultații de specialitate (de exemplu consultații de oftalmologie, otolaringologie etc.)
	Cabinet stomatologic	Cabinete stomatologice sunt în localități mai mari
	Spital	Spitalul de Psihiatrie Tulgheș Spitalul din Ditrău Spitale orășenești cu secții de specialitate (chirurgie, medicină interne etc.) se află la Gheorgheni și Toplița
	Farmacie	Sunt farmacii în fiecare localitate
	Îngrijire la domiciliu	Funcționează în cadrul Organizației Caritas Alba Iulia (Instituție al Arhiepiscopiei Romano-Catolice din Alba Iulia) cu ajutorul Consiliului Județean Harghita, Consilii Locale și Casa Județeană de Asigurare de Sănătate Are centre în Borsec și Remetea, satele din apropierea orașului

		Gheorgheni sunt deservite de punctul de lucru al oraşului.
Sportive	Terenuri de sport (de fotbal, tenis.)	Terenuri sportive de fotbal, sau multifuncţionale sunt legate de infrastructura şcolilor.
	Sala de Sport	Sală de sport şi complex sportiv este în localitatea Izvorul Mureşului (Voşlăbeni) şi Remetea, Ditrău, săli de gimnastică multifuncţionale sunt în mai multe localităţi.
	Piscine	Piscine mici în pensiuni deschise publicului sunt în mai multe localităţi (Izvorul Mureşului, Suseni, Ciumani, Borsec), piscine mari destinate numai înotului nu există.
	Patinoare	Există patinoare naturale în mai multe sate (Remetea, Lăzarea, Joseni, Ciumani, Suseni), patinoare artificiale nu sunt
	Pârții de schi	Borsec, Joseni (Bucin), Ciumani, Voşlăbeni (Izvorul Mureşului)

	Teren de motocross, enduro	Ciumani, Joseni, Ghiduț (Lăzarea)
De înfrumusețare	Coafură	Există în fiecare sat
Servicii de telecomunicații și internet	Televiziunea prin cablu și internet	Serviciul de televiziune prin cablu este accesibil în toate comunele și orașul zonei țintă. Internetul este furnizat pe de o parte prin firmele care furnizează și televiziunea prin cablu, pe de altă parte prin rețeaua oferită de Romtelecom.
	Cluburi de informatică	Sunt cluburi care oferă accesul la internet gratuit, în aceste cluburi se organizează și cursurile organizate pentru persoanele defavorizate
Biblioteca	Biblioteca	Sunt deschise și accesibile nu numai pentru școlari
Servicii bancare	Filiale bănci	Localitățile cu potențial economic mai ridicat au fost atractive pentru unele bănci care au o politică regională mai intensă (Raiffeisen la Remtea, BRD la Ditrău, Ciumani)

<u>Lista medicilor de familie</u>			
<u>Număr</u>	<u>Nume</u>	<u>Localitate</u>	<u>Adresă</u>
1	NISTOR GABRIELA	BORSEC	Str. CARPATI NR. 8 Telefon 0266-337047
2	MUNZLINGER Ildikó	CIUMANI	NR 221 Telefon 0266-351305
3	ZRINYI ENIKO- ERIKA	CIUMANI	Str. PRINCIPALA NR. 221 Telefon 0266-351306
4	SIMON IOANA	CORBU	Str. PRINCIPALA NR.221 Telefon 0266-338605
5	NICOLESCU ELENA-CONSUELA	DITRAU	Str. PUSKAS TIVADAR NR.6/A Telefon 0266-353185
6	NICOLESCU ELISABETA -LAURA	DITRAU	Str. .PUSKAS TIVADAR 6/A Telefon 0266-353185
7	PAL BIRO ILEANA	DITRAU	Str. PUSKAS TIVADAR NR.6 Telefon 0266-353359
8	KALCZA JANOSI SANDOR	JOSENI	Str. JOSENI 1276 Telefon 0266-354008
9	TAKACS JOZSEF	JOSENI	NR. 1276 Telefon 0266-354009
10	GALL SIMON GABRIELLA	LAZAREA	Str. PRINCIPALA NR.1086 Telefon 0266-352608
11	MUNZLINGER ATTILA	LAZAREA	NR 1283 Telefon 0266-352739
12	BLENESI AGNES	REMETEA	NR. 2361 Telefon 0266-352105
13	GYULAI ANNA	REMETEA	nr. 236 Telefon 0266-352014
14	MADARASZ-KELEMEN ENIKO	SUSENI	Str. PRINCIPALA 3 Telefon 0266-350007
15	TAMAS FERENC	SUSENI	VALEA STRAMBA NR 378 Telefon 0266-350252
16	UNGUREANU AMALIA	TULGHES	Nr. 243 Telefon 0266-338119
17	TOMPA ECATERINA	VOSLOBENI	PRINCIPALA NR. 66 Telefon 0266-351605

<u>Lista cabinetelor stomatologice</u>			
<u>Număr</u>	<u>Nume</u>	<u>Localitate</u>	<u>Adresă</u>
1	<u>MURARIU IOAN FLORIN</u>	<u>BORSEC</u>	<u>STR. CARPATI NR. 8</u>
2	<u>BARTALIS ERVIN</u>	<u>CIUMANI</u>	<u>NR.221</u>
3	<u>LUKACS ATTILA</u>	<u>DITRAU</u>	<u>STR.DEALU FRUMOS NR. 2/1/2</u>
4	<u>SUCIU CRISTIAN</u>	<u>JOSENI</u>	<u>NR.1276</u>
5	<u>OZSVATH MARIA MARTA</u>	<u>SUSENI</u>	<u>PRINCIPALA NR.3</u>
6	<u>ESZTERDENT</u>	<u>REMETEA,</u>	<u>Str. Borviz nr.1</u> <u>Telefon: 0266 352483 Web:</u> <u>www.eszterdent.ro</u>
7	<u>MINIDENT</u>	<u>LAZAREA</u>	<u>Nr. 1086</u> <u>Telefon: 0266 352.911</u> <u>Web: www.mindent.ro</u>

<u>Lista farmaciilor în localitățile aferente</u>			
<u>Număr</u>	<u>Nume</u>	<u>Localitate</u>	<u>Adresă</u>
1	<u>ROPHARMA FARMACIA NR 63</u>	<u>BORSEC</u>	<u>STR. IZVOARE NR. 25 Telefon 0266-337374</u>
2	<u>POLI-MED-ANNA PE</u>	<u>CIUMANI</u>	<u>STR. PRINCIPALA NR. 509 Telefon 0266-351089</u>
3	<u>CORBU - TOP-FARM</u>	<u>CORBU</u>	
4	<u>FARMACIA PRIMULA</u>	<u>DITRAU</u>	<u>STR. LIBERTATII NR. 7 Telefon 0266-353158</u>
5	<u>FARMACIA GYOPAR</u>	<u>JOSENI</u>	<u>NR. 1185 Telefon 0266-354014</u>

<u>6</u>	<u>SANIT FARM</u>	<u>JOSENI</u>	<u>STR. MILLENIUM NR.633 Telefon0266-354083</u>
<u>7</u>	<u>IRIS</u>	<u>LAZAREA</u>	<u>STR. PRINCIPALA NR. 694 Telefon 0266-352610</u>
<u>8</u>	<u>LENARD</u>	<u>REMETEA</u>	<u>STR. PT CSERES TIBOR NR. 11 Telefon 0266-352404</u>
<u>9</u>	<u>ROPHARMA FARMACIA 24</u>	<u>REMETEA</u>	<u>STR. CSERES TIBOR NR. 16 Telefon 0266-352176</u>
<u>10</u>	<u>FARMACIA AMBROSIA</u>	<u>SUSENI</u>	<u>STR. PRINCIPALA NR. 214 Telefon 0266-35001</u>
<u>11</u>	<u>FITOMED</u>	<u>TULGHES</u>	<u>CENTRU NR. 7 Telefon 0266-338044</u>
<u>12</u>	<u>TOP-FARM</u>	<u>TULGHES</u>	<u>CENTRU NR. 424/A Telefon 0266-338113</u>

<u>LOCALITATE</u>	<u>Unitate cu Personalitate Juridica</u>	<u>Unitati Arondate</u>	<u>ADRESA</u>
<u>CIUMANI</u>	<u>GRADINITA "CSALOKA" CIUMANI</u>	-	<u>STR PRINCIPALA NR 1531</u>
<u>CIUMANI</u>	<u>PRESCOLAR, PRIMAR, GIMNAZIAL</u>	<u>GRADINITA NR 2 CIUMANI</u>	<u>STR TOLTES NR 1094</u>
<u>CIUMANI</u>	-	<u>GRADINITA NR 3 CIUMANI</u>	<u>STR MOHOS NR 870</u>
<u>CIUMANI</u>	-	<u>GRADINITA NR 5 CIUMANI</u>	<u>STR KAKAS SOMLYOVOLGYE NR 971</u>
<u>CIUMANI</u>	-	<u>GRADINITA NR 6 TORPIKEK CIUMANI</u>	<u>STR DELLO NR 262</u>
<u>CIUMANI</u>	<u>SCOALA GENERALA "KOLLO MIKLOS" CIUMANI</u>	-	<u>STR PRINCIPALA NR 209A</u>
<u>CIUMANI</u>	<u>PRESCOLAR, PRIMAR, GIMNAZIAL</u>	<u>SCOALA GENERALA NR 3 CIUMANI</u>	<u>STR TOLTES NR 1094</u>
<u>CIUMANI</u>	-	<u>SCOALA GENERALA NR 4 CIUMANI</u>	<u>STR MOHOS NR 870</u>
<u>DITRAU</u>	<u>GRUP SCOLAR "PUSKAS TIVADAR" DITRAU</u>	-	<u>STR LIBERTATII NR 4</u>
<u>DITRAU</u>	<u>PRESCOLAR, PRIMAR, GIMNAZIAL, LICEAL, SAM</u>	<u>GRADINITA NR 1 DITRAU</u>	<u>STR NICOLAE BALCESCU NR 101</u>
<u>DITRAU</u>	-	<u>SCOALA GENERALA NR 1 CSIBY ANDOR DITRAU</u>	<u>STR NICOLAE BALCESCU NR 127</u>
<u>JOLOTCA</u>	-	<u>GRADINITA NR 4 JOLOTCA</u>	<u>STR PRINCIPALA NR 163</u>
<u>JOLOTCA</u>	-	<u>GRADINITA NR 5 JOLOTCA TILALMAS</u>	<u>STR TILALMAS NR 34</u>
<u>JOLOTCA</u>	-	<u>SCOALA GENERALA NR 4 JOLOTCA TILALMAS</u>	<u>STR TILALMAS NR 34</u>
<u>JOLOTCA</u>	-	<u>SCOALA GENERALA NR 2 JOLOTCA</u>	<u>STR PRINCIPALA NR 163</u>
<u>DITRAU</u>	<u>SCOALA GENERALA "SIKLODI LORINC" DITRAU</u>	-	<u>STR LIBERTATII NR 3</u>
<u>DITRAU</u>	<u>PRESCOLAR, PRIMAR, GIMNAZIAL</u>	<u>GRADINITA NR 2 DITRAU</u>	<u>STR LIBERTATII NR 5</u>
<u>DITRAU</u>	-	<u>GRADINITA NR 3 DITRAU</u>	<u>STR PUSKAS TIVADAR NR 101</u>
<u>DITRAU</u>	-	<u>GRADINITA ESZTERLANC DITRAU</u>	<u>STR BALCESCU NR 59</u>
<u>JOSENI</u>	<u>GRUP SCOLAR "SOVER ELEK" JOSENI</u>	-	<u>STR MILLENIUM TER NR 627</u>
<u>BORZONT</u>	<u>PRESCOLAR, PRIMAR, GIMNAZIAL</u>	<u>GRADINITA MEHECSKE BORZONT</u>	<u>STR PRINCIPALA NR 76</u>
<u>BORZONT</u>	-	<u>SCOALA GENERALA GAAL TAMAS BORZONT</u>	<u>STR PRINCIPALA NR 77</u>
<u>JOSENI</u>	-	<u>GRADINITA NR 1 JOSENI</u>	<u>STR SZENTMIKLOSI NR 36</u>
<u>JOSENI</u>	-	<u>GRADINITA NR 2 JOSENI</u>	<u>STR ISTVAN PAPTER NR 639</u>
<u>JOSENI</u>	-	<u>GRADINITA NR 3 JOSENI</u>	<u>STR BUCIN NR 534</u>
<u>JOSENI</u>	-	<u>GRADINITA NR 4 MANO JOSENI</u>	<u>STR FENEK NR 890</u>
<u>JOSENI</u>	-	<u>GRADINITA NR 6 JOSENI</u>	<u>STR PRINCIPALA NR 231</u>
<u>JOSENI</u>	-	<u>GRADINITA JOSENI</u>	<u>STR PRINCIPALA NR 666</u>

<u>JOSENI</u>	-	<u>SCOALA GENERALA NR 2 JOSENI</u>	<u>STR BUCIN NR 517</u>
<u>JOSENI</u>	-	<u>SCOALA GENERALA NR 3 JOSENI</u>	<u>STR PRINCIPALA NR 36</u>
<u>LAZAREA</u>	<u>SCOALA GENERALA "BETHLEN GABOR" LAZAREA</u>	-	<u>STR PRINCIPALA NR 696</u>
<u>GHIDUT</u>	<u>PRESCOLAR, PRIMAR, GIMNAZIAL</u>	<u>SCOALA GENERALA NR 4 GHIDUT</u>	<u>STR GHIDUT NR 1428</u>
<u>LAZAREA</u>	-	<u>GRADINITA NR 1 GUZSALYAS LAZAREA</u>	<u>STR BASTIONULUI NR 703</u>
<u>LAZAREA</u>	-	<u>GRADINITA NR 2 LAZAREA</u>	<u>STR SCOLII NR 275</u>
<u>LAZAREA</u>	-	<u>GRADINITA NR 3 LAZAREA</u>	<u>STR PRINCIPALA NR 1049</u>
<u>LAZAREA</u>	-	<u>GRADINITA NR 5 LAZAREA</u>	<u>STR BISERICII NR 563</u>
<u>LAZAREA</u>	-	<u>SCOALA GENERALA NR 2 LAZAREA</u>	<u>STR SCOLII NR 275</u>
<u>LAZAREA</u>	-	<u>SCOALA GENERALA NR 3 LAZAREA</u>	<u>STR PRINCIPALA NR 1049</u>
<u>REMETEA</u>	<u>GRADINITA REMETEA</u>	-	<u>STR BORVIZ NR 8</u>
<u>REMETEA</u>	-	<u>GRADINITA NR 5 REMETEA</u>	<u>STR BETHLEN GABOR NR 31</u>
<u>REMETEA</u>	-	<u>GRADINITA REMETEA FCL</u>	<u>STR ALSZEGI NR 112</u>
<u>REMETEA</u>	<u>SCOALA GENERALA "BALAS JENO" REMETEA CIUTAC</u>	-	<u>STR CIUTAC NR 80</u>
<u>REMETEA</u>	<u>PRESCOLAR, PRIMAR, GIMNAZIAL</u>	<u>GRADINITA NR 2 REMETEA</u>	<u>STR KOZMAK 1</u>
<u>REMETEA</u>	-	<u>GRADINITA NR 4 REMETEA</u>	<u>STR KOSSUTH NR 97</u>
<u>REMETEA</u>	-	<u>GRADINITA NR 6 REMETEA</u>	<u>STR CIUTAC NR 113</u>
<u>REMETEA</u>	<u>SCOALA GENERALA "FRATER GYORGY" REMETEA</u>	-	<u>STR P-TA CSERES TIBOR NR 2</u>
<u>REMETEA</u>	<u>PRESCOLAR, PRIMAR, GIMNAZIAL</u>	<u>SCOALA GENERALA NR 6 REMETEA</u>	<u>STR ALSZEGI NR 110</u>
<u>SUSENI</u>	<u>SCOALA GENERALA "ELEKES VENCEL" SUSENI</u>	-	<u>STR PRINCIPALA NR 1084</u>
<u>SUSENI</u>	<u>PRESCOLAR, PRIMAR, GIMNAZIAL</u>	<u>GRADINITA NR 1 SUSENI</u>	<u>STR PRINCIPALA NR 1088</u>
<u>SUSENI</u>	-	<u>GRADINITA NR 3 MURESENI</u>	<u>STR PRINCIPALA NR 332</u>
<u>SUSENI</u>	-	<u>GRADINITA NR 2 SUSENI</u>	<u>STR PRINCIPALA NR 1088</u>
<u>SUSENI</u>	-	<u>SCOALA GENERALA NR 3 MURESENI</u>	<u>STR PRINCIPALA NR 332</u>
<u>VALEA STRAMBA</u>	<u>SCOALA GENERALA "TARISZNYAS MARTON" VALEA STRAMBA</u>	-	<u>STR HADNAGY NR 291</u>
<u>CHILENI</u>	<u>PRESCOLAR, PRIMAR, GIMNAZIAL</u>	<u>GRADINITA NR 5 CHILENI</u>	<u>STR CHILENI NR 41</u>
<u>CHILENI</u>	-	<u>SCOALA GENERALA NR 5 CHILENI</u>	<u>STR CHILENI NR 207</u>
<u>VALEA STRIMBA</u>	-	<u>GRADINITA NR 4 VALEA STRIMBA</u>	<u>STR PRINCIPALA NR 199</u>
<u>VOSLABENI</u>	<u>SCOALA GENERALA "TEODOR CHINDEA" VOSLABENI</u>	-	<u>STR PRINCIPALA NR 386</u>
<u>IZVORU MURESULUI</u>	<u>PRESCOLAR, PRIMAR, GIMNAZIAL</u>	<u>GRADINITA NR 2 IZVORUL MURES</u>	<u>STR PRINCIPALA NR 582</u>
<u>IZVORU MURESULUI</u>	-	<u>GRADINITA NR 3 IZVORUL MURES</u>	<u>STR PRINCIPALA NR 651</u>
<u>IZVORU MURESULUI</u>	-	<u>SCOALA GENERALA ION CREANGA IZVORUL MURESULUI</u>	<u>STR PRINCIPALA NR 582</u>
<u>IZVORU MURESULUI</u>	-	<u>SCOALA GENERALA EBNER JENO IZVORUL MURESULUI</u>	<u>SPR PRINCIPALA NR 651</u>
<u>VOSLABENI</u>	-	<u>GRADINITA NR 1 VOSLABENI</u>	<u>STR PRINCIPALA NR 382</u>
<u>VOSLABENI</u>	-	<u>SCOALA GENERALA NR 3 VOSLOBENI HEVEDER</u>	<u>STR PRINCIPALA NR 207</u>
<u>CORBU</u>	<u>GRUP SCOLAR CORBU</u>	-	<u>STR PRINCIPALA NR 352</u>
<u>CAPU CORBULUI</u>	<u>PRESCOLAR, PRIMAR, GIMNAZIAL, LICEAL, SAM, POSTLICEAL</u>	<u>GRADINITA NR 2 CAPU CORBULUI</u>	<u>STR PRINCIPALA NR 164</u>
<u>CAPU CORBULUI</u>	-	<u>SCOALA GENERALA NR 2 CAPU CORBULUI</u>	<u>STR PRINCIPALA NR 164</u>
<u>CORBU</u>	-	<u>GRADINITA NR 1 CORBU</u>	<u>STR PRINCIPALA</u>
<u>CORBU</u>	-	<u>GRADINITA NR 3 CORBU</u>	<u>STR PRINCIPALA</u>
<u>BORSEC</u>	<u>GRADINITA "POIANA ZANELOR"</u>	-	<u>STR CARPATI NR 4</u>

	<u>BORSEC</u>		
<u>BORSEC</u>	<u>GRUP SCOLAR "ZIMMETHAUSEN"</u> <u>BORSEC</u>	-	<u>STR MIHAI EMINESCU NR 1</u>
<u>TULGHES</u>	<u>SCOALA GENERALA TULGHES</u>	-	<u>STR CENTRU NR 338</u>
<u>RECEA</u>	<u>PRESCOLAR, PRIMAR, GIMNAZIAL</u>	<u>SCOALA GENERALA NR 3 RECEA</u>	<u>STR RECEA NR 14</u>
<u>TULGHES</u>	-	<u>GRADINITA NR 1 TULGHES</u>	<u>STR CENTRU NR 347</u>
<u>TULGHES</u>	-	<u>GRADINITA NR 2 TULGHES</u>	<u>STR PUTNA NR 52A</u>
<u>TULGHES</u>	-	<u>GRADINITA NR 3 TULGHES</u>	<u>STR VALEA FRUMOASA NR 851</u>
<u>TULGHES</u>	-	<u>GRADINITA NR 4 TULGHES</u>	<u>STR POIANA VECHIE NR 664</u>
<u>TULGHES</u>	-	<u>GRADINITA PITICII VOINICII TULGHES</u>	<u>STR CENTRU NR 342</u>
<u>TULGHES</u>	-	<u>SCOALA GENERALA NR 4 TULGHES</u> <u>PUTNA</u>	<u>STR PUTNA NR 52A</u>
<u>TULGHES</u>	-	<u>SCOALA GENERALA HAGOTA</u>	<u>HAGOTA NR 48</u>
<u>TULGHES</u>	-	<u>SCOALA GENERALA NR 5 TULGHES</u> <u>VALEA FRUMOASA</u>	<u>STR VALEA FRUMOASA NR 851</u>
<u>TULGHES</u>	-	<u>SCOALA GENERALA NR 6 TULGHES</u> <u>POIANA VECHIE</u>	<u>STR POIANA VECHIE NR 664</u>

Comentarii privind serviciile și infrastructurile medico-sociale

La nivelul serviciilor se pot observa următoarele: pe deoparte unele servicii sunt foarte bine dezvoltate, pe de altă parte sunt servicii complementare care nu sunt sincronizate sau lipsesc cu desăvârșire.

La nivelul învățământului putem constata că rețeaua de învățământ preșcolar, primar și gimnazial este bine organizat, în schimb infrastructura folosită pentru activitatea didactică și clădirile folosite sunt uzate, în unele cazuri necesită reparații capitale urgente. Învățământul liceal, universitar și de formare profesională este prezent în orașele mai mari. În satele mari primăriile susțin și o bibliotecă aparte pentru a asigura un cadru cât mai potrivit pentru învățare.

La nivelul infrastructurii medicale se poate constata că rețeaua medicilor de familie este prezentă în toate localitățile vizate, în schimb serviciul de stomatologie nu este accesibil în unele localități din zona țintă. Medicii de familie încercă să aducă cât mai aproape de pacient și medicii de specialitate. Se organizează regulat consultații oftalmologice, ginecologice etc. și în sate. În localitățile mai mari și laboratoarele medicale au program separat. Pentru intervenții și analize speciale este necesară deplasarea la spitalele orașenești din zonă sau și mai departe. Un fapt foarte important de notat este că deși apa minerală prezentă în mai multe localități ar putea fi

folosită pentru tratamente balneare nu este deloc folosită, sau nu în măsura în care resursele naturale ar face posibil acest lucru.

La nivelul serviciilor sportive s-a observat o dezvoltare mare mai ales prin sfera privată. S-au construit mai multe pârtii de schi (numai în Ciurani în ultimii ani s-au construit 2 pârtii mai lungi de 1 km), s-au renovat patinoarele deschise, s-au făcut piscine mai mici, dar toate aceste sunt investiții neamplasate într-un plan de dezvoltare pregândit. De exemplu unde este piscină nu este și saună, sau lângă pârtiile de schi nu există posibilitatea de a merge cu sania, sau cu caleașca. În concluzie nu se oferă un serviciu variat, alternative pentru a petrece mai mult timp în localitățile cu pricina.

La nivelul transportului comun se poate observa că deși cursele cu autobuze sunt relativ frecvente ele nu sunt sincronizate cu celălalt mijloc de transport important, adică trenul.

Televiziunea prin cablu și dezvoltare rețelelor de internet a adus un impuls nou în capacitatea de comunicare a zonei. Cluburile informatice susținute de primării oferă posibilitate de a utiliza calculatorul și internetul și pentru cei care nu-și pot permite acest lucru acasă.

Băncile prin politica lor de apropiere de clienți au deschis puncte de lucru în localități cu potențial economic mai ridicat. Aceste puncte bancare au program redus (sunt deschise numai în anumite zile), dar sunt montate bancomate care funcționează non stop.

Privind serviciile legate de sănătatea populației, un aspect grav este faptul, că în zonă nu există nici o farmacie de gardă, astfel localnicii nu au acces constant și neîntrerupt la produse farmaceutice din magazine specializate, însoțite și de consultanță de specialitate, după caz.

Din punctul de vedere al traficului rutier, Zona G10 poate fi împărțită în 3 subzone: zona Borsec, zona Nord și zona Sud, astfel, dezvoltarea farmaciilor de gardă ar trebui realizată în așa fel, încât fiecare dintre aceste subzone să fie deservită de câte o farmacie de gardă.

Infrastructura de bază (drumuri, apă, canalizare) în zonă este în curs de dezvoltare, datorită diferitelor proiecte finanțate din fonduri europene sau naționale.

Infrastructura de agrement existentă contribuie semnificativ la calitatea vieții populației, însă, în zona G10, aceasta se materializează practic în domeniul sportului (terenuri de fotbal și de hochei). Astfel, dezvoltarea acestei infrastructuri reprezintă o nevoie explicită din partea locuitorilor.

În privința situațiilor de urgență s-a constatat, că în zonă există unități ale pompierilor voluntari locali, care funcționează în mod corespunzător, însă acestea nu dispun de toate echipamentele de specialitate necesare, iar cele existente sunt învechite și uzate atât fizic, cât și moral, astfel este

nevoie de asigurarea dotărilor și echipamentelor necesare pentru funcționarea optimă ale acestora.

Problema transportului în comun poate fi considerată ca fiind rezolvată în zona Nord și Sud, însă în zona Borsec mai există probleme în această privință. În ceea ce privește transportul persoanelor care aparțin unor grupuri vulnerabile (săraci, persoane cu dizabilități fizice sau cele care sunt la vârsta a treia), este nevoie de soluții de transport speciale, care lipsesc în totalitate.

De asemenea, pe parcursul analizei situației existente s-a constatat lipsa centrelor multifuncționale pentru servicii de bază (comerț, comunicații și sănătate publică).

II.2.1.8 Activități sociale și instituții locale

Instituțiile locale sunt structurate asemănător în toate localitățile vizate (primar, secretariat, biroul de taxe, compartiment social etc.). Satele mai mari au și birouri de proiectare și dezvoltare, de exemplu Remetea sau Ciumani. Asociațiile comunelor se formează de cele mai multe ori în urma unor proiecte de anvergură a căror administrare și derulare necesită o structură care leagă mai mult sate (vezi proiecte legate de canalizare, centru de epurare etc.). În unele sate s-au creat societăți subordonate primăriilor pentru serviciile de salubritate, apă etc.

Primăriile locale încearcă să finanțeze și activitățile sociale cum ar fi îngrijirea la domiciliu, ajutoare pentru familii sărace. Proiectele culturale sunt susținute în limita posibilităților financiare (fanfară, bibliotecă). Unde este posibil încearcă să ajute și activitățile turistice prin crearea unor obiective atractive (renovare de băi cu apă minerală etc.) și realizarea unor puncte de informare turistică. Zilele satului (organizate în fiecare sat de obicei legate de data hramului bisericilor din localitate) organizate de consiliile locale sunt obiective fixe în atragerea turiștilor.

Activitatea ONG-urilor, a asociațiilor înregistrate sau neînregistrate au o importanță mare, unele dintre ele cu tradiție. Acestea completează activitățile primăriilor, au rol economic și cultural însemnant în viața comunităților.

Să vedem mai întâi cele cu obiective economice: în fiecare localitate și în orașul Borsec există composesorat care administrează marea majoritate a fondului forestier al localnicilor. Localnicii primesc redevență anuală, plătesc pentru paza comună a pădurilor. Conducerea composesoratului se alege de către proprietari. Composesoratele finanțează și obiective de interes comun după posibilitățile lor: cum ar fi renovare de clădiri, instrumente muzicale pentru fanfară, sponsorizează programe recreative, culturale cum ar fi zilele satelor.

Creșterea animalelor, mai ales a bovinelor are un rol important în viața satelor. Aproape în fiecare sat s-a format o astfel de asociație, care în afară de rolul informativ ajută la atragerea fondurilor cu scop agricol (de exemplu puncte de colectare proprii înzestrate cu aparatură de răcire, măsură și control, tanc de răcire), reprezentarea fermierilor în negocierea purtată cu prelucrătorii de lapte.

Asociațiile agricole, de agricultori sunt create pentru cultivarea mai ușoară și mai economică a pământurilor, acestea au un rol important în localitățile cu sol mai fertil (de exemplu Lăzarea).

Asociații turistice înregistrate sau neînregistrate sunt în toate localitățile zonei țintă, în orașul Borsec există o asociație înregistrată. Acestea încearcă să aducă cât mai mulți turiști. Până acum serviciile turistice oferite de aceste asociații sunt puține, de cele mai multe ori activitatea lor se reduce la crearea unui site comun și tipărirea materialelor publicitare legate de posibilitățile de cazare și prezentarea zonei. Acestea nu sunt create pentru profit, dar în mod indirect contribuie la realizarea unui venit economic.

În cadrul asociațiilor non profit trebuie să menționăm mai întâi cele cu tradiție: fanfară, pompieri voluntari, ansambluri folclorice, grupuri de teatru, asociații pentru sport, asociații pentru tineret. În ultimul timp s-au mai format asociații pentru sate și asociații culturale.

Fanfara satelor ocupă un loc important în viața satelor. Importanța evenimentelor speciale sunt subliniate și de prezența fanfarelor. Aceste fanfare în mod tradițional concurează și între ele la concursuri organizate special pentru ei. Corurile tradiționale care s-au format în cadrul bisericilor concurează și ele la concursul anual ce se organizează prin rotație în satele depresiunii. Unele coruri au crescut în profesionalism, cântă și muzică clasică. De exemplu corul Bel Canto din Ciurani a câștigat o reputație de invidiat, câștigând tot ce se putea câștiga în categoria lui. Numărul ONG-urilor din zonă este cel mai ridicat în comuna Remetea, unde 15 asociații își au sediul.

Toate satele din zonă au pompieri voluntari, care sunt asociații cu tradiție și de o importanță majoră. Fiind în localitate, în caz de incendiu pot ajunge și acționa foarte repede, ei fiind mereu la locul incendiului înaintea pompierilor profesioniști care vin din orașele cele mai apropiate. A fi pompier voluntar este un fel de vocație, ei se antrenează și țin concursuri, prezentări în cadrul zilelor satelor.

Asociațiile sportive, asociațiile de hochei și de fotbal aproape în fiecare sat scot în evidență preocuparea oamenilor pentru viața sportivă. O rivalitate tradițională se poate observa mai ales la asociațiile de hochei, care este un sport cu tradiție în această zonă, condițiile climatice fiind foarte potrivite pentru acest sport.

Asociațiile culturale, de femei, de romi încearcă să răspundă la lipsurile lăsate de asociațiile tradiționale mai sus menționate și să ajute un segment mai vulnerabil.

O asociație de renume este Asociația Arbor care este formată din proprietarii firmelor care se ocupă cu prelucrarea lemnului. Această asociație încearcă să țină la curent firmele înscrise cu schimbările legislative, să ajute la reprezentarea intereselor, se fac achiziții comune cu obținerea unor discounturi mari.

II.2.1.9 Bilanțul politicilor întreprinse în teritoriu

Întreprinderile și consiliile locale în zona G10 sunt destul de active în scrierea și derularea proiectelor de finanțare. Acest lucru reiese și din numărul mare a finanțărilor Sapard și a altor finanțări folosite în scopuri benefice, de dezvoltare a zonei.

Tabelul II.2.1.9.1: Lista proiectelor SAPARD în Zona G10

Beneficiar	Titlul proiectului	Valoarea publica - EUR
Masura 1.1 "Îmbunătățirea prelucrării și marketingul produselor agricole și piscicole" a Programului SAPARD		
S.C. INDUSTRIALIZAREA LAPTELUI HARGHITA S.A.	Modernizarea sistemului de transport lapte "S C Industrializarea Laptelului Harghita SA - Fabrica de lapte praf Remetea"	178 992,76
TOTAL		178 992,76
Masura 2.1 "Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii rurale" a Programului SAPARD		
Consiliul Local al com. s Association Corbu and Tulgheș	Realizarea sistemului de canalizare menajeră și stație de epurare a comunelor Corbu și Tulgheș, județul Harghita	977 854,16
Consiliul Local al Comunei Voșlăbeni județul Harghita	Canalizare menajeră și stație de epurare comuna Voșlăbeni, județul Harghita - investiție nouă	981 352,53
Asociația de Consilii Locale Suseni, Ciumani, Joseni	Canalizare menajeră și stație de epurare pentru localitățile, Suseni, Ciumani, Joseni și Borzont, jud. Harghita - investitie nouă	994 553,14
TOTAL		2 953 759,83
Masura 3.1 "Investiții în exploatații agricole" finanțată prin Programului SAPARD		
S.C. DIBO-MILK S.R.L.	Infiintare ferma vaci lapte capacitate de 40 de capete in comuna Ditrau, judetul Harghita	143 726,85
PFA VAKARIA ERNO	Achizitionare de masini si echipamente agricole, Lazarea, judetul Harghita	78 608,04
SC KARVILAN SRL	Modernizarea fermei vegetale, prin achizitia de masini si utilaje agricole	49 477,50
AI GALL	Modernizare ferma vegetala, prin achizitie utilaje pentru AI Gall Levente, localitatea Joseni, județul Harghita	26 322,08
TOTAL		298 134,48
Masura 3.4 "Dezvoltarea și diversificarea activităților economice pentru generarea de venituri și activități multiple" finanțată prin Programului SAPARD		

SC RIOBRAVO SRL	Constructia si dotare pensiune turistica rurala in localitatea Izvoru Muresului, comuna Voslobeni, judetul Harghita	99 997,74
SC WORKS-PRODINFO SRL	ÎNFIINȚARE PENSIUNE TURISTICĂ RURALĂ, Ciumani	75 159,99
S.C. TRANS-ANBER S.R.L.	Infiintarea pensiunii turistice "Baratsag", in Ditrau, judetul Harghita	100 000,00
SC FLORAMOTELS SRL	Construirea pensiunii turistice "Dorotya", Joseni	146 416,02
S.C. SZAKY-TECH S.R.L.	Construirea pensiunii turistice "Anna", Joseni	147 506,84
S.C. TEMATIC SATELITE S.R.L.	Constructia cabanei turistice "Tematic Satelite", in comuna Joseni, sat Borzont, judetul Harghita	135 375,55
S.C. MEDINA TOUR S.R.L.	Construire cabana turistica "Medina", localitatea Joseni, sat Borzont, judetul Harghita, submasura alte tipuri de activitati turistice in spatiul rural	132 183,75
TOTAL		836 639,89
Masura 3.5 "Silvicultura" a Programului SAPARD		
S.C. SBL Trading S.R.L.	Modernizarea atelierului de prelucrarea primara a lemnului, din comuna Suseni, sat Valea Stramba, judetul Harghita	10 685,94
S.C. KOBENZOL S.R.L.	Achizitionare de utilaje si echipamente in vederea imbunatatirii activitatii de prelucrare a lemnului, Joseni, com. Joseni, jud. Harghita	125 668,04
CL REMETEA	Reparatii si imbunatatire a drumurilor forestiere din comuna Remetea, judetul Harghita	978 906,56
CL BORSEC	Modernizare drum forestier - drum de centura km 0+000-3+500, Borsec, jud. Harghita	918 162,47
TOTAL		2 033 423,01

Tabelul II.2.1.9.1: Lista proiectelor finanțate în localitățile Zonei G10

Nr. crt.	Denumire proiect	Program de finanțare	Finanțator	Valoare totală proiect		Obiectivul general al proiectului	Perioada de implementare
				Finanțare	Contribuție proprie		
Borsec							
1	Reabilitare drum forestier - drum de centură Borsec	SAPARD	UE	950.000 EUR	0	Realizarea a 3.500 m drum forestier pentru ocolirea stațiunii în cazul transportului forestier	2007 - 2008
2	"Drumul apelor minerale" - Lot 2, Harghita	PHARE 2006	UE	1.600.000 EUR	573.000 EUR	Reabilitarea centrului Reabilitarea centrului istoric al stațiunii	2008 - 2010
3	Construire sală de sport	Programul "Săli de sport"	Guvernul României	2.320.000 RON	70.000 RON	Realizarea unei săli de sport moderne	2007 - 2008
4	Construire locuințe ANL	ANL	Guvernul României	0	40.000 RON	Construire spații de locuit	2007 - 2008
5	Construire locuințe sociale	Construire locuințe sociale	Guvernul României	5.900.000 RON	900.000 RON	Construire spații de locuit	2007 - 2009
6	Reabilitare sist de canalizare si statie de epurare	Program guvernamental	Guvernul României	8.500.000 RON	2.000.000 RON	Reabilitare sistemului de canalizare si statia de epurare	2008 - 2009

Ciumani							
1	Amenajare bază sportivă multifuncțională model tip2 în comuna Ciumani, județul Harghita	Programul de dezvoltare a infrastructurii și a unor baze sportive din spațiul rural (OG 7/2006)	Guvernul României	500.000 RON	186.563 RON	Bază sportivă multifuncțională model tip 2	2009 - 2010
2	Extindere sistem de canalizare menajeră în comuna Ciumani	Credit bancar	Finanțare proprie / Guvernul României	356.000 RON	1.353.618 RON	Extinderea sistemului de canalizare	2007 - 2009

3	Reparații capitale la școala generală Köllő Miklós	Program Multianual "Asistență tehnică pentru sprijinirea Autorităților administrației publice locale în pregătirea tehnică a proiectelor de investiții publice finanțate prin Programul Operațional Regional 2007-2013"	Guvernul României	52.480 RON	0	Elaborare documentație tehnică pentru reparații capitale la școala generală Köllő Miklós	2008-2009
4	Reparații capitale la școala generală Köllő Miklós, cl.V-VIII	Program de reabilitare și reparații capitale	Guvernul României / Buget de stat	1.093.000 RON	0	Reparații capitale	2007- până la derulare
Corbu							
1	Alimentare cu apă a comunelor Corbu și Tulgheș	HG 577/1997	Guvernul României	7.678.302 lei	10%	Alimentare cu apă	2008 - 2010

Ditrau							
1	Regularizarea pâraurilor Ditro și Martonka	Programul de dezvoltare a infrastructurii din spațiul rural (OG 7/2006)	Guvernul României	4.400.000 RON	400.000 RON	Protecția mediului	2007 - 2008
2	Alimentarea cu apă a comunei Ditrău	HG 687/1997	Guvernul României	3.000.000 RON	40.000 RON	Realizarea rețelei de apă potabilă în comuna Ditrău	2007 - 2009
3	Alimentare cu apă în Jolotca	HG 577/1997	Guvernul României	1.098.000 RON	30.000 RON	Îmbunătățirea calității vieții în satul Jolotca	2007 - 2009
4	Reabilitarea străzilor comunale Lungă, Petofi S., imitirului, Sălciei, Carpați, Morii, pescarilor	Comuna Ditrău	Buget local	-	99.700 RON	Reabilitarea străzilor comunale	2008-2009
5	Alimentare cu energie electircă a stației de pompare	Comuna Ditrău	Guvernul României	.	70.370 RON	Aliemnatre cu energie electircă	2008-2009
6	Reabilitarea căminului cultural		Guvernul României	400.000 RON	400.000 RON	Cultură	2007 - 2009
7	Reabilitarea centrului Școlar "P. Tivadar"		MEdC	160.000 RON	160.000 RON	Îmbunătățirea condițiilor de învățământ	2007
8	Regularizarea pâraielor Ditrău și Martonka în scopul prevenirii inundațiilor și a revărsărilor de apă în Comuna Ditrău, județul Harghita	PHARE 2005	UE, MDLPL și comuna Ditrău	33.120 EUR	3.680 EUR	Pregătirea satudiilor necesare pt regularizare a paraielor	2007-2008

9	Reabilitarea centrului Școlar "Siklodi Lorincz"		MEdC	1.053.999 RON	10.000 RON	Reabilitarea școlii	2008-2009
10	Regularizarea paraielor Ditrau si Martonka in scopul prevenirii inundatiilor si a revarsarilor de apa in Comuna Ditrau, judetul Harghita	PHARE 2006	UE, MDLPL și comuna Ditrău	991.020 EUR	110.981,62 EUR	Regularizarea paraielor	2008-2009
11	Realizarea rețelei de canalizare menajeră	Ord. 7 din 2006	MDLPL, comuna Ditrău	4.000.000 RON	497.847 RON	Îmbunătățirea calității vieții oamenilor, protecția mediului, prin realizarea rețelei de canalizare	2007-2008
12	Szókinckereső	Instituția Ballasi (Ungaria)	Instituția Ballasi (Ungaria)	240.000 HUF	500 RON	Tabără de limbă maghiară	jún.05
13	Păstrarea, ocrotirea imaginii și a construcțiilor moștenite din satele jud. Harghita	Consiliul jud. Harghita	CJ Harghita	10.000 RON	3.500 RON	Păstrarea, ocrotirea imaginii și a construcțiilor moștenite	2008
14	Irodalom és természet	Instituția Ballasi (Ungaria)	Instituția Ballasi (Ungaria)	200.000 HUF	500 RON	Tabără de literatură maghiară în natură	2008
15	Reabilitarea școlii Csibi Andor		MEdC	838.013 RON	10.000 RON	Reabilitare școală	2008-2009
Joseni							
1	Electrificarea zonei Borzont	Electrificarea satelor 2007-2009	Guvernul României	2.650.000 RON	852.000 RON	Electrificare	2009-2010

2	Proiect integrat reabilitare drumuri comunale, extindere apă canal, construirea centru social,	PNDR	UE	2.500.000 EUR	2%	Reabilitare drumuri, etc.	2009 - 2012
Lazarea							
1	Dotarea cu echipamente a serviciului voluntar pentru situații de urgență din comuna Lăzarea	Phare 2005/017-553.01.03.06 - HR 159	MIRA	108.934 EUR	12.105 EUR	Eficientizarea activității Serviciului de voluntariat pt situații de urgență din comuna Lăzarea	2008
2	Împădurirea terenurilor degradate în urma pășunării intensive în comuna Lăzarea	Fondul pentru mediu	Administrația Fondului pentru Mediu	213.915,82 RON	142.610,54 RON	Îmbunătățirea gestionării durabile din punct de vedere a mediului	2008-2010
3	Realizarea stației de epurare pentru comunele Ditrău, Remetea și Lăzarea		Administrația Fondului pentru Mediu	4.000.000 RON	1.402.418 RON	Pentru un mediu mai sănătos, pentru un trai mai decent	2005-2008
4	Canalizare menajeră în comuna Lăzarea	Programul de dezvoltare a infrastructurii din spațiul rural (OG 7/2006)	Guvernul României		493.620 RON	Canalizare menajeră în comuna Lăzarea	2008-2009
5	Construire sală de sport polivalentă	Program de construire săli de sport	CNI	3.844.165 RON	545.696 RON	Eficientizarea și dezvoltarea sporturilor în comuna Lăzarea	2007-2009

6	Reabilitare DC 13	HG 577/1997	Guvernul României	3.706.930 RON	57.477 RON	Modernizarea drumului pentru o mai bună și sigură deplasare a locuitorilor satului Ghiduț	2008
7	Alimentare cu apă potabilă a satului Ghiduț	HG 577/1997	Guvernul României	1.057.258 RON	100.000 RON	Realizarea de rețea de alimentare cu apă pentru o populație mai sănătoasă	2008-2009
Remetea							
1	Rețea de canalizare menajeră în comuna Remetea	Programul de dezvoltare a infrastructurii din spațiul rural (OG 7/2006)	Guvernul României	3.800.000 RON	700.000 RON	Canalizare menajeră	2007
2	Construire stație de epurare pentru comunele Remetea, Ditrău și Lăzarea	Fondul pentru mediu	Guvernul României - Administrare a Fondului de Mediu	3.882.938,94 RON	2.613.599,21 RON	Construirea stației de epurare	2006 - 2008
3	Reabilitarea Școlii Generale "Frater Gyorgy"	Guvernul României	MEdC	100.000 RON	0	Modernizare Școală generală "Frater Gyorgy"	2007
4	Construirea de locuințe sociale în comuna Remetea	Guvernul României	MTCT	300.000 RON	900.000 RON	Construirea de locuințe sociale	2007
5	Reparații și îmbunătățire drumuri forestiere în comuna Remetea	SAPARD	UE	3.613.455 RON	400.000 RON	Reabilitarea drumurilor forestiere	2007

6	Programul "Drumul lânii"	Program guvernamental	Guvernul României - Ministerul Culturii și Cultelor	30.315 RON	3.941 RON	Dezvoltarea activităților cu caracter cultural	2007
7	Programul "Economia bazată pe cunoaștere"	Intern	Guvernul României	51.000 RON	5.100 RON	Dezvoltarea sistemului IT	2007
8	Realizarea unui studiu privind reconstrucția ecologică a ariilor protejate din Remetea	PHARE 2005	UE	250.000 RON	25.000 RON	Realizarea unui studiu privind reconstrucția ecologică a ariilor protejate din Remetea	2007 - 2008
9	Reabilitarea Școlii Generale "Balas Jenó"	Guvernul României	MEdC	50.000 RON	0	Reabilitarea Școlii Generale "Balas Jenó"	2007
13	"Drumul Apelor Minerale" - Lot 2, Harghita	Phare 2006 Infrastructura Locala si Regionala	UE	3.177.552,31 EUR (total proiect pe județul Harghita)	1.796.699,90 EUR (total proiect pe județul Harghita)	Reabilitarea si dezvoltarea infrastructurii de turism balnear Reabilitarea legaturii de transport la zonele balneare Cresterea atractivitatii ariilor cu potential balnear	2008 - 2010

Suseni							
1	Reabilitarea școlilor	HG nr. 919/2007	Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului	400.000 RON		Școală nouă cu clasele I-IV cu 4 săli de clasă	2006 - 2007
2	Reabilitare parcuri și aliniamente plantate	Program național de îmbunătățire a calității mediului HG nr. 482/2008	Ministerul Mediului și dezvoltării Durabile	364.129 RON		Înființare și reabilitare parcuri	2008-2009
Tulghes							
1	Sală de sport	Programul săli de sport	Guvernul României	2.450.000 RON	350.000 RON	Dezvoltarea infrastructurii sportive a comunei Tulgheș	2008-2009
2	Continuare lucrări de construire bloc de locuințe pentru tineret		Guvernul României	3.700.000 RON	350.000 RON	Asigurare de locuințe pentru tineri	2008-2009
3	Reabilitarea și extinderea bazei sportive a comunei Tulgheș	Programul de dezvoltare a infrastructurii unor baze sportive din spațiul comunei Tulgheș	Guvernul României	500.000 RON	254.615 RON	Dezvoltarea infrastructurii sportive a comunei Tulgheș	2009

4	Extinderea sistemului de canalizare menajeră a comunei Tulgheș	Programul de dezvoltare a infrastructurii din spațiul rural	Guvernul României	2.727.872 RON	152.700 RON	Dezvoltarea infrastructurii comunei Tulgheș	2007-2008
5	Reabilitare drum comunal DC 135	Programul de alimentare cu apă a satelor	Bugetul de stat	1.007.304 RON	200.000 RON	Dezvoltarea infrastructurii rutiere	2009

Voslabeni							
1	Bază sportivă multifuncțională	Programul de dezvoltare a infrastructurii din spațiul rural (OG 7/2006)	Guvernul României	556.970 RON	0	Teren de sport multifuncțional	2009

La nivelul proiectelor putem observa faptul că suma cea mai mare atrasă prin proiecte a fost în domeniul infrastructurii. Lipsa rețelelor de canalizare și a centrelor de epurare a caracterizat nu demult zona de referință. Și rețelele de apă potabilă trebuiau să fie extinse în anumite localități, așa că proiectele legate de rețeaua de apă potabilă și canalizare au fost foarte binevenite. Infrastructura turistică a fost îmbunătățită mai ales prin pensiuni, dar și prin proiectul numit Drumul Apei minerale. Riscul de inundații, care caracteriza zona nu numai primăvara dar și la precipitații mai mari de acum câțiva ani, a fost prevenit prin regularizarea și curățarea fluviului Mureș.

Prelucrarea lemnului constituie o activitate de bază, proiecte prin care se finanțează utilaje noi fac ca tehnologia folosită să fie cât mai avansată și modernă.

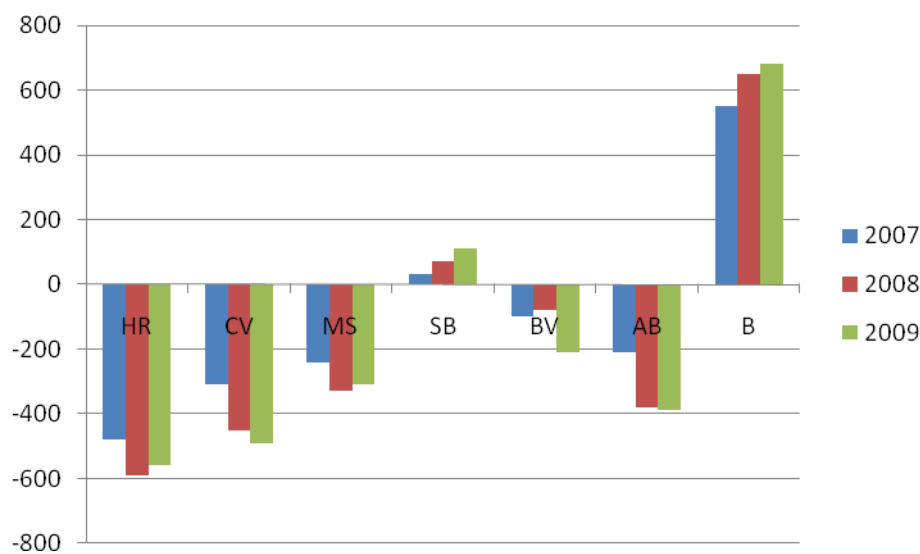
Modernizarea școlilor și a sălilor de sport a reușit să îmbunătățească substanțial infrastructura aferentă educației, dar mai sunt clădiri de renovat.

Putem afirma că fondurile câștigate au fost de mare ajutor în creșterea competitivității zonei țintă, în îmbunătățirea infrastructurii de toate felurile (apă potabilă, canalizare, infrastructura învățământului, infrastructură turistică etc.). Aceste proiecte dau posibilitatea ca economia bazată pe prelucrarea lemnului, turism, prelucrarea produselor agricole să se poată extinde.

II.2.1.10 Elemente complementare privind prezentarea teritoriului

Trebuie să specificăm faptul că nici zona G10 nu este scutită de trendurile care sunt caracteristice în țară și județul Harghita. De exemplu, criza economică a afectat în mod sever și această zonă. Rata șomajului a crescut peste 10% în luna decembrie 2009 (media națională a fost de 7,8 %, pe când în București și județul Ilfov nu a trecut de 3%). Veniturile salariale din zonă sunt mici, trendul care se poate observa este că veniturile medii din județul Harghita sunt la nivelul de 60% din venitul mediu național și 50% din venitul mediu zona București (exemplu luna decembrie 2009: nivel național 2023 RON, Harghita 1412 RON, București: 2893 RON).

Graficul II.2.1.10.1: Diferența față de nivelul național al salariilor (Lei)

Sursă: Institutul Național de Statistică

Deci zona a fost afectată de criza economică destul de dramatic. După cum s-a văzut mai sus, aici există un număr mare de firme care prelucreză lemnul și activează în zona construcțiilor, acest segment a fost grav afectat. Această zonă nu a reușit să contrabalanseze efectele crizei, scăderea producției de case din lemn și materiale lemnoase prin zootehnie, agricultură, prelucrarea produselor agricole și neagricole din zonă, ori prin turism. Eficiența folosirii posibilităților oferite de cadrul natural încă nu este suficient de bună, competitivitatea zonei este destul de scăzută. Deci proiecte integrate, care ajută ca zona să poate folosi resursele naturale, culturale, sunt mai mult decât o necesitate.

Concluzii

Zona G 10 se situează pe o parte și pe alta a muntelui Giurgeu(nem jo ey itt nezettek utana), este o zonă muntoasă cu păduri de brad, împânzită de izvoare minerale, climă răcoroasă și umedă. Flora și fauna este bogată și oferă multe posibilități de exploatare. În agricultură zootehnia este predominantă, dat fiind că numai culturile rezistente la frig (de exemplu cartofi) pot fi cultivate. Din punct de vedere arhitectural folosirea lemnului este un semn caracteristic întâlnit peste tot: porți ciplite etc. Zona are un cadru natural prielnic pentru turism: turism balnear în Borsec, turism sportiv în Izvoru Mureșului, și turism rural în alte comune, mai ales în Lăzarea.

Analizând zona G10 se poate constata, că sectoarele care necesită sprijin și care reprezintă o posibilitate reală de dezvoltare economică sunt următoarele: laptele și produsele forestiere nelemnoase, adică fructele de pădure, ciupercile de pădure (sectoare prioritare). În zonă există cunoștințe locale specifice (local knowledge) în ceea ce privește producerea și procesarea materiei prime în aceste sectoare.

În prezent, în zona G10 capacitatea de prelucrare a laptelui nu este integral folosită, aici există o posibilitate de expansiune, iar calitatea laptelui nu este întotdeauna conformă cerințelor UE. De asemenea, fructele de pădure și ciupercile sunt puțin valorificate și există cu desăvârșire o necesitate a introducerii sistemelor de calitate alimentară.

Analiza situației existente arată că aceste cunoștințe și tradiții nu sunt suficiente, trebuie introdusă inovație și dezvoltare tehnică în cadrul industriei alimentare pentru obținerea unor rezultate bune pe piața agro-alimentară. În procesul introducerii inovațiilor va trebui să se țină cont de caracteristicile locale, astfel bazându-ne pe cunoștințele locale și pe materiile prime locale, ar trebui introdusă integrarea verticală, în care ar lua parte producătorii primari locali, precum și instituții și IMM-uri agroalimentare inovative.

PARTEA A II-A: ANALIZA SWOT

Analiza SWOT, ca o metodă de analiză a unei întreprinderi, a fost inventată de economistul Heinz Weihrich în anul 1982 (The TOWS Matrix). Fiind un instrument foarte eficient, a fost preluat de mai multe științe, cum este și managementul proiectelor și planificarea strategică.

Scopul metodei SWOT este de a conecta analiza situației existente cu obiectivele și prioritățile strategice, devenind astfel un important instrument în planificarea strategică.

Denumirea metodei este un acronim, este alcătuită din prima literă a patru cuvinte:

- **S**trength = puncte tari
- **W**eaknesses = puncte slabe
- **O**pportunities = oportunități
- **T**hreats = riscuri

Aceste patru cuvinte cuprinde atributele pozitive și negative ale mediului interior și exterior al organizației, sau teritoriului geografic, care este analizată.

Metoda constă în gruparea atributelor colectate în analiza diagnostic în patru pătrate ale unui tabel: atribuțiile pozitive (puncte tari) respectiv negative (puncte slabe) ale mediului interior, precum oportunitățile și riscurile mediului exterior.

	Atribuții pozitive	Atribuții negative
Mediul interior	Puncte tari (S)	Puncte slabe (W)
Mediul exterior	Oportunități (O)	Riscuri (T)

Pe baza acestui tabel se pot alcătui diferitele strategii de dezvoltare prin alăturarea atributelor interioare cu cele exterioare. Astfel putem ajunge la cele patru tipuri de strategii, dintre care vom decide care tip de strategie dorim să implementăm.

Cele patru strategii sunt următoarele:

- puncte tari + oportunități = strategia ofenzivă
- puncte slabe + riscuri = strategia defenzivă
- puncte slabe + oportunități = strategia orientată spre schimbare
- puncte tari + riscuri = strategia diversificată

	Puncte tari (S)	Puncte slabe (W)
Oportunități (O)	STRATEGIA OFENZIVĂ (S++O)	STRATEGIA ORIENTATĂ SPRE SCHIMBARE (W++O)
Riscuri (T)	STRATEGIA DIVERSIFICATĂ (S+-T)	STRATEGIA DEFENZIVĂ (W--T)

Pe baza elementelor teoretice prezentate anterior, analiza SWOT al Zonei ținte s-a realizat pe patru mari domenii:

- Teritoriul
- Populația
- Activități economice
- Organizarea socială și instituțională

TERITORIUL

(caracteristici geografice – izolare – deservire – infrastructuri)

(centre de interes –patrimoniul –cultură – mediu înconjurător)

Puncte tari

- zonă de munte cu peisaj frumos
- zăcăminte naturale diferite, cele mai importante apele minerale
- în păduri sunt multe fructe de pădure, ciuperci și plante medicinale
- condiții bune pentru zootehnie
- fauna este foarte bogată și variată în specii
- cele mai multe drumuri județene și naționale au fost renovate recent
- patrimoniu natural unic, multe zone de interes turistic (ex: Masivul Hășmașul, zona turistică Lacul Roșu - Cheile Bicazului)
- rezervații mai mici sau mai mari cu floră și faună specială lângă mai multe localități din zona țintă (ex. Sapte Izvoare, Poiana Zânelor, Grota urșilor, Peștera Șugău, Mlaștina „După Luncă”, Mlaștina cea Mare)
- în Zona țintă există două zone de Natura 2000
- omogenitatea arhitecturii, care notă din materialul lemnos folosit cu precădere în ornamentarea clădirilor și porților
- în zonă există multe mori de apă
- existența mai multor clădiri cu arhitectură burgheză construite de familiile bogate în secolul trecut
- cultură legată predominant de agricultură și animale
- multe obiceiuri comune: colindatul de crăciun, pomana porcului, sfințitul hotarelor, udatul de paști, hramul localităților, vopsire de ou cu ceară
- aproape în fiecare localitate a apărut și

Puncte slabe

- solul este specific zonelor de munte: argilos, nisipos
- multe clădiri din patrimoniul construit este în stare foarte degradată
- zonă relativ izolată din cauza munților
- aeroport la numai 130 km
- lipsa autostrăzii
- drumurile din comune și mai ales drumurile spre pământurile arabile și spre păduri sunt într-o stare foarte degradată
- calea ferată din zonă este foarte degradată
- multe activități ilegale de tăiere a pădurilor
- foarte multe păduri sunt defrișate în totalitate
- nivelul scăzut a activităților de replantare în locul copacilor tăiați

<p>acvacultura, este favorizat păstrăvul</p> <ul style="list-style-type: none"> suprafețe mari de păduri 	
<p>Oportunități</p> <ul style="list-style-type: none"> posibilități de finanțare nerambursabilă din fondurile structurale în multe domenii (transport, infrastructură de bază, protecția mediului, dezvoltarea domeniului agriculturii, etc.) cerere reală pe piața serviciilor turistice în domeniul agroturismului, ecoturismului cerere reală pe piața produselor alimentare ecologice (fructe de pădure, plante medicinale, ciuperci) 	<p>Riscuri</p> <ul style="list-style-type: none"> politica haotică privind construcția de autostrăzi management ineficient al infrastructurii căilor ferate din țară

Strategii alese pe baza analizei mediului privind teritoriul:

Puncte tari	Oportunități	Strategia ofensivă
<ul style="list-style-type: none"> în păduri sunt multe fructe de pădure, ciuperci și plante medicinale 	<ul style="list-style-type: none"> posibilități de finanțare nerambursabilă din fondurile structurale în multe domenii cerere reală pe piața produselor alimentare ecologice (fructe de pădure, plante medicinale, ciuperci) 	<ul style="list-style-type: none"> exploatarea potențialului agroindustrial al fructelor de pădure, ciupercilor și a plantelor medicinale
<ul style="list-style-type: none"> zonă de munte cu peisaj frumos patrimoniul natural unic, multe zone de interes turistic multe rezervații naturale în Zona țintă există două zone de Natura 2000 omogenitatea arhitecturii în zonă există multe mori de apă existența mai multor 	<ul style="list-style-type: none"> posibilități de finanțare nerambursabilă din fondurile structurale în multe domenii cerere reală pe piața serviciilor turistice în domeniul agroturismului, ecoturismului 	<ul style="list-style-type: none"> cartografierea valorilor culturale (clădiri, obiceiuri, artă manufacturală, ocupații tradiționale, etc.) exploatarea potențialului turistic al patrimoniului natural și construit exploatarea potențialului turistic al culturii agroturistice

<p>clădiri cu arhitectură burgheză</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ cultură legată predominant de agricultură și animale ▪ multe obiceiuri comune ▪ acvacultura 		
Puncte slabe	Oportunități	Strategia orientată spre schimbare
<ul style="list-style-type: none"> ▪ multe activități ilegale de tăiere a pădurilor ▪ foarte multe păduri sunt defrișate în totalitate ▪ nivelul scăzut a activităților de replantarea în locul copacilor tăiați 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ posibilități de finanțare nerambursabilă din fondurile structurale în multe domenii 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ protejarea pădurilor prin replantare și prima împădurire

Obiective prioritare ale strategiei:

- Sprijin pentru introducerea de noi produse și procese prin realizarea integrării verticale și de forme de cooperare
- Sprijinirea investițiilor mici ale industriei de prelucrare în sectoarele prioritare (lapte, fructe de pădure, ciuperci de pădure)
- Conservarea patrimoniului construit
- Dezvoltarea turismului prin realizarea unui marketing turistic eficient, respectiv prin promovarea dezvoltării serviciilor turistice
- Prima împădurire a terenurilor non-agricole

POPULAȚIA

(demografie – populația activă – îmbătrânire – nivel de instruire – cunoștințe și competențe specifice teritoriului)

Puncte tari

- migrația a înregistrat o tendință pozitivă în regiunea analizată
- mai mult de jumătate a populației active lucrează în sectorul industrial și de artizanat
- 75% din populația activă pe lângă activitatea principală (adică locul de muncă oficial care apare și în statistici) este și participant activ al sectorului agrar (cultivă pentru uz propriu)
- în zona analizată șomajul arată o tendință asemănătoare șomajului mediu la nivel de țară (5% în 2008)
- în zona G10 măsura îmbătrânirii nu este mai mare decât în țară sau în județ

Puncte slabe

- tendința scăderii populației arată un trend crescător în continuare
- lipsa experienței în prelucrarea produselor agro-alimentare
- lipsa atitudinii de planificare pe termen lung
- nivelul scăzut a cunoștințelor economice, financiare și de management al unei firme mici

Oportunități

- posibilități de finanțare nerambursabilă din fondurile structurale în domeniul dezvoltării resurselor umane
- posibilități de parteneriat cu instituții, organizații europene de instruire în domeniul agriculturii și agroturism

Riscuri

- sistemul educațional este foarte nefavorabil, ineficient în România
- pe piața formării adulților predominanța cursurilor fără calitate

Strategia aleasă pe baza analizei mediului privind populația:

Puncte slabe	Oportunități	Strategia orientată spre schimbare
<ul style="list-style-type: none">▪ lipsa experienței în prelucrarea produselor agro-alimentare▪ lipsa atitudinii de planificare pe termen lung▪ nivelul scăzut a cunoștințelor economice, financiare și de management al unei firme mici	<ul style="list-style-type: none">▪ posibilități de finanțare nerambursabilă din fondurile structurale în domeniul dezvoltării resurselor umane▪ posibilități de parteneriat cu instituții, organizații europene de instruire în domeniul agriculturii și agroturism	<ul style="list-style-type: none">▪ dezvoltarea resurselor umane necesare activităților de prelucrare agroalimentară, respectiv în domeniul turismului

Obiective prioritare ale strategiei:

- Sprijinirea serviciilor de formare profesională, instruire și de consultanță
- Dezvoltarea materialelor de studii

ACTIVITĂȚI ECONOMICE

(primar – secundar – terțiar – servicii – turism)

Puncte tari

- putem observa o îmbunătățire a materialului genetic la nivelul bovinelor
- local knowledge existent în domeniul prelucrării cu specific local al produselor agricole (lapte, fructe de pădure, ciuperci)
- apa minerală de la Borsec este cunoscut nu numai în țară dar și în străinătate
- în zona țintă 80% din întreprinderi industriale sunt micro-întreprinderi
- dominația firmelor bazate în principal pe prelucrarea lemnului
- în domeniul serviciilor cele mai importante două servicii sunt hotelurile și transportul
- proporția terenurilor neproductive este nul

Puncte slabe

- capacitatea de prelucrare a laptelui nu este integral folosită, aici mai este posibilitate de expansiune
- calitatea laptelui nu este întotdeauna conformă cerințelor UE
- lipsește cu desăvârșire prelucrarea plantelor medicinale
- fructele de pădure și ciupercile sunt puțin valorificate
- nicăieri în zonă nu se prelucrează cartoful
- activitatea agricolă este desfășurată preponderent pe ferme de semisubzistență (care desfășoară o activitate agricolă ineficientă din cauza dimensiunilor mici ale parcelelor - „fâșiilor de teren”)
- în orașul și comunele zonei de acțiune nu există firme mari, cele mai mari firme sunt în orașul Borsec (îmbutelierea apei minerale), la Ditrău fabrica de încălțăminte, Remetea (prelucrarea laptelui)
- segmentul serviciilor și infrastructura oferită în sporturile de iarnă mai trebuie dezvoltată
- diversificarea ofertelor în serviciile turistice, atât celor de iarnă cât și celor de vară, este o necesitate a zonei
- deși piața serviciilor turistice este în plină expansiune, personalul ocupat în acest sector nu este foarte mare

Oportunități

- posibilități de finanțare nerambursabilă din fondurile structurale în domeniul agriculturii, activităților de producție și prelucrare, turism
- cerere reală pe piața serviciilor turistice în domeniul agroturismului, ecoturismului

Riscuri

- economia instabilă din România
- efectele negative ale crizei economice din 2009
- legislația în domeniu foarte haotică și instabilă în țară

<ul style="list-style-type: none"> ▪ cerere reală pe piața produselor alimentare ecologice (fructe de pădure, plante medicinale, ciuperci) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ sistemul instituțional al fondurilor structurale ineficient, nerespectarea termenelor ▪ politica de dezvoltare a sectorului IMM foarte ineficient
---	--

Strategia aleasă pe baza analizei mediului activităților economice:

Puncte tari	Oportunități	Strategia ofenzivă
<ul style="list-style-type: none"> ▪ local knowledge existent în domeniul prelucrării cu specific local al produselor agricole (lapte, fructe de pădure, ciuperci) ▪ îmbunătățire a materialului genetic la nivelul bovinelor 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ posibilități de finanțare nerambursabilă din fondurile structurale în domeniul agriculturii, activităților de producție și prelucrare, turism ▪ cerere reală pe piața produselor alimentare ecologice (fructe de pădure, plante medicinale, ciuperci) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ sprijinirea producătorilor din cadrul sectorului prioritar (lapte, fructe de pădure, ciuperci de pădure) în creșterea calității produselor primare ▪ promovarea unitară a acestor produse locale
Puncte slabe	Oportunități	Strategia orientată spre schimbare
<ul style="list-style-type: none"> ▪ nicăieri în zonă nu se prelucurează cartoful ▪ capacitatea de prelucrare a laptelui nu este integral folosită, aici mai este posibilitate de expansiune ▪ lipsește cu desăvârșire prelucrarea plantelor medicinale ▪ fructele de pădure și ciupercile sunt puțin valorificate 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ posibilități de finanțare nerambursabilă din fondurile structurale în domeniul activităților de producție și prelucrare ▪ cerere reală pe piața produselor alimentare ecologice (fructe de pădure, plante medicinale, ciuperci) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dezvoltarea investițiilor în achiziționarea de mijloace și echipamente sau realizarea de capacități de depozitare pentru industria de prelucrare ▪ sprijin pentru introducerea de noi produse și procese prin realizarea integrării verticale și de forme de cooperare ▪ dezvoltarea sau crearea întreprinderilor de tip manufactură
<ul style="list-style-type: none"> ▪ segmentul serviciilor și infrastructura oferită în sporturile de iarnă mai trebuie dezvoltată ▪ diversificarea ofertelor în 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ posibilități de finanțare nerambursabilă din fondurile structurale în domeniul turismului ▪ cerere reală pe piața 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dezvoltarea serviciilor turistice ▪ dezvoltarea infrastructurii turistice ▪ dezvoltarea altor tipuri de

<p>serviciilor turistice atât celor de iarnă cât și celor de vară este o necesitate a zonei</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ deși piața serviciilor turistice este în plină expansiune, personalul ocupat în acest sector nu este foarte mare 	<p>serviciilor turistice în domeniul agroturismului, ecoturismului</p>	<p>servicii, care deserveșc turiștii și populația</p>
--	--	---

Obiective prioritare ale strategiei:

- Introducerea sistemelor de calitate alimentară
- Promovarea produselor fabricate în cadrul sectoarelor care introduc sistemele de calitate alimentară
- Sprijinirea integrării verticale cu scop de inovație
- Sprijinirea investițiilor mici ale industriei de prelucrare din domeniile prioritare
- Dezvoltarea sau crearea întreprinderilor de tip manufactură
- Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor legate de exploatarea potențialul agroturistic
- Dezvoltarea serviciilor de sănătate publică și centre comerciale, centre de comunicații

ORGANIZAREA SOCIALĂ ȘI INSTITUȚIONALĂ (activități asociative – ONG – organizare instituțională)	
<p>Puncte tari</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ existența unor forme asociative eficiente în alte domenii decât a produselor agricole (administrarea pădurilor prin composesorate, cluster bazat pe prelucrarea lemnului, organizații neguvernamentale în domeniile tineret, cultură, activități sociale, de sport) 	<p>Puncte slabe</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ atitudine negativă în cadrul populației privind asocierea ▪ inexistența formelor asociative în cadrul producătorilor agricoli
<p>Oportunități</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ posibilități de finanțare nerambursabilă din fondurile structurale în domeniul sprijinirii formării asociațiilor de producători ▪ existența cererii pe piață a produselor ecologice, naturale ▪ experiența pozitivă a formelor asociative de producători în regiunile mai dezvoltate 	<p>Riscuri</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ amintiri negative privind colectivizarea din era comunismului

Strategia aleasă pe baza analizei mediului privind organizarea socială și instituțională:

Puncte slabe	Oportunități	Strategia orientată spre schimbare
<ul style="list-style-type: none"> ▪ atitudine negativă în cadrul populației privind asocierea ▪ inexistența formelor asociative în cadrul producătorilor agricole 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ posibilități de finanțare nerambursabilă din fondurile structurale în domeniul sprijinirii formării asociațiilor de producători ▪ existența cererii pe piață a produselor ecologice, naturale ▪ experiența pozitivă a formelor asociative de producători în regiunile mai dezvoltate 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dezvoltarea asociațiilor de producători în domeniile prioritare (fructe de pădure, ciuperci, lapte)

Obiective prioritare ale strategiei:

- Sprijinirea integrării verticale cu scop de inovație

PARTEA A – III - A: PRIORITĂȚI

Analiza mediului

TERITORIUL

(caracteristici geografice – izolare – deservire – infrastructuri)

(centre de interes –patrimoniu –cultură – mediu înconjurător)

POPULAȚIA

(demografie – populația activă – îmbătrânire – nivel de instruire – cunoștințe și competențe specifice teritoriului)

ACTIVITĂȚI ECONOMICE

(primar – secundar terțiar – servicii – turism)

ORGANIZAREA SOCIALĂ ȘI INSTITUȚIONALĂ

(activități asociative – ONG – organizare instituțională)

Rezumatul măsurilor

AXA 1: COMPETITIVITATEA SECTOARELOR AGRICOLE ȘI FORESTIERE

- 1.1. Pregătire
- 1.2. Sprijinirea investițiilor mici ale industriei de prelucrare
- 1.3. Integrare verticală cu scop de inovație
- 1.4. Introducerea sistemelor de calitate alimentară
- 1.5. Promovare

AXA 2: ÎMBUNĂȚĂȚIREA MEDIULUI ȘI A SPAȚIULUI RURAL

- 2.1. Prima împădurire a terenurilor non-agricole

AXA 3: CALITATEA VIEȚII ÎN ZONELE RURALE ȘI DIVERSIFICAREA ECONOMIEI RURALE

- 3.1. Dezvoltarea întreprinderilor
- 3.2. Investiții turistice
- 3.3. Servicii de bază pentru economie și pentru populația rurală
- 3.4. Conservarea patrimoniului construit

Analiza mediilor	Analiza mediului interior și exterior	Strategie	Axe și măsuri
TERITORIUL			
caracteristici geografice	<ul style="list-style-type: none"> - zonă de munte cu peisaj frumos - solul este specific zonelor de munte: argiloase, nisipoase - zăcăminte naturale diferite, cele mai importante apele minerale - fructe de pădure, ciuperci și plante medicinale - condiții bune pentru zootehnie - fauna este foarte bogată și variată în specii 	<ul style="list-style-type: none"> - exploatarea potențialului agroindustrial al fructelor de pădure, ciupercilor și a plantelor medicinale 	<p>1.3. Integrare verticală cu scop de inovație</p> <p>1.2. Sprijinirea investițiilor mici ale industriei de prelucrare</p>
izolare	<ul style="list-style-type: none"> - zonă relativ izolată din cauza munților - aeroport la numai 130 km - lipsa autostrăzii 		
deservire			
infrastructuri	<p>Transport:</p> <ul style="list-style-type: none"> - cele mai multe drumuri județene și naționale au fost renovate recent - drumurile din comune și mai ales drumurile spre pământurile arabile și spre păduri sunt într-o stare foarte degradată - calea ferată din zonă este foarte degradată 		
centre de interes			
patrimoniu	Natural:	<ul style="list-style-type: none"> - exploatarea 	3.2. Investiții turistice C)

	<ul style="list-style-type: none"> - patrimoniu natural unic, multe zone de interes turistic (ex: Masivul Hășmașul, zona turistică Lacul Roșu - Cheile Bicazului) - rezervații mai mici sau mai mari cu floră și faună specială lângă mai multe localități din zona țintă (ex. Sapte Izvoare, Poiana Zânelor, Grota ursilor, Peșterea Șugău, Mlaștina „După Luncă”) - două zone de Natura 2000 <p>Arhitectural:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omogenitate care notă din materialul lemnos folosit cu precădere în ornamentarea clădirilor și porților - morile de apă - mai multe clădiri cu arhitectură burgheză construite de familiile bogate în secolul trecut 	potențialului turistic al patrimoniului natural și construit	marketingul turistic al zonei (trasee turistice) 3.4. Conservarea patrimoniului construit
cultură	<ul style="list-style-type: none"> - cultură legată predominant de agricultură și animale - multe obiceiuri comune: colindatul de crăciun, pomana porcului, sfințitul hotarelor, udatul de paști, hramul localităților, vopsire de ou cu ceară - aproape în fiecare localitate a apărut și acvacultura, este favorizat păstrăvul 	<ul style="list-style-type: none"> - cartografierea valorilor culturale (clădiri, obiceiuri, artă manufacturală, ocupații tradiționale, etc.) - exploatarea potențialului turistic al culturii agroturistice 	3.2. Investiții turistice B (agroturism) 3.2. Investiții turistice C) marketingul turistic al zonei
mediu înconjurător	<ul style="list-style-type: none"> - suprafețe mari de păduri - multe activități ilegale de tăiere a pădurilor - foarte multe păduri sunt defrișate în totalitate - nivelul scăzut a activităților de replantarea în locul copacilor tăiați 	<ul style="list-style-type: none"> - protejarea pădurilor prin replantare și prima împădurire 	2.1. Prima împădurire a terenurilor non-agricole

POPULAȚIA			
demografie	<ul style="list-style-type: none"> - tendința scăderii populației arată un trend crescător în continuare - migrația a înregistrat o tendință pozitivă în regiunea analizată 		
populația activă	<ul style="list-style-type: none"> - mai mult de jumătate a populației active lucrează în sectorul industrial și de artizanat - 75% din populația activă pe lângă activitatea principală (adică locul de muncă oficial care apare și în statistici) este și participant activ al sectorului agrar (cultivă pentru uz propriu) - în zona analizată șomajul arată o tendință asemănătoare șomajului mediu la nivel de țară (5% în 2008) 		
îmbătrânire	<ul style="list-style-type: none"> - în zona G10 măsura îmbătrânirii nu este mai mare decât în țară sau în județ 		
nivel de instruire	<ul style="list-style-type: none"> - lipsa experienței în prelucrarea produselor agro-alimentare - lipsa atitudinii de planificare pe termen lung - nivelul scăzut a cunoștințelor economice, financiare și de management al unei firme mici 	<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea resurselor umane necesare activităților de prelucrare agroalimentară, respectiv în domeniul turismului 	<p>3.1.Dezvoltarea întreprinderilor, (C) servicii de formare profesională, instruire și de consultanță</p> <p>1.1. Pregătire</p>

ACTIVITĂȚI ECONOMICE			
<p>primar (agricultură, minerit)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sectorul agricol este predominant de zootehnie - exportul de animale vii (bovine în mod special) este o activitate permanentă - putem observa o îmbunătățire a materialului genetic la nivelul bovinelor - proporția terenurilor neproductive este nulă - local knowledge existent în domeniul prelucrării cu specific local al produselor agricole (lapte, fructe de pădure, ciuperci) - nicăieri în zonă nu se prelucrează cartoful - capacitatea de prelucrare a laptelui nu este integral folosită, aici mai este posibilitate de expansiune - calitatea laptelui nu este întotdeauna conformă cerințelor UE - apa minerală de la Borsec este cunoscut nu numai în țară dar și în străinătate - lipsește cu desăvârșire prelucrarea plantelor medicinale 	<ul style="list-style-type: none"> - sprijinirea producătorilor din cadrul sectorului prioritar (lapte, fructe de pădure, ciuperci de pădure) în creșterea calității produselor primare - promovarea unitară a acestor produse locale 	<p>1.4. Introducerea sistemelor de calitate alimentară</p> <p>1.5. Promovare</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - fructele de pădure și ciupercile sunt puțin valorificate - activitatea agricolă trebuie desfășurată din ce în ce mai mult în ferme mai mari 		
secundar (industria prelucrătoare)	<ul style="list-style-type: none"> - în zona G10 80% din întreprinderi industriale sunt micro-întreprinderi - în orașul și comunele zonei de acțiune nu există firme mari, cele mai mari firme sunt în orașul Borsec (îmbutelierea apei minerale), la Ditrău fabrica de încălțăminte, Remetea (prelucrarea laptelui) - dominația firmelor bazate în principal pe prelucrarea lemnului - 	<ul style="list-style-type: none"> - sprijin pentru introducerea de noi produse și procese prin realizarea integrării verticale și de forme de cooperare - dezvoltarea investițiilor în achiziționarea de mijloace și echipamente sau realizarea de capacități de depozitare pentru industria de prelucrare - dezvoltarea sau crearea întreprinderilor de tip manufactură 	<p>1.3. Integrare verticală cu scop de inovație</p> <p>1.2. Sprijinirea investițiilor mici ale industriei de prelucrare</p> <p>3.1.Dezvoltarea întreprinderilor, A) dezvoltarea sau crearea întreprinderilor de tip manufactură</p>
terțiar (construcții, comerț, servicii)	<ul style="list-style-type: none"> - comerțul cu amănuntul, comerțul de lemn, material lemnos și materiale de construcții - în domeniul serviciilor cele mai importante două servicii sunt hotelurile și transportul 	<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea altor tipuri de servicii, care deserveșc populația și turiștii 	<p>3.1.Dezvoltarea întreprinderilor, E) alte servicii</p>
turism	<ul style="list-style-type: none"> - mai multe pârtii de schi - acest segment, adică servicii și 	<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea serviciilor turistice 	<p>3.2. Investiții turistice</p> <p>3.1.Dezvoltarea întreprinderilor,</p>

	<p>infrastructura oferite în sporturile de iarnă mai trebuie dezvoltată</p> <ul style="list-style-type: none"> - paletei de oferte în servicii turistice atât cele de iarnă cât și cele de vară este o necesitate a zonei - deși piața serviciilor turistice este în plină expansiune, personalul ocupat în acest sector nu este foarte mare 	<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea infrastructurii turistice - dezvoltarea altor tipuri de servicii, care deserveșc populația și turiștii 	<p>B) servicii legate de exploatarea potențialul turistic</p> <p>3.1.Dezvoltarea întreprinderilor,</p> <p>D) servicii legate de sănătate</p>
--	--	---	--

ORGANIZAREA SOCIALA SI INSTITUTIONALA			
activități asociative	<ul style="list-style-type: none"> - existența unor forme asociative eficiente în alte domenii decât a produselor agricole neforestiere (administrarea pădurilor prin composesorate, cluster bazat pe prelucrarea lemnului, organizații neguvernamentale în domeniile tineret, cultură, activități sociale, de sport) - atitudine negativă în cadrul populației privind asocierea - inexistența formelor asociative în cadrul producătorilor agricole 	<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea asociațiilor de producători în domeniile prioritare (fructe de pădure, ciuperci, lapte) 	1.3. Integrare verticală cu scop de inovație
ONG	<ul style="list-style-type: none"> - în zona țintă funcționează multe organizații neguvernamentale în domeniile: tineret, cultură, activități sociale, de sport 		

AXA 1: COMPETITIVITATEA SECTOARELOR AGRICOLE ȘI FORESTIERE

1.1. Pregătire

1.1.1. Activități eligibile: dezvoltarea materialelor de studii, respective formare profesională, pregătire cu scopul introducerii celor indicate la punctul 1.4, numai în raport cu sectoarele prioritare indicate la punctul 1.2. (1 curs de formare profesională și material de studii bilingv RO-HU)

1.2. Sprijinirea investițiilor mici ale industriei de prelucrare

1.2.1. Activități eligibile: investițiile în achiziționarea de mijloace și echipamente sau realizarea de capacități de depozitare pentru industria de prelucrare, realizate de întreprinderi active cel puțin în anul fiscal precedent în domeniul industriei de prelucrare și care nu au înregistrat pierderi (inclusiv persoanele fizice autorizate).

1.2.2. Priorități: întreprinderile care își desfășoară activitatea în sectoarele prioritare (lapte, fructe de pădure, ciuperci de pădure), în special dacă participă la integrarea sectorială.

1.3. Integrare verticală cu scop de inovație

1.3.1. Activități eligibile: sprijin pentru introducerea de noi produse și procese prin realizarea integrării verticale și de forme de cooperare.

1.3.2. Priorități: sectoarele prioritare indicate la punctul 1.2.

1.4. Introducerea sistemelor de calitate alimentară

1.4.1. Activități eligibile: sprijinirea producătorilor din cadrul sectorului prioritar indicat în 1.2

1.5. Promovare

1.5.1. Activități eligibile: promovarea produselor fabricate în cadrul sectoarelor care introduc sistemele indicate în 1.4

AXA 2: ÎMBUNĂȚIREA MEDIULUI ȘI A SPAȚIULUI RURAL

2.1. Prima împădurire a terenurilor non-agricole

2.1.1. Activități eligibile: prima împădurire a terenurilor care nu sunt folosite în scopuri forestiere sau agricole, inclusiv pregătirea solului, achiziția, plantatul și îngrijirea răsadurilor în primii 5 ani

2.1.2. Priorități: în periferii, în apropierea țăintelor turistice, cu detartraj între 2-5 ha, cu utilizarea speciilor autohtone

AXA 3 : CALITATEA VIEȚII ÎN ZONELE RURALE ȘI DIVERSIFICAREA ECONOMIEI RURALE

3.1. Dezvoltarea întreprinderilor

3.1.1. Activități eligibile

3.1.1.1. A) dezvoltarea sau crearea întreprinderilor de tip meșteșugărești și artizanat

3.1.1.2. B) servicii legate de exploatarea potențialului turistic (ex. închirierea echipamentelor sportive)

3.1.1.3. C) servicii de formare profesională, instruire și de consultanță

3.1.1.4. D) servicii legate de sănătate

3.1.1.5. E) alte servicii

3.1.2. Priorități

- sprijinirea activităților meșteșugărești și de artizanat
- sprijinirea construcțiilor cu metode tradiționale, specifice zonei
- dezvoltarea serviciilor strâns legate de turism, implementate pe teritoriile din preajma investițiilor turistice
- sprijinirea farmaciilor de gardă, cu angajament pentru o arie de deservire subzonală
- sprijinirea întreprinderilor care angajează un număr cât mai mare de oameni
- întreprinderile cu angajamente suplimentare (față de reglementările referitoare la temele orizontale) în domeniul egalității de șanse

3.2. Investiții turistice

3.2.1. Activități eligibile

3.2.1.1. A) dezvoltarea serviciilor turistice

3.2.1.2. B) amenajarea locurilor de cazare în cazul agroturismului și al găzduirilor în domiciliul propriu

3.2.1.3. C) marketingul turistic al zonei (planuri pentru trasee tematice, registru de program, valoare - cadastru, posibilitatea de cazare cu ajutorul sistemului online, inclusiv realizarea unei pagini de web)

3.2.2. Priorități

3.2.2.1. A) Servicii inovative, care nu există încă în zonă, dar sunt disponibile sau pot fi create condițiile optime pentru furnizarea acestora

3.2.2.2. B):

- investiții mici (maxim 2 camere închiriate)
- solicitanți care sunt membrii unor organizații profesionale cu sediul înregistrat în regiune, care își desfășoară activitatea într-unul din domeniile dezvoltarea turismului, rezervări (cazare) sau promoție
- solicitanți, care dispun de o diplomă de specializare sau calificare în domeniul turismului rural sau al agroturismului, sau care se angajează să o obțină până la finalizarea implementării proiectului.

3.2.2.3. C) proiecte cu caracter „cluster turistic”, având ca membri și fermierii eligibili în cadrul submăsurii B), cu minim 3 membri din fiecare dintre cele 10 localități (planuri pentru trasee tematice, program cultural anual, cadastrul valorilor culturale, rezervare online de cazare, pagină web)

3.3. Servicii de bază pentru economie și pentru populația rurală

3.3.1. Activități eligibile:

3.3.1.1. A) crearea infrastructurii de agrement

3.3.1.2. B) dezvoltarea infrastructurii pentru situații de urgență

3.3.1.3. C) dezvoltarea infrastructurii sociale

3.3.1.4. D) centre multifuncționale pentru servicii de bază

3.3.2. Priorități

3.3.2.1. A) construirea, reabilitarea și/sau modernizarea terenurilor de joacă, de sport și de odihnă (parcuri mici)

3.3.2.2. B) asigurarea echipamentelor de specialitate ale unităților pentru situații de urgență, cu angajament pentru o arie de deservire care acoperă minim 3 comune (sau oraș, după caz)

3.3.2.3. C) achiziționare mijloace de transport speciale pentru grupurile defavorizate (săraci, persoane cu dizabilități fizice sau cele care sunt la vârsta a treia); proiecte care au o zonă de deservire care acoperă minim 2 comune (sau oraș, după caz)

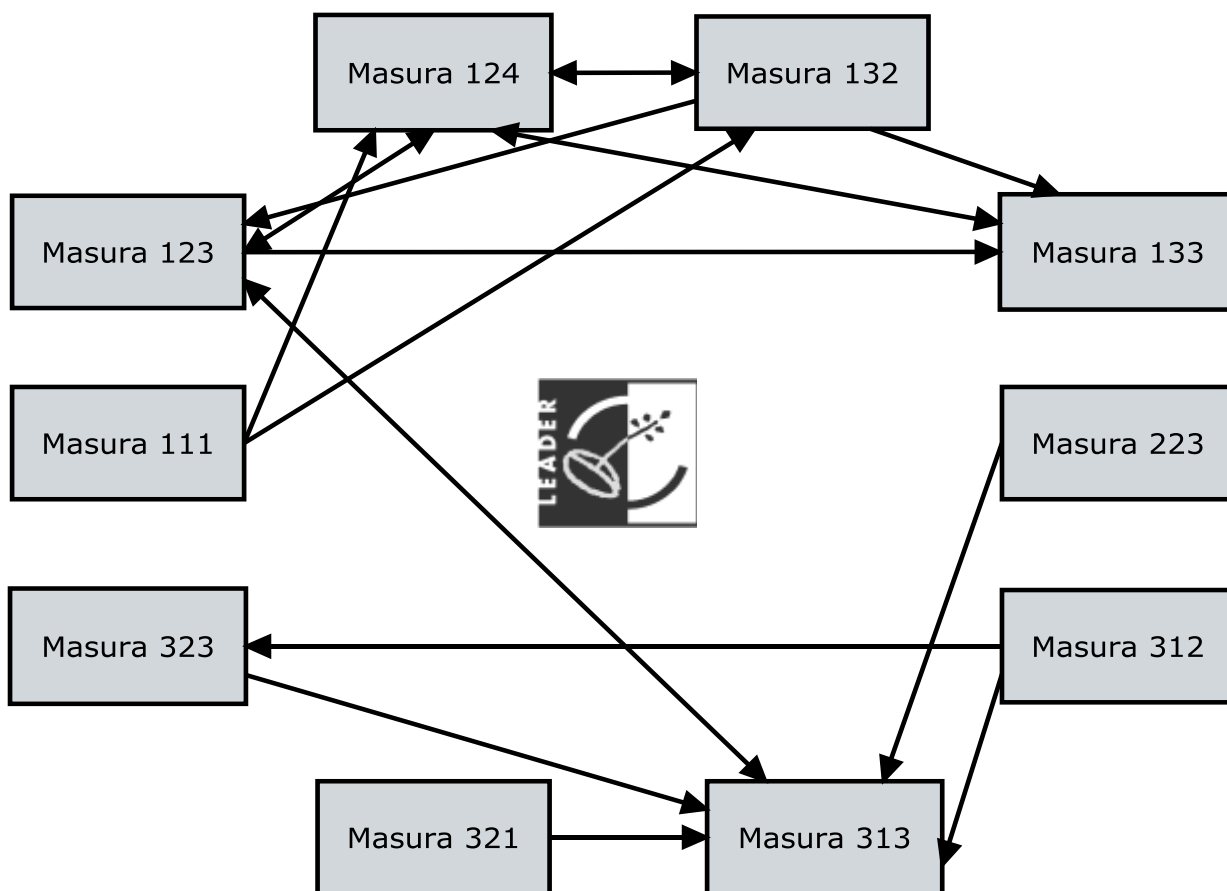
3.3.2.4. D) centre multifuncționale pentru servicii legate de sănătatea publică

3.4. Conservarea patrimoniului construit

3.4.1. Activități eligibile: restaurarea, conservarea clădirilor care aparțin patrimoniului local construit

3.4.2. Priorități: asigurarea accesului pentru vizitatori, asigurarea unei funcții care se încadrează în turismul etnografic

PARTEA A – IV – A: PREZENTAREA MĂSURILOR

Măsura 111 – Pregătire

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare – miza intervenției :

Referință legislativă:

- Articolul 21 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului din 20 septembrie 2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)
- Măsura 111 conform Regulamentului (CE) nr. 1974/2006 al Consiliului din 15 decembrie 2006 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltarea rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)

Situația existentă:

Situația existentă poate fi caracterizată prin lipsa experienței în producerea materiei prime, precum și colectarea acestora. Analizând zona G10 se poate constata că sectoarele care necesită sprijin și care reprezintă o posibilitate reală de dezvoltare economică sunt următoarele: laptele și produsele forestiere nelemnoase, adică fructele de pădure, ciupercile de pădure (sectoare prioritare). Trebuie precizat că condițiile creșterii animalelor cu scopul producerii de carne nu sunt bune, iar în sectorul prelucrării lemnului activează deja 30% ale întreprinderilor locale; de asemenea producerea altor produse agricole nu este economică. Astfel pentru realizarea dezvoltării sectoarelor prioritare este necesară formarea profesională a fermierilor din aceste sectoare, precum și de conștientizarea și sensibilizarea lor în ceea ce privește situația actuală și posibilitățile de dezvoltare. În acest sens, primul pas îl constituie pregătirea – prin Măsura 111 - în scopul introducerii sistemelor de calitate alimentară (Măsura 132).

În momentul de față zona G10 există anumite factori, care îngreunează sau fac imposibil dezvoltarea acestor sectoare prioritare:

- lipsa experienței în producerea, colectarea și procesarea materiei prime

- lipsa cooperării fermierilor, lipsa parteneriatelor între ei, cauzată de experiențele acumulate în timpul comunismului înainte de 1990
- lipsa DOC
- lipsa asigurării materiilor prime de bună calitate necesare produselor de calitate (din această cauză firmele locale care procesează materii prime din sectoarele prioritare sunt nevoite să cumpere materii prime din alte părți/ localități ale țării)
- lipsa cooperării între fermieri (care produc materii prime) și firmele care procesează aceste materii prime
- lipsa sistemelor de calitate (conform acquisului comunitar UE)

Pentru dezvoltarea economică a zonei G10 aceste lipsuri trebuie compensate, pe o parte, și pe de altă parte, luate în seamă și folosite factorii pozitivi și posibilitățile, cum ar fi: existența unui local knowledge ceea ce privește creșterea animalelor (pășunarea bovinelor/ ovinelor, accesul animalelor la plantele medicinale pe pășune și producerea unui lapte de o calitate specială), abundența în fructe de pădure și ciuperci de pădure.

Necesitatea activităților de formare profesională apare în acest context legat de aceste sectoare prioritare, scopul fiind asigurarea, producerii unei materii prime de bună calitate, introducerea sistemelor de calitate alimentară, realizarea cooperării și parteneriatelor între fermieri, precum și îndeplinirea obiectivului protecției mediului pe baza cunoștințelor acumulate în aceste cursuri.

Obiectivele operaționale ale măsurii:

- dezvoltarea resurselor umane care activează în cadrul sectoarelor prioritare (lapte, produsele forestiere nelemnoase, adică fructele de pădure, ciupercile de pădure)
- încurajarea fermierilor de participare în sisteme de cooperare
- încurajarea cooperării între fermieri (care produc materii prime) și firmele care procesează aceste materii prime, realizare de mini clustere
- sprijinirea serviciilor de formare profesională și de instruire
- sprijinirea introducerii a sistemelor de calitate alimentară

- sprijinirea întreprinderilor din sectoarele prioritare
- dezvoltarea materialelor didactice

Raportul cu strategia de dezvoltare:

Măsura 111 are un efect pozitiv direct asupra Măsurii 132 – Introducerea sistemelor de calitate alimentară și Măsurii 124 – Integrare verticală cu scop de inovație.

Efectul pozitiv se realizează prin pregătirea fermierilor pentru introducerea acestor măsuri (124, 132). Baza introducerii și realizării acestor măsuri îl constituie Măsura 111, având rolul de pregătire; de fapt Măsura 111 este condiția Măsurii 124 și a Măsurii 132. Luând parte la cursurile de formare profesională fermierii vor căpăta cunoștințe specifice pe care le vor putea utiliza în scopul dezvoltării activității/întreprinderii lor din sectoarele prioritare. Măsurile 111, 132 și 124 alcătuiesc o unitate, ele vizează realizarea obiectivelor mai sus menționate, precum și realizarea unui sistem productiv local (SPL) sau mini cluster rurale (Măsura 124). De asemenea, fermierii/întreprinderile care introduc sistemele de calitate alimentară cu ajutorul Măsurii 132, vor putea primi și sprijin pentru marketing (Măsura 133).

Descrierea intervenției – domeniul de acoperire al măsurii :

Măsura 111 sprijină dezvoltarea formării profesionale ale fermierilor/întreprinderilor din sectoarele prioritare (lapte, fructe de pădure, ciuperci de pădure) în vederea creșterii competitivității sectoarelor agricole și forestiere, precum și a materialelor de studii pentru cursuri.

Materialele de studii vor conține cărți de specialitate, CD-uri, materiale ilustrative, chestionare. Formarea profesională se va baza pe cărțile de specialitate alese de către formatori, iar CD-ul, materialele ilustrative și chestionarele vor completa cursul. Materialul cursului de formare profesională va fi multiplicat, fiecare participant va primi materiale ilustrative și chestionare. Cursurile vor avea un caracter practic, deci se va pune accent pe practică și pe bunele practici ale statelor membre ale UE. Pentru o evoluție bună a participanților va fi nevoie de un transfer de cunoștințe (KT) foarte intens.

Se vor ține 3 cursuri, câte un curs în fiecare subzonă (Borsec, Nord, Sud) a zonei G10, astfel cei interesați vor avea posibilitate să participe la cursuri în fiecare parte a zonei G10. Fiecare curs de formare profesională va avea 120 ore.

Cursurile vor fi realizate de către o firmă specializată, care va fi selectată prin procedura de achiziție publică de către GAL-ul din zonă G10.

Priorități și criterii de selecție:

- firma specializată selectată trebuie să fie capabilă să țină cursurile
- firma specializată trebuie să aibă experiență în domeniu, în temă
- cursurile trebuie ținute de către un formator cu diplomă
- formarea profesională va fi bilingvă (limba română și limba maghiară)
- firma de specialitate va acorda diplome participanților (diplome de calificare sau specializare)
- formarea profesională este în corelare cu Măsura 132

Beneficiari :

Tipuri de beneficiari :

Privați: fermieri, persoane fizice

Evaluarea numărului: 60

Precizări privind acțiunile eligibile :** Acțiuni imateriale :*

Tip de acțiuni eligibile :

- elaborarea și dezvoltarea materialelor de studii
- formare profesională pentru fermierii din sectoarele prioritare (lapte, fructe de pădure, ciuperci de pădure)
- onorariile formatorilor profesionali

** Acțiuni materiale :*

Tip de acțiuni eligibile :

- multiplicare materiale de studii bilingve (română și maghiară) didactice pentru cursurile de formare profesională
- achiziție materiale de studii

Finanțare :

Valoarea proiectului: 5.433 euro

- Ajutorul public (FEADR + contribuție publică națională) : 100%

Nr. de proiecte prevăzute	Cost total mediu	Estimarea costului total pe măsură	Contribuția FEADR – măsură	Contribuția publică națională	Contribuția privată
1	5.433 €	5.433 €	4.347 €	1.087 €	0 €

Măsura 123 – Sprijinirea investițiilor mici ale industriei prelucrătoare

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare – miza intervenției :

Referință legislativă:

- Articolul 21 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului din 20 septembrie 2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)
- Măsura 123 conform Regulamentului (CE) nr. 1974/2006 al Consiliului din 15 decembrie 2006 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltarea rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)

Situația existentă:

Pe parcursul analizei situației existente s-a constatat necesitatea sprijinirii investițiilor mici ale industriei prelucrătoare. În prezent situația poate fi caracterizată de dominația firmelor bazate în principal pe prelucrarea lemnului, dar există și un potențial agroindustrial al fructelor de pădure, ciupercilor și a plantelor medicinale, care necesită sprijin. În zona G10 există cunoștințe locale specifice (local knowledge) în ceea ce privește producerea și procesarea materiei prime în sectoarele menționate (laptele și produsele forestiere nelemnoase, adică fructele de pădure, ciupercile de pădure). Analiza situației existente arată că aceste cunoștințe și tradiții nu sunt suficiente, trebuie introdusă inovație și dezvoltare tehnică în cadrul industriei alimentare pentru obținerea unor rezultate bune pe piața agro-alimentară. În procesul introducerii inovațiilor va trebui să se țină cont de caracteristicile locale, astfel bazându-se pe cunoștințele locale și pe materiile prime locale, ar trebui introdusă integrarea verticală, în care ar lua parte producătorii primari locali, precum și instituții și IMM-uri agroalimentare inovative. În industria prelucrătoare lipsesc condițiile necesare valorificării produselor agroalimentare.

În ceea ce privește cunoștințele și experiențele locale trebuie menționat existența a două unități care se ocupă de prelucrarea laptelui (în Valea Strâmbă și în Remetea). Însă aceste întreprinderi produc produse generice. De exemplu, fabrica de brânzeturi de în Valea Strâmbă produce două

tipuri de cașcaval (ex. cașcaval Trappista), dar aceste produse nu sunt speciale. Produsele speciale pot fi găsite la nivelul familiilor, care folosesc cunoștințele și tradițiile speciale și locale. Astfel bazându-se pe cunoștințele locale ar trebui introduse metode specifice pentru producerea produselor specifice și locale la scară mică.

Obiectivele operaționale ale măsurii:

- dezvoltarea întreprinderilor din sectorul alimentar
- creșterea valorii adăugate a produselor forestiere precum și a eficienței economice a activității microîntreprinderilor, prin dezvoltarea și modernizarea echipamentelor, proceselor și tehnologiilor de prelucrare
- sprijin pentru investiții vizând îmbunătățirea procesării, prelucrării și depozitării produselor agricole și forestiere
- sprijinirea întreprinderilor start-up din sectorul alimentar

Raportul cu strategia de dezvoltare:

Măsura 123 are un efect pozitiv direct asupra Măsurii 133 – Pormovare, iar Măsura 132 – Introducerea sistemelor de calitate alimentară are un efect pozitiv asupra Măsurii 123. De asemenea, există o interdependență între Măsura 123 și Măsura 313 – Investiții turistice și Măsura 123 și Măsura 124 – Integrarea verticală cu scop de inovație.

Procesul de prelucrare și producție este determinat de mai mulți factori. Trebuie menționat și Măsura 111 – Pregătire, asigură o formare profesională în urma căreia participanții vor obține cunoștințe specifice; formarea profesională oferă o pregătire producătorilor primari pentru introducerea sistemelor de calitate alimentară. Zona G10 dispune de o materie primă tradițională și de cunoștințe locale, dar pentru dezvoltarea producției și a produselor este nevoie de noi tehnologii, de inovație; trebuie dezvoltate „micro-tehnologii” (Măsura 124). Producția în serie este sprijinită de Măsura 123 - Sprijinirea investițiilor mici ale industriei de prelucrare. În acest proces de producție o altă etapă o constituie marketingul sprijinit de Măsura 133. Marketingul se bazează pe tehnologia dezvoltată cu ajutorul Măsurii 124; prin Măsura 133 vor primi sprijin pentru marketing produsele întreprinderilor din sectorul prioritar și care primesc ajutor prin Măsura 123.

Măsura 123 se corelează și cu Măsura 313 – Investiții turistice. Sprijinirea investițiilor mici pentru producerea produselor speciale și tradiționale, va avea un efect benefic și asupra turismului, întrucât produsele speciale ar putea constitui o „forță de atracție” pentru turiști, pe o parte, iar pe de altă parte, produsele pot fi valorificate în rândul turiștilor. Cele două activități – producția și turismul – se completează reciproc.

Descrierea intervenției – domeniul de acoperire al măsurii :

Măsura 123 sprijină întreprinderile care își desfășoară activitatea în sectoarele agricole și forestiere cu scopul dezvoltării acestora, contribuind astfel la creșterea competitivității sectoarelor agricole și forestiere.

Priorități și criterii de selecție:

- sprijinirea întreprinderilor care își desfășoară activitatea în sectoarele prioritare (lapte fructe de pădure, ciuperci de pădure), în special dacă participă la integrarea sectorială
- sprijinirea întreprinderilor care iau parte în integrarea

Beneficiari :

Tipuri de beneficiari :

Privați: întreprinderi mici și mijlocii, persoane fizice autorizate, întreprinderi start-up

Evaluarea numărului: 8

Precizări privind acțiunile eligibile :

** Acțiuni imateriale :*

Tip de acțiuni eligibile :

- elaborarea documentației tehnico-economice conform H.G. 28/2008
- elaborarea planului de afaceri
- servicii de consultanță pentru managementul proiectului

** Acțiuni materiale :*

Tip de acțiuni eligibile :

- construcții pentru procesare și depozitare pentru industria de prelucrare
- achiziție de mijloace și echipamente tehnologice
- achiziție mijloace speciale de transport pentru colectare

Finanțare :

Intensitatea ajutorului public nerambursabil va fi: 50% , sau 60% - în cazul sectorului de lapte conform articolului 16.a, (1)/e și (2) din

Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului

Valoarea proiectelor: va fi cuprinsă între 5.000 – 400.000 euro

Valoarea maximă a finanțării va fi: 50.000 euro

- Ajutorul public (FEADR + contribuție publică națională) : 55%

Nr. de proiecte prevăzute	Cost total mediu	Estimarea costului total pe măsură	Contribuția FEADR – măsură	Contribuția publică națională	Contribuția privată
8	70.455 €	563.636 €	248.000 €	62.000 €	253.636 €

Măsura 124 – Integrare verticală cu scop de inovație

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare – miza intervenției :

Referință legislativă:

- Articolul 29 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului din 20 septembrie 2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)
- Măsura 124 conform Regulamentului (CE) nr. 1974/2006 al Consiliului din 15 decembrie 2006 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltarea rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)

Situația existentă:

În prezent în zona G10 există cunoștințe locale specifice (local knowledge) în ceea ce privește producerea și procesarea materiei prime în sectoarele prioritare (laptele și produsele forestiere nelemnoase, adică fructele de pădure, ciupercile de pădure). Analiza situației existente arată că aceste cunoștințe și tradiții nu sunt suficiente, trebuie introdusă inovație și dezvoltare tehnică în cadrul industriei alimentare pentru obținerea unor rezultate bune pe piața agro-alimentară. În procesul introducerii inovațiilor va trebui să se țină cont de caracteristicile locale, astfel bazând pe cunoștințele locale și pe materiile prime locale, ar trebui introdusă integrarea verticală, în care ar lua parte producătorii primari locali, precum și instituții și IMM-uri agroalimentare inovative.

În ceea ce privește cunoștințele și experiențele locale trebuie menționat existența a două unități care se ocupă de preluarea laptelui (în Valea Strâmbă și în Remetea).

Integrarea verticală trebuie realizată prin cooperarea între producătorii primari din sectorul agricol și forestier, industria de prelucrare și/sau terți.

Obiectivele operaționale ale măsurii:

- Realizarea de forme de cooperare pentru introducerea de noi produse și procese
- Realizarea sistemelor de inovație în sectoarele prioritare
- Sprijinirea integrării verticale cu scop de inovație în cazul întreprinderilor din sectoarele prioritare (lapte, fructe de pădure, ciuperci de pădure)
- Sprijinirea inovării și diversificării produselor

Raportul cu strategia de dezvoltare:

Între Măsura 124 și Măsurile: 132 – Introducerea sistemelor de calitate alimentară, 133 – Promovare, respectiv 123 – Sprijinirea investițiilor mici ale industriei de prelucrare, există o relație de interdependență; iar Măsura 111 – Pregătire, are un efect pozitiv direct asupra Măsurii 124.

Măsura 111 – Pregătire, asigură o formare profesională în urma căreia participanții vor obține cunoștințe specifice; formarea profesională oferă o pregătire producătorilor primari pentru introducerea sistemelor de calitate alimentară. Zona G10 dispune de o materie primă tradițională, dar pentru dezvoltarea producției și a produselor este nevoie de noi tehnologii, de inovație; trebuie dezvoltate „micro-tehnologii” (Măsura 124).

Producția în serie este sprijinită de Măsura 123 - Sprijinirea investițiilor mici ale industriei de prelucrare. În acest proces de producție o altă etapă o constituie marketingul sprijinit de Măsura 133. Marketingul se bazează pe tehnologia dezvoltată cu ajutorul Măsurii 124; prin Măsura 133 vor primi sprijin pentru marketing produsele întreprinderilor din sectorul prioritar și care primesc ajutor prin Măsura 123.

Descrierea intervenției – domeniul de acoperire al măsurii :

Măsura 124 sprijină integrarea verticală cu scop de inovație pentru introducerea prin introducerea de noi produse și procese și realizarea de forme de asociere.

Măsura 124 sprijină întreprinderile din sectoarele prioritare indicate de Măsura 123 prin realizarea integrării verticale și de forme de cooperare cu scopul dezvoltării acestora, contribuind astfel la creșterea competitivității sectoarelor agricole și forestiere.

Priorități și criterii de selecție:

- sprijinirea și dezvoltarea unor proiecte, care integrează cât mai mulți fermieri, producători
- proiectele din sectoarele prioritare (laptele și produsele forestiere nelemnoase, adică fructele de pădure, ciupercile de pădure)
- implicarea instituțiilor și IMM-urilor din sectorul prioritar

Beneficiari :

Tipuri de beneficiari :

Privați: formele de cooperare (orice tip de parteneriat înregistrat conform legislației în vigoare sau angajament – pentru înființarea unui astfel de parteneriat)

Evaluarea numărului: 2

Precizări privind acțiunile eligibile :

** Acțiuni imateriale :*

Tip de acțiuni eligibile :

- promovarea cooperării între producătorii primari din sectorul agricol și forestier, industria de prelucrare și/sau terți
- costurile aferente cooperării în vederea dezvoltării de noi produse,
- procedee și tehnologii în sectoarele agricol și alimentar și în sectorul forestier, prevăzute la articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul(CE)nr.1698/2005, privesc operațiunile de pregătire, cum ar fi concepția, dezvoltarea și testarea produselor, procedeele sau tehnologiilor
- investiții nemateriale aferente cooperării, înainte de utilizarea în scopuri comerciale a produselor, proceselor și tehnologiilor recent dezvoltate

** Acțiuni materiale :*

Tip de acțiuni eligibile :

- achiziție echipamente și tehnologii
- investițiile materiale aferente cooperării, înainte de utilizarea în scopuri comerciale a produselor, proceselor și tehnologiilor recent dezvoltate

Finanțare :

Intensitatea ajutorului public nerambursabil va fi:

50%

60% - în cazul sectorului de lapte conform articolului 16.a, (1)/e și (2) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului

Valoarea proiectelor: va fi cuprinsă între 5.000 – 200.000 euro

Valoarea maximă a finanțării va fi: 45.000 euro

- Ajutorul public (FEADR + contribuție publică națională) : 55%

Nr. de proiecte prevăzute	Cost total mediu	Estimarea costului total pe măsură	Contribuția FEADR – măsură	Contribuția publică națională	Contribuția privată
2	86.364 €	172.727 €	76.000 €	19.000 €	77.727 €

Măsura 132 – Introducerea sistemelor de calitate alimentară

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare – miza intervenției :

Referință legislativă:

- Articolul 32 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului din 20 septembrie 2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)
- Măsura 132 conform Regulamentului (CE) nr. 1974/2006 al Consiliului din 15 decembrie 2006 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltarea rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)

Situația existentă:

Analizând situația existentă se poate constata că în zona G10 există mai multe produse speciale, precum și cunoștințe locale (local knowledge), dar care este utilizată la nivelul familiilor. Sectoarele care necesită sprijin și care reprezintă o posibilitate reală de dezvoltare economică sunt următoarele: laptele și produsele forestiere nelemnoase, adică fructele de pădure, ciupercile de pădure (sectoare prioritare). Trebuie precizat că condițiile creșterii animalelor cu scopul producerii de carne nu sunt bune, iar în sectorul prelucrării lemnului activează deja 30% ale întreprinderilor locale; de asemenea producerea altor produse agricole nu este economică. Astfel pentru realizarea dezvoltării sectoarelor prioritare este necesară formarea profesională a fermierilor din aceste sectoare, precum și de conștientizarea și sensibilizarea lor în ceea ce privește situația actuală și posibilitățile de dezvoltare. În acest sens, primul pas îl constituie pregătirea ferierilor – prin Măsura 111 - în scopul introducerii Măsurii 132 – Introducerea sistemelor de calitate alimentară.

În momentul de față zona G10 există anumite factori, care îngreunează sau fac imposibil dezvoltarea acestor sectoare prioritare:

- lipsa experienței în producerea, colectarea și procesarea materiei prime
- lipsa asigurării materiilor prime de bună calitate necesare produselor de calitate (din această cauză firmele locale care procesează materii prime din sectoarele prioritare sunt nevoite să cumpere materii prime din alte părți/ localități ale țării)
- lipsa cooperării între fermieri (care produc materii prime) și firmele care procesează aceste materii prime
- lipsa sistemelor de calitate (conform acquisului comunitar UE)

Pentru producția produselor speciale locale este nevoie de furnizori de materii prime de bună calitate, care folosesc proceduri uniforme și care folosesc sisteme de calitate alimentară.

În prezent în zona G10 capacitatea de prelucrare a laptelui nu este integral folosită, aici există o posibilitate de expansiune, iar calitatea laptelui nu este întotdeauna conformă cerințelor UE. De asemenea, fructele de pădure și ciupercile sunt puțin valorificate și există cu desăvârșire o necesitate a introducerii sistemelor de calitate alimentară

Obiectivele operaționale ale măsurii:

- sprijinirea introducerii a sistemelor de calitate alimentară
- Certificarea/ etichetarea și/ sau clasificarea produselor agricole și alimentare conform Regulamentul (CE)Nr. 509/2006 al Consiliului Din 2006 privind specialitățile tradiționale garantate din produse agricole și alimentare și Regulamentul (CE)Nr. 510/2006 al Consiliului din 20 martie 2006 privind protecția indicațiilor geografice și a denumirilor de origine ale produselor agricole și alimentare
- sprijinirea introducerii sistemului ISO

Raportul cu strategia de dezvoltare:

Măsura 132 are un efect pozitiv direct asupra Măsurii 123 – Sprijinirea investițiilor mici ale industriei de prelucrare și asupra Măsurii 133 – Promovare. Între Măsura 132 și Măsura 124 - Integrare verticală cu scop de inovație există o relație de interdependență, iar Măsura 111 – Pregătire are un efect pozitiv direct asupra Măsurii 132.

Descrierea intervenției – domeniul de acoperire al măsurii :

Măsura 132 sprijină producătorii de materie primă pentru introducerea sistemului de calitate alimentară contribuind astfel la creșterea competitivității sectoarelor agricole și forestiere. Din cauza lipsei experienței în producerea, colectarea și procesarea materiei prime, precum și a lipsei sistemelor de calitate (conform acquisului comunitar UE), nu există furnizori de materii prime de bună calitate și care folosesc sisteme de calitate alimentară pentru producția produselor speciale locale. Pentru asigurarea materiei prime de bună calitate, este nevoie de sistemele de calitate alimentară.

Priorități și criteriile de selecție:

- producătorii de materie primă care iau parte în integrarea verticală
- producătorii de materie primă care se înscriu la cursul de formare profesională sprijinit de Măsura 111, unde vor primi informații referitoare la necesitatea și importanța introducerii sistemelor de calitate alimentară, precum și pregătire pentru introducerea acestor sisteme
- fermieri, IMM-uri, persoane fizice autorizate, care produc materie primă/ colectează materie primă pentru procesare, prelucrare (deja la momentul aplicării)

Beneficiari :

Tipuri de beneficiari :

Privați: fermieri și producători de materie primă/ colectează materie primă pentru procesare

Evaluarea numărului: 20

Precizări privind acțiunile eligibile :

** Acțiuni imateriale :*

Tip de acțiuni eligibile :

- costurile introducerii unui sistem de calitate alimentară
- costurile certificării introducerii sistemului de calitate alimentară

** Acțiuni materiale :*

Tip de acțiuni eligibile :

Finanțare :

Intensitatea ajutorului public nerambursabil va fi:

3.000 euro/ solicitant sub forma unei prime unice

- Ajutorul public (FEADR + contribuție publică națională) : 100%

Nr. de proiecte prevăzute	Cost total mediu	Estimarea costului total pe măsură	Contribuția FEADR – măsură	Contribuția publică națională	Contribuția privată
20	3.000 €	60.000 €	48.000 €	12.000 €	0 €

Măsura 133 – Promovare

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare – miza intervenției :

Referință legislativă:

- Articolul 33 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului din 20 septembrie 2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)
- Măsura 133 conform Regulamentului (CE) nr. 1974/2006 al Consiliului din 15 decembrie 2006 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltarea rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)

Situația existentă:

Pe parcursul analizei situației existente s-a constatat necesitatea sprijinirii producătorilor de materie primă și întreprinderilor ale industriei prelucrătoare. În prezent există și un potențial agroindustrial al laptelui, fructelor de pădure, ciupercilor și a plantelor medicinale, care necesită sprijin. În zona G10 există cunoștințe locale specifice (local knowledge) în ceea ce privește producerea și procesarea materiei prime în sectoarele menționate (laptele și produsele forestiere nelemnoase, adică fructele de pădure, ciupercile de pădure), dar trebuie introdusă inovație ținând cont de caracteristicile locale și bazând pe cunoștințele locale și pe materiile prime locale trebuie introdusă integrarea verticală, în care ar lua parte producătorii primari locali, precum și instituții și IMM-uri agroalimentare inovative. Pe lângă integrarea verticală, este nevoie și de asigurarea calității bune a produselor (sprijinită de Măsura 132). Astfel s-ar crea condițiile necesare producerii produselor specifice locale, iar în faza următoare ale promovării acestor produse prin Măsura 133.

Obiectivele operaționale ale măsurii:

- Promovarea produselor specifice locale certificate și/ sau clasificate conform Regulamentul (CE)Nr. 509/2006 al Consiliului Din 2006 privind specialitățile tradiționale garantate din produse agricole și alimentare sau Regulamentul (CE)Nr. 510/2006 al Consiliului din 20 martie 2006 privind protecția indicațiilor geografice și a denumirilor de origine ale produselor agricole și alimentare, cuprinse în Măsura 132.

Raportul cu strategia de dezvoltare:

Între Măsura 133 și Măsura 124 – Integrare verticală cu scop de inovație, există o relație de interdependență, iar Măsura 132 – Introducerea sistemelor de calitate alimentară și Măsura 123 – Sprijinirea investițiilor mici ale industriei de prelucrare au un efect pozitiv direct asupra Măsurii 133.

Măsura 133 – Promovare înseamnă faza finală a procesului de producție a produselor specifice locale. Măsura 133 poate fi introdusă când aceste produse speciale vor fi produse de către IMM-urile prelucrătoare din zona G10 sprijinite de Măsura 123. Iar pentru producerea acestor produse trebuie create condițiile necesare prin introducerea Măsurii 124 - Integrare verticală cu scop de inovație și a Măsurii 132 - Introducerea sistemelor de calitate alimentară. Măsurile 124 și 132 asigură baza producției uniforme și de bună calitate.

Descrierea intervenției – domeniul de acoperire al măsurii :

Măsura 133 sprijină proiectele care vizează promovarea produselor fabricate în cadrul sectoarelor care introduc sisteme privind calitatea alimentară.

Măsura 133 are ca scop scoaterea în evidență a caracteristicilor sau a avantajelor produselor în cauză, cum ar fi, în special, calitatea, metodele de producție specifice, standardele ridicate în materie de bunăstare a animalelor și de respectare a mediului înconjurător, care au legătură cu sistemul de calitate alimentară în cauză și pot include, de asemenea, difuzarea de cunoștințe tehnice și științifice cu privire la produsele respective.

Activitățile includ, în special, participarea la târguri și expoziții și/sau organizarea acestora, acțiuni de relații publice, precum și publicitatea prin intermediul diferitelor mijloace de comunicare sau la punctele de vânzare. Numai activitățile de informare, de promovare și de publicitate de pe piața internă sunt eligibile pentru ajutor în temeiul articolului 20 litera (c) punctul (iii) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005. Aceste activități nu pot atrage consumatorul să cumpere un produs pentru originea sa specifică, cu excepția cazului produselor reglementate de sistemul de calitate instituit de Regulamentul (CE) nr. 510/2006 și a celor reglementate de Regulamentul (CE) nr. 1493/1999. se poate indica originea produsului, cu condiția ca mențiunea originii să fie secundară în raport cu mesajul principal.

Priorități și criterii de selecție:

- Sprijinirea proiectelor care promovează produsele fabricate în sectoarele prioritare (lapte, fructe de pădure, ciuperci de pădure) care introduc sisteme privind calitatea alimentară.

Beneficiari :

Tipuri de beneficiari :

Privați: producători care introduc sisteme privind calitatea alimentară într-una din sectoarele prioritare

Evaluarea numărului: 2

Precizări privind acțiunile eligibile :** Acțiuni imateriale :*

Tip de acțiuni eligibile :

- costurile promovării și marketingului produselor specifice locale
- marketing prin internet și prin alte mijloace electronice și alte activități de promovare on-line
- organizarea și/ sau participarea la târguri și expoziții
- acțiuni de relații publice

** Acțiuni materiale :*

Tip de acțiuni eligibile :

- publicitatea prin intermediul diferitelor mijloace de comunicare sau la punctele de vânzare
- broșuri, reclame, cataloage, albume, publicitatea produselor specifice pe piețele ținta internă
- CD-uri și DVD-uri, etc.

Finanțare :

Intensitatea ajutorului public nerambursabil va fi de maxim 70% din totalul cheltuielilor eligibile și nu va depăși 40.000 euro/proiect.

Valoarea proiectelor: va fi cuprinsă între 5.000 – 400.000 euro.

- Ajutorul public (FEADR + contribuție publică națională) : 70%

Nr. de proiecte prevăzute	Cost total mediu	Estimarea costului total pe măsură	Contribuția FEADR – măsură	Contribuția publică națională	Contribuția privată
2	39.286 €	78.571 €	44.000 €	11.000 €	23.571 €

Măsura 223 – Prima împădurire a terenurilor non-agricole

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare – miza intervenției :

Referință legislativă:

- Articolul 45 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului din 20 septembrie 2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)
- Articolul 16.a, (1)/d și (2) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului din 20 septembrie 2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)
- Măsura 223 conform Regulamentului (CE) nr. 1974/2006 al Consiliului din 15 decembrie 2006 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltarea rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)

Situația existentă:

În zona G10 există multe terenuri, care nu sunt folosite în scopuri agricole, însă din cauza faptului, că aceste terenuri sunt situate departe de păduri, nu s-a realizat împădurirea naturală ale acestora. În mod obișnuit, aceste terenuri au suprafețe relativ mici și sunt situate lângă cursurile de apă. Prin împădurirea terenurilor amintite mai sus, ar putea fi realizată valorificarea acestora pentru creșterea biodiversității.

Obiectivele operaționale ale măsurii:

- Creșterea biodiversității
- Îmbunătățirea calității mediului prin prima împădurire a terenurilor non-agricole

Raportul cu strategia de dezvoltare:

Măsura 223 are un efect pozitiv direct asupra Măsurii 313 – Investiții turistice. O prioritate a Măsurii 223 - Prima împădurire a terenurilor non-agricole o constituie acele investiții, care sunt realizate în apropierea destinațiilor turistice, astfel fiind asigurat creșterea calității mediului înconjurător, ceea ce poate să atragă mai mulți turiști în zonă, sprijinând astfel Măsura 313 – Investiții turistice.

Descrierea intervenției – domeniul de acoperire al măsurii :

Măsura 223 sprijină îmbunătățirea mediului și a spațiului rural prin prima împădurire a terenurilor non-agricole.

Priorități și criterii de selecție:

- Sprijinirea investițiilor realizate pe terenuri aflate în extravilanul comunelor
- Sprijinirea investițiilor realizate în apropierea destinațiilor turistice
- Sprijinirea proiectelor cu detartraj între 2-5 ha
- Sprijinirea proiectelor în care sunt utilizate specii autohtone

Beneficiari :

Tipuri de beneficiari :

Publici: proprietari de pădure

Privați: proprietari de pădure

Evaluarea numărului: 10

Precizări privind acțiunile eligibile :

** Acțiuni imateriale :*

Tip de acțiuni eligibile :

- elaborarea documentației tehnico-economice conform H.G. 28/2008
- servicii de consultanță pentru managementul proiectului

** Acțiuni materiale :*

Tip de acțiuni eligibile :

- pregătirea solului
- achiziție răsaduri
- plantatul răsadurilor
- îngrijirea răsadurilor

Finanțare :

Intensitatea ajutorului public nerambursabil va fi de maxim 5.000 euro/ha (în cazul persoanelor fizice sau persoanelor fizice autorizate max. 80% din totalul cheltuielilor eligibile) și nu va depăși 50.000 euro/proiect.

Valoarea proiectelor: va fi cuprinsă între 5.000 – 400.000 euro.

- Ajutorul public (FEADR + contribuție publică națională): 80%

Nr. de proiecte prevăzute	Cost total mediu	Estimarea costului total pe măsură	Contribuția FEADR – măsură	Contribuția publică națională	Contribuția privată
10	18.750 €	187.500 €	123.000 €	27.000 €	37.500 €

Măsura 312 – Dezvoltarea întreprinderilor

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare – miza intervenției :

Referință legislativă:

- Articolul 54 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului din 20 septembrie 2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)
- Măsura 312 conform Regulamentului (CE) nr. 1974/2006 al Consiliului din 15 decembrie 2006 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltarea rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)

Situația existentă:

Situația existentă prezintă atât aspecte pozitive, cât și unele negative. Conform analizei situației existente, în prezent, majoritatea întreprinderilor existente în zonă își desfășoară activitatea în domeniul prelucrării lemnului, a construcțiilor și a comerțului. Se poate constata lipsa existenței întreprinderilor, care să valorifice cunoștințele locale.

În domeniul turismului lipsesc acele întreprinderi, care, în afară de cazare și masă, să ofere și alte servicii pentru turiști.

De asemenea, sectorul de consultanță este foarte slab dezvoltat în zonă, factor ce îngreunează dezvoltarea zonei, populația rurală având acces redus la aceste servicii.

Privind serviciile legate de sănătatea populației, un aspect grav este faptul, că în zonă nu există nici o farmacie de gardă, astfel localnicii nu au acces constant și neîntrerupt la produse farmaceutice din magazine specializate, însoțite și de consultanță de specialitate, după caz.

Un aspect pozitiv important este, că în zonă există o tradiție valoroasă în domeniul meșteșugurilor și artizanatului, precum și în domeniul arhitecturii și construcțiilor cu metode tradiționale. Conservarea și valorificarea acestor tradiții reprezintă un potențial însemnant în dezvoltarea zonei, numeroasele investiții turistice asigurând o oportunitate pentru realizarea acestora.

Pe parcursul planificării s-a evidențiat, că în zonă există idei de proiecte cu o valoare de peste 10 milioane de euro, serviciile de formare profesională, instruire și consultanță dezvoltate putând fi fructificate prin sprijinirea realizării acestor idei de proiecte, contribuind astfel la creșterea competitivității economice și la crearea de noi locuri de muncă în zonă, sprijinind în același timp și schimbarea inovativă de structură.

Din punctul de vedere al traficului rutier, Zona G10 poate fi împărțită în 3 subzone: zona Borsec, zona Nord și zona Sud, astfel, dezvoltarea farmaciilor de gardă ar trebui realizată în așa fel, încât fiecare dintre aceste subzone să fie deservită de câte o farmacie de gardă.

Obiectivele operaționale ale măsurii:

- sprijinirea sectorului de servicii
- sprijinirea sectorului de „creative industry”

Raportul cu strategia de dezvoltare:

Măsura 312 are un efect pozitiv direct asupra Măsurii 323 – Conservarea patrimoniului construit și Măsurii 313 – Investiții turistice.

Prin Măsura 312 pot fi sprijinite zidari și alți meșteri constructori locali, care pot realiza lucrări de construcții cu metode tradiționale, metode care nu mai sunt practicate de către alte firme de constructori. Prin utilizarea acestor metode tradiționale se vor putea realiza investițiile propuse spre finanțare prin Măsura 323, acestea urmând să fie introduse în circuitul turistic, sprijinând astfel dezvoltarea turistică a zonei.

Descrierea intervenției – domeniul de acoperire al măsurii :

Măsura 312 sprijină întreprinderile cu scopul dezvoltării acestora, contribuind astfel la creșterea calității vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale.

Priorități și criterii de selecție generale:

Cea mai înaltă prioritate o reprezintă sprijinirea întreprinderilor start-up, respectiv a celor deținute și conduse de femei sau tineri, astfel, solicitanții, care se încadrează în aceste categorii, vor primi un punctaj mai mare.

De asemenea, vor primi puncte suplimentare acele întreprinderi, care au minim 3 angajați și realizează o schimbare inovativă de structură.

Priorități și criterii de selecție specifice:

- sprijinirea activităților meșteșugărești și de artizanat
- sprijinirea construcțiilor cu metode tradiționale, specifice zonei
- dezvoltarea serviciilor strâns legate de turism, implementate pe teritoriile din preajma investițiilor turistice
- sprijinirea farmaciilor de gardă, cu angajament pentru o arie de deservire subzonală
- sprijinirea întreprinderilor care angajează un număr cât mai mare de oameni
- întreprinderile cu angajamente suplimentare (față de reglementările referitoare la temele orizontale) în domeniul egalității de șanse

Beneficiari :

Tipuri de beneficiari :

Privați: întreprinderi mici și mijlocii, persoane fizice sau juridice înregistrate sau autorizate conform legislației în vigoare din domeniul serviciilor și construcțiilor, comerțului în magazine specializate (produse farmaceutice).

Sunt excluse de la finanțare: domeniul serviciilor turistice și domeniul serviciilor financiar-bancare.

Evaluarea numărului: 20

Precizări privind acțiunile eligibile :

** Acțiuni imateriale :*

Tip de acțiuni eligibile :

- elaborarea documentației tehnico-economice conform H.G. 28/2008
- elaborarea planului de afaceri
- servicii de consultanță pentru managementul proiectului
- active necorporale (patente, brevete, licențe)

** Acțiuni materiale :*

Tip de acțiuni eligibile :

- reabilitarea, modernizarea clădirilor existente
- achiziția utilajelor și echipamentelor de producție, sau celor strict necesare pentru desfășurarea activității
- achiziție dotări de specialitate (echipamente IT, unelte specifice pentru activități meșteșugărești și de artizanat)
- investiții pentru producerea energiei verzi

Finanțare :

Intensitatea ajutorului public nerambursabil va fi de până la 70% din totalul cheltuielilor eligibile și nu va depăși 23.000 euro/proiect.

Valoarea proiectelor: va fi cuprinsă între 5.000 – 400.000 euro

- Ajutorul public (FEADR + contribuție publică națională) :70%

Nr. de proiecte prevăzute	Cost total mediu	Estimarea costului total pe măsură	Contribuția FEADR – măsură	Contribuția publică națională	Contribuția privată
20	21.786 €	435.714 €	244.000 €	61.000 €	130.714 €

Măsura 313 – Investiții turistice

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare – miza intervenției :

Referință legislativă:

- Articolul 55 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului din 20 septembrie 2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)
- Articolul 16.a, (1)/b și (2) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului din 20 septembrie 2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)
- Măsura 313 conform Regulamentului (CE) nr. 1974/2006 al Consiliului din 15 decembrie 2006 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltarea rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)

Situația existentă:

Zona G10 cuprinde două localități, care sunt declarate stațiuni turistice de interes local, orașul Borsec și comuna Izvorul Mureșului. În zonă există destul de multe locuri de cazare, însă lipsesc celelalte servicii turistice pentru activități de recreere sau programe care să ofere diverse modalități pentru petrecerea timpului liber (precum pârtii de schi mai mari cu infrastructură modernă, echitație, cunoașterea sau însușirea meșteșugurilor tradiționale locale, etc.). Este importantă sprijinirea acelor persoane, care își desfășoară activitatea în domeniul agroturismului sau care oferă găzduire la domiciliul propriu, acestea putând reprezenta o altă atracție în zonă.

În prezent, această zonă nu dispune de un marketing turistic unitar, însă există posibilitatea elaborării unei strategii de marketing, care să cuprindă toată zona G10. Există mai multe inițiative locale, de exemplu în orașul Borsec, precum și în comunele Suseni și Lăzarea a fost înființată

câte o asociație turistică, iar comunele Remetea, Ciumani, Joseni și Suseni au obținut surse financiare nerambursabile prin Măsura 313 al Programului Național de Dezvoltare Rurală pentru realizarea unor centre locale de informare și promovare turistică în aceste comune, însă acestea ar trebui transformate într-o cooperare zonală.

Obiectivele operaționale ale măsurii:

Submăsura 313 A): dezvoltarea serviciilor turistice (altele decât cazare și masă), precum activități de recreere sau programe care să ofere diverse modalități pentru petrecerea timpului liber

Submăsura 313 B): sprijinirea proiectelor care contribuie la diversificarea activităților fermelor de semi-subzistență și asigurarea unor venituri suplimentare pentru acestea

Submăsura 313 C): realizarea unui marketing turistic unitar, care să contribuie la creșterea numărului de turiști în zonă.

Raportul cu strategia de dezvoltare:

Între Măsura 313 și Măsura 123 – Sprijinirea investițiilor mici ale industriei de prelucrare, există o interdependență, ambele măsuri având efecte pozitive asupra celeilaltă măsură. În cadrul Măsurii 123 sunt sprijinite investițiile pentru producerea unor produse specifice locale (de exemplu cașcaval, gem, etc.), certificate și/sau clasificate conform Regulamentului (CE) nr. 509/2006 al Consiliului din 20 martie 2006 privind specialitățile tradiționale garantate din produse agricole și alimentare și Regulamentului (CE) nr. 510/2006 al Consiliului din 20 martie 2006 privind protecția indicațiilor geografice și a denumirilor de origine ale produselor agricole și alimentare, acestea contribuind la creșterea promovării zonei, iar pe de altă parte, dezvoltarea turismului și creșterea numărului de turiști sprijină valorificarea produselor specifice locale, iar prin pagina web creată prin Măsura 313 pot fi promovate aceste produse specifice locale.

Măsura 223 – Prima împădurire a terenurilor non-agricole, Măsura 312 – Dezvoltarea întreprinderilor, Măsura 321 – Servicii de bază pentru economie și pentru populația rurală și Măsura 323 - Conservarea patrimoniului construit au un efect pozitiv direct asupra Măsurii 313 – Investiții turistice.

Prin utilizarea metodelor tradiționale în construcții, finanțate prin Măsura 312, se vor putea realiza investițiile propuse spre finanțare prin Măsura 323, acestea urmând să fie introduse în circuitul turistic, sprijinând astfel dezvoltarea turistică a zonei. O prioritate a Măsurii 223 - Prima împădurire a terenurilor non-agricole o constituie acele investiții, care sunt realizate în apropierea destinațiilor turistice, astfel fiind asigurat creșterea calității mediului înconjurător, ceea ce poate să atragă mai mulți turiști în zonă.

Descrierea intervenției – domeniul de acoperire al măsurii :

Priorități și criteriile de selecție:

Submăsura 313 A):

- Servicii inovative, care nu există încă în zonă, dar sunt disponibile sau pot fi create condițiile optime pentru furnizarea acestora

Submăsura 313 B):

- investiții mici (maxim 2 camere)
- solicitanți care sunt membrii unor organizații profesionale cu sediul înregistrat în regiune, care își desfășoară activitatea într-unul din domeniile dezvoltarea turismului, rezervări (cazare) sau promoție
- solicitanți, care dispun de o diplomă de specializare sau calificare în domeniul turismului rural sau al agroturismului, sau care se angajează să obțină până la finalizarea implementării proiectului.

Submăsura 313 C):

- proiecte cu caracter „cluster turistic”, având ca membri și fermierii eligibili în cadrul submăsurii B), cu minim 3 membri din fiecare dintre cele 10 localități (planuri pentru trasee tematice, program cultural anual, cadastrul valorilor culturale, rezervare online de cazare, pagină web)

Beneficiari :

Tipuri de beneficiari :

Privați:

Submăsura 313 A): întreprinderi mici și mijlocii, inclusiv microîntreprinderi, persoane fizice autorizate, asociații și fundații, composesorate

Submăsura 313 B): întreprinderi mici și mijlocii, inclusiv microîntreprinderi, persoane fizice autorizate, asociații și fundații, persoane fizice

Submăsura 313 C): asociații și fundații înregistrate conform O.G. 26/2000 cu privire la asociații și fundații

Evaluarea numărului: 5

Precizări privind acțiunile eligibile :

** Acțiuni imateriale :*

Tip de acțiuni eligibile :

Submăsura 313 A): - elaborarea documentației tehnico-economice conform H.G. 28/2008

- elaborarea planului de afaceri

- servicii de consultanță pentru managementul proiectului

Submăsura 313 B): - documentație tehnică

Submăsura 313 C): - planuri pentru trasee tematice

- program cultural anual (timp de 3 ani)

- cadastrul valorilor culturale

- rezervare online de cazare (inclusiv funcționarea acestuia pe o perioadă de 3 ani)

- pagină web (inclusiv funcționarea acestuia pe o perioadă de 3 ani)

** Acțiuni materiale :*

Tip de acțiuni eligibile :

Submăsura 313 A): - construcții și instalații

Submăsura 313 B): - investiții de scară mică (pentru capacități de cazare de maxim 2 camere)

Submăsura 313 C): Nu sunt finanțate acțiuni materiale.

Finanțare :

Intensitatea ajutorului public nerambursabil va fi de până la 70% din totalul cheltuielilor eligibile (în cazul marketingului turistic va fi de până la 100%, iar în cazul în care sunt utilizate surse regenerabile de energie, va fi maxim 80% pentru partea respectivă a investiției) și nu va depăși 50.000 euro/proiect.

Valoarea proiectelor: va fi cuprinsă între 5.000 – 400.000 euro

- Ajutorul public (FEADR + contribuție publică națională) :75%

Nr. de proiecte prevăzute	Cost total mediu	Estimarea costului total pe măsură	Contribuția FEADR – măsură	Contribuția publică națională	Contribuția privată
5	52.000 €	260.000 €	156.000 €	39.000 €	65.000 €

Măsura 321 – Servicii de bază pentru economie și pentru populația rurală

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare – miza intervenției :

Referință legislativă:

- Articolul 56 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului din 20 septembrie 2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)
- Măsura 321 conform Regulamentului (CE) nr. 1974/2006 al Consiliului din 15 decembrie 2006 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltarea rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)

Situația existentă:

Infrastructura de bază (drumuri, apă, canalizare) în zonă este în curs de dezvoltare, datorită diferitelor proiecte finanțate din fonduri europene sau naționale.

Infrastructura de agrement existentă contribuie semnificativ la calitatea vieții populației, însă, în zona G10, aceasta se materializează practic în domeniul sportului (terenuri de fotbal și de hochei). Astfel, dezvoltarea acestei infrastructuri reprezintă o nevoie explicită din partea locuitorilor.

În privința situațiilor de urgență s-a constatat, că în zonă există unități ale pompierilor voluntari locali, care funcționează în mod corespunzător, însă acestea nu dispun de toate echipamentele de specialitate necesare, iar cele existente sunt învechite și uzate atât fizic, cât și moral, astfel este nevoie de asigurarea dotărilor și echipamentelor necesare pentru funcționarea optimă ale acestora.

Problema transportului în comun poate fi considerată ca fiind rezolvată în zona Nord și Sud, însă în zona Borsec mai există probleme în această privință. În ceea ce privește transportul persoanelor care aparțin unor grupuri vulnerabile (săraci, persoane cu dizabilități fizice sau cele care sunt la vârsta a treia), este nevoie de soluții de transport speciale, care lipsesc în totalitate.

De asemenea, pe parcursul analizei situației existente s-a constatat lipsa centrelor multifuncționale pentru servicii de bază (comerț, comunicații și sănătate publică).

Obiectivele operaționale ale măsurii:

- crearea infrastructurii de agrement
- dezvoltarea infrastructurii pentru situații de urgență
- dezvoltarea infrastructurii sociale
- crearea de centre multifuncționale pentru servicii de bază

Raportul cu strategia de dezvoltare:

Măsura 321 are un efect pozitiv direct asupra Măsurii 313 – Investiții turistice, prin crearea unei infrastructuri de agrement, care oferă diverse modalități pentru petrecerea timpului liber, putând fi folosită și de către turiștii care își petrec concediul în această zonă.

Descrierea intervenției – domeniul de acoperire al măsurii :

Măsura 321 sprijină crearea și dezvoltarea serviciilor de bază pentru economie și pentru populația rurală.

Priorități și criterii de selecție:

Submăsura 321 A):

- construirea, reabilitarea și/sau modernizarea terenurilor de joacă, de sport și de odihnă (parcuri mici)

Submăsura 321 B):

- asigurarea echipamentelor de specialitate ale unităților pentru situații de urgență, cu angajament pentru o arie de deservire care acoperă minim 3 comune (sau oraș, după caz)

Submăsura 321 C):

- achiziționare mijloace de transport speciale pentru grupurile defavorizate (săraci, persoane cu dizabilități fizice sau cele care sunt la vârsta a treia)
- proiecte care au o zonă de deservire care acoperă minim 2 comune (sau oraș, după caz)

Submăsura 321 D):

- centre multifuncționale pentru servicii legate de sănătatea publică

Beneficiari :

Tipuri de beneficiari :

Publici: autorități publice locale și asociațiile acestora

Privati: asociații și fundații, întreprinderi mici și mijlocii, inclusiv microîntreprinderi

Evaluarea numărului: 20

Precizări privind acțiunile eligibile :

** Acțiuni imateriale :*

Tip de acțiuni eligibile :

- elaborarea documentației tehnico-economice conform H.G. 28/2008
- servicii de consultanță pentru managementul proiectului

** Acțiuni materiale :*

Tip de acțiuni eligibile :

- construcții și montaj
- achiziție utilaje și echipamente
- achiziție dotări

Finanțare :

Intensitatea ajutorului public nerambursabil va fi de până la 100% din totalul cheltuielilor eligibile și nu va depăși următoarele praguri valorice:

- Submăsura 321 A): 15.000 euro/proiect (cumulat: aprox. 105.000 euro)
- Submăsura 321 B): 22.500 euro/proiect (cumulat: aprox. 135.000 euro)
- Submăsura 321 C): 32.500 euro/proiect (cumulat: aprox. 130.000 euro)
- Submăsura 321 D): 100.000 euro/proiect (cumulat: aprox. 300.000 euro)

- Ajutorul public (FEADR + contribuție publică națională) :100%

Nr. de proiecte prevăzute	Cost total mediu	Estimarea costului total pe măsură	Contribuția FEADR – măsură	Contribuția publică națională	Contribuția privată
20	33.500 €	670.000 €	536.000 €	134.000 €	0 €

Măsura 323 – Conservarea patrimoniului construit

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare – miza intervenției :

Referință legislativă:

- Articolul 57 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului din 20 septembrie 2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)
- Articolul 16.a, (1)/b și (2) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului din 20 septembrie 2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)
- Măsura 323 conform Regulamentului (CE) nr. 1974/2006 al Consiliului din 15 decembrie 2006 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltarea rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)

Situația existentă:

Arhitectura populară este foarte diversificată în zonă, aceasta fiind diferită nu numai în fiecare comună, ci chiar și în saturile care aparțin aceleiași comună. Fiecare sat are o arhitectură specifică excepțională, existând astfel un potențial foarte mare pentru valorificarea acestora și în domeniul turismului.

Sursele financiare necesare pentru conservarea și valorificarea acestui patrimoniu construit sunt foarte limitate, deoarece clădirile, fiind proprietăți private, nu sunt incluse în categoriile A sau B din lista monumentelor istorice. În cadrul Măsurii 322 al Programului Național de Dezvoltare Rurală a existat posibilitatea solicitării și obținerii de fonduri nerambursabile pentru realizarea unor astfel de investiții, însă acele

proiecte nu aveau șanse reale să obțină o finanțare. Astfel, din cauza lipsei surselor financiare ale proprietarilor, aceste clădiri sunt degradate atât fizic, cât și moral.

Conservarea și valorificarea patrimoniului construit ar putea contribui semnificativ nu numai la îmbunătățirea calității vieții la nivel local, dar în același timp ar putea reprezenta un obiectiv turistic cu potențial ridicat, fiind obligatorie introducerea clădirilor reabilitate în circuitul turistic, asigurarea accesului pentru vizitatori la patrimoniul local construit.

Obiectivele operaționale ale măsurii:

- Restaurarea, conservarea clădirilor care aparțin patrimoniului local construit
- Asigurarea accesului pentru vizitatori la patrimoniul local construit

Raportul cu strategia de dezvoltare:

Măsura 323 are un efect pozitiv direct asupra Măsurii 313 – Investiții turistice, contribuind la dezvoltarea potențialului turistic al zonei prin conservarea patrimoniului local construit.

De asemenea, prin sprijinirea zidarilor și altor meșteri constructori locali, care pot realiza lucrări de construcții cu metode tradiționale, Măsura 312 – Dezvoltarea întreprinderilor are un efect pozitiv direct asupra Măsurii 323.

Descrierea intervenției – domeniul de acoperire al măsurii :

Priorități și criterii de selecție:

Se vor sprijini proiectele care au o valoare arhitecturală cât mai semnificativă.

Valoarea arhitecturală a proiectelor va fi stabilită de către o comisie formată din următorii membrii:

- un reprezentant/membru OAR
- un reprezentant/membru RUR

- o persoană care dispune de atestat M C C
- o persoană din partea Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Harghita / comisiei județene pentru protecția monumentelor istorice
- un reprezentant al unei asociații turistice locale
- Sprijinirea investițiilor care asigură accesul vizitatorilor la patrimoniul local construit
- Sprijinirea investițiilor care asigură o funcție care se încadrează în turismul etnografic (dotări precum instrumente muzicale tradiționale, costume populare tradiționale, unelte tradiționale, cărți vechi, etc.)

Beneficiari :

Tipuri de beneficiari :

Publici: autorități publice locale

Privați: persoane fizice, întreprinderi mici și mijlocii, inclusiv microîntreprinderi, asociații și fundații

Evaluarea numărului: 10

Precizări privind acțiunile eligibile :

** Acțiuni imateriale :*

Tip de acțiuni eligibile :

- elaborarea documentației tehnico-economice conform H.G. 28/2008
- servicii de consultanță pentru managementul proiectului
- active necorporale (patente, brevete, licențe)

** Acțiuni materiale :*

Tip de acțiuni eligibile :

- reabilitarea, reconstruirea, restaurarea clădirilor care aparțin patrimoniului local construit, inclusiv gardul, poarta și clădirile anexă
- achiziționarea de dotări tradiționale (dotări precum instrumente muzicale tradiționale, costume populare tradiționale, unelte tradiționale, cărți vechi, etc.)
- achiziționarea de echipamente IT, necesare pentru derularea activităților specifice ale proiectului
- investiții pentru producerea energiei verzi

Finanțare :

Intensitatea ajutorului public nerambursabil va fi de până la 50% din totalul cheltuielilor eligibile (în cazul autorităților publice locale, asociațiilor și fundațiilor va fi de până la 100%, iar în cazul în care sunt utilizate surse regenerabile de energie, va fi de maxim 60% pentru partea respectivă a investiției) și nu va depăși 50.000 euro/proiect.

Valoarea proiectelor: va fi cuprinsă între 5.000 – 400.000 euro.

- Ajutorul public (FEADR + contribuție publică națională) :75%

Nr. de proiecte prevăzute	Cost total mediu	Estimarea costului total pe măsură	Contribuția FEADR – măsură	Contribuția publică națională	Contribuția privată
10	49.333 €	493.333 €	296.000 €	74.000 €	123.333 €

Măsura 421 – Cooperare transnațională

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare – miza intervenției :

Referință legislativă:

- Articolul 65 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului din 20 septembrie 2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)
- Măsura 421 conform Regulamentului (CE) nr. 1974/2006 al Consiliului din 15 decembrie 2006 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltarea rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)

Situația existentă:

Reprezentanții din zona G10 au participat la o vizită de studii în Ungaria și în Austria pe parcursul realizării procesului de planificare strategică. Potențialul de cooperare transnațională aferent GAL-ului este ridicat, având în vedere și faptul că numărul mediu ale localităților înfrățite este de 9 / localitate. Calitățile și competențele de a iniția proiecte de cooperare sunt demonstrate prin realizarea evenimentului de cooperare interteritorială în 2010 de către potențialul GAL. Alte măsuri din PDL au caracter inovativ și pot fi considerate ca și proiecte pilot – în acest sens potențialul de cooperare în domeniile următoare este bine fundamentat:

- dezvoltarea proceselor de prelucrare în industria alimentară, bazate pe tradiții locale
- activități inovative în LEADER: managementul cooperării tip LEADER GAL în mediu bilingv și evaluarea criteriilor privind inițiative inovative în contextul dezvoltării rurale

Obiectivele operaționale ale măsurii:

- sprijin financiar pentru activități pregătitoare (421.1)
- sprijin financiar pentru activități de cooperare transnaționale propriu zisă (421.2)
- diseminarea rezultatelor obținute la nivel local, național și UE (421.2)

Raportul cu strategia de dezvoltare:

Sinergia măsurilor din Axa 1. va fi sprijinită prin cooperări transnaționale realizate în cadrul măsurii 421. Măsura 421 are un efect pozitiv asupra realizării măsurii 431.2, deoarece implementarea și diseminarea rezultatelor aferente PDL vor beneficia de o valoare adăugată datorită rezultatelor acestei măsuri.

Descrierea intervenției – domeniul de acoperire al măsurii :

Priorități și criterii de selecție pentru sub-măsura 421.1:

- Numărul măsurilor corelate din PDL
- Calitatea elementelor inovative introduse

Priorități și criterii de selecție pentru sub-măsura 421.2:

- Inițiative derulate pe baza 421.1
- Numărul partenerilor transnaționali

Beneficiari :*Tipuri de beneficiari :*

421.1: Un partener inițiator, membru GAL din teritoriu.

421.2: Parteneriate de cooperare definite conform Ghidului nr. RD12/10/2006 rev3 (DG ADR, D G., G.1.).

Evaluarea numărului: 2

Precizări privind acțiunile eligibile :** Acțiuni imateriale :*

Tip de acțiuni eligibile :

- Expertiză
- Transport, cazare, diurnă
- Animarea, diseminarea rezultatelor (inclusiv organizarea evenimentelor)
- Traducere
- Consultanță în management
- Costuri personale adiționale

** Acțiuni materiale :*

Tip de acțiuni eligibile :

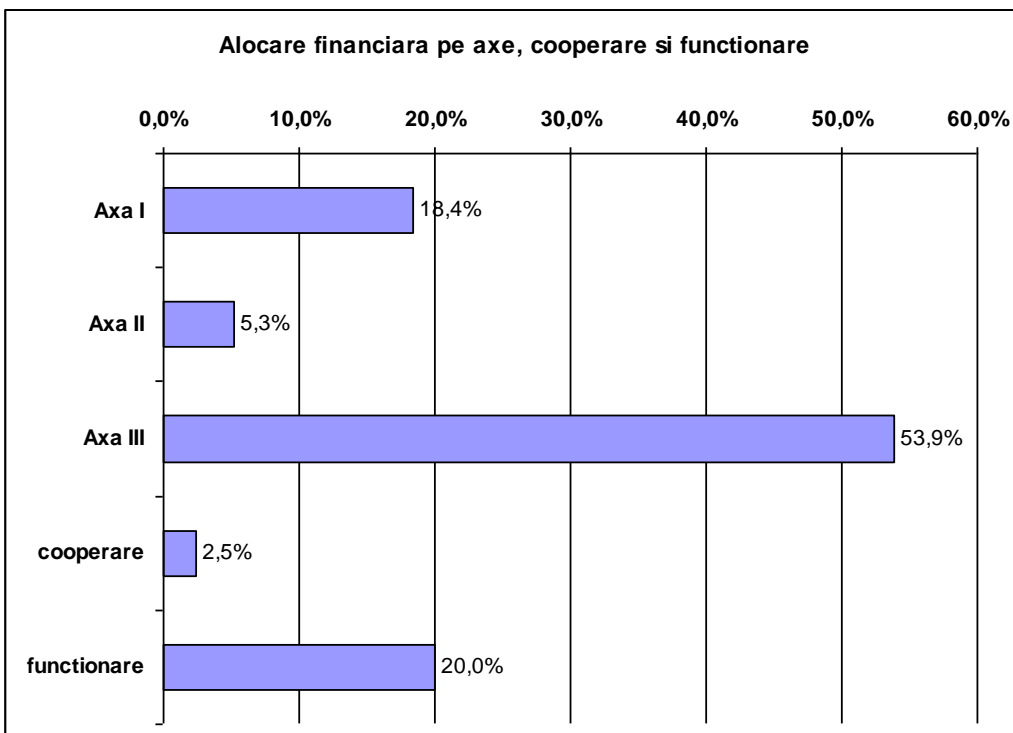
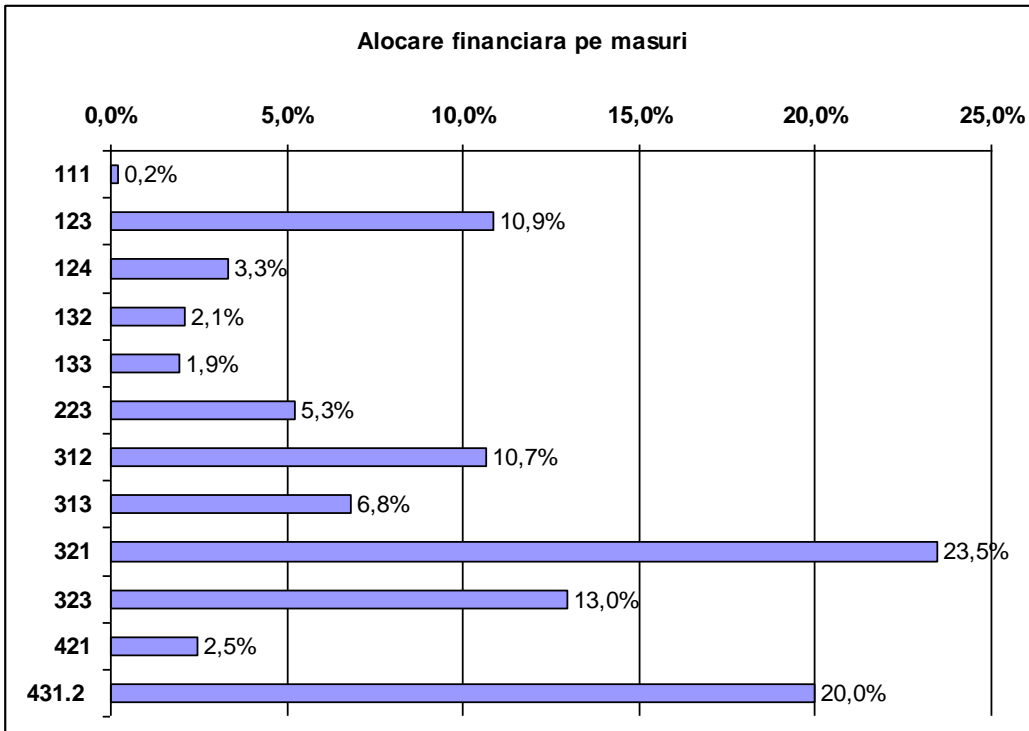
- Operarea structurii comune (dacă este strict necesar)
- Multiplicarea materialelor de animare și de diseminare

Finanțare :

Valoarea proiectului: 70.000 euro

Nr. de proiecte prevăzute	Cost total mediu	Estimarea costului total pe măsură	Contribuția FEADR – măsură	Contribuția publică națională	Contribuția privată
421.1: 2	5.000 euro	10.000 euro	8.000 euro	2.000 euro	-
421.2: 2	30.000 euro	60.000 euro	48.000 euro	12.000 euro	-
<i>421:</i>	<i>35.000 euro</i>	<i>70.000 euro</i>	<i>56.000 euro</i>	<i>14.000 euro</i>	-

II.3 Planul de finanțare

Alocare financiară pe măsuri:

I.	18,39%	525.433,39 €
111		5.433,39 €
123		310.000,00 €
124		95.000,00 €
132		60.000,00 €
133		55.000,00 €
II.	5,25%	150.000,00 €
223		150.000,00 €
III.	53,91%	1.540.000,00 €
312		305.000,00 €
313		195.000,00 €
321		670.000,00 €
323		370.000,00 €
Subtotal I+II+III.		2.215.433,39 €
421	2,45%	70.000,00 €
431.2	20,00%	571.358,33 €
TOTAL		2.856.791,72 €

Calendarul alocării financiare:

Masura / Axa	2011	2012	2013	Total
111	5.433,39 €	0,00 €	0,00 €	5.433,39 €
123	103.333,33 €	103.333,33 €	103.333,33 €	310.000,00 €
124	0,00 €	47.500,00 €	47.500,00 €	95.000,00 €
132	60.000,00 €	0,00 €	0,00 €	60.000,00 €
133	0,00 €	27.500,00 €	27.500,00 €	55.000,00 €
Axa I.	168.766,72 €	178.333,33 €	178.333,33 €	525.433,39 €
223	150.000,00 €	0,00 €	0,00 €	150.000,00 €
Axa II.	150.000,00 €	0,00 €	0,00 €	150.000,00 €
312	101.666,67 €	101.666,67 €	101.666,67 €	305.000,00 €
313	97.500,00 €	97.500,00 €	0,00 €	195.000,00 €
321	223.333,33 €	223.333,33 €	223.333,33 €	670.000,00 €
323	0,00 €	185.000,00 €	185.000,00 €	370.000,00 €
Axa III.	422.500,00 €	607.500,00 €	510.000,00 €	1.540.000,00 €
421	0,00 €	35.000,00 €	35.000,00 €	70.000,00 €
431.2	169,246.30 €	125,246.30 €	276,865.74 €	571,358.33 €
TOTAL	910,513.02 €	946,079.63 €	1,000,199.07 €	2,856,791.72 €

Anexa nr. 3 - Planul de finanțare

Numele teritoriului : Regiunea Giurgeu G10

Data întocmirii planului : 11.05.2010

Sume în €

Denumirea măsurii	Ponderea măsurii în planul de finanțare		Cost total		Contribuții publice		Contribuții naționale		Contribuții private	
	% din costul total	% de contribuție FEADR	Suma	%	FEADR		Suma	%	Suma	%
					Suma	%				
111	0%	0%	5.433 €	100%	4.347 €	80%	1.087 €	20%	0 €	0%
123	16%	11%	563.636 €	100%	248.000 €	44%	62.000 €	11%	253.636 €	45%
124	5%	3%	172.727 €	100%	76.000 €	44%	19.000 €	11%	77.727 €	45%
132	2%	2%	60.000 €	100%	48.000 €	80%	12.000 €	20%	0 €	0%
133	2%	2%	78.571 €	100%	44.000 €	56%	11.000 €	14%	23.571 €	30%
223	5%	5%	187.500 €	100%	123.000 €	66%	27.000 €	14%	37.500 €	20%
312	12%	11%	435.714 €	100%	244.000 €	56%	61.000 €	14%	130.714 €	30%
313	7%	7%	260.000 €	100%	156.000 €	60%	39.000 €	15%	65.000 €	25%
321	19%	23%	670.000 €	100%	536.000 €	80%	134.000 €	20%	0 €	0%
323	14%	13%	493.333 €	100%	296.000 €	60%	74.000 €	15%	123.333 €	25%
421	2%	2%	70.000 €	100%	56.000 €	80%	14.000 €	20%	0 €	0%
Asistență tehnică	16%	20%	571.358 €	100%	457.087 €	80%	114.272 €	20%	0 €	0%
TOTAL	100%	100%	3.568.274 €	100%	2.288.433 €	64%	568.358 €	16%	711.483 €	20%

II.4 Indicatori de monitorizare

Indicatorii de monitorizare sunt identificați conform art. 62. din 1974/2006, pe baza art. 80. din 1698/2005, coroborate cu PNDR 2007-2013. Numai indicatorii de monitorizare care pot fi influențați prin proiectele locale sunt incluse în tabelele de mai jos.

INDICATORI DE REFERINȚĂ

Nr.crt.	Indicator	Valoare
1	Rata ocupării forței de muncă	13,35%
2	Șomaj	5%
3	Migrație netă	981
4	Densitatea populației	30 loc./km ²
5	Piramida vârstelor	Vezi Grafic II.2.1.3.2
6	Structura economiei	Vezi pag.38-53
7	Structura ocupării forței de muncă	Vezi Tabelul II.2.1.6.1.1

INDICATORI DE REALIZARE

Nr.crt.	Măsura	Indicator	CF primit	CF acceptat
1	111	— Numărul de participanți la formare — Numărul de zile de formare urmate	2	1
2	123	— Numărul de întreprinderi care beneficiază de un ajutor — Volumul total al investițiilor	14	8
3	124	— Numărul de inițiative de cooperare sprijinite	3	2
4	132	— Numărul de exploatații agricole care beneficiază de un ajutor care participă la un sistem de calitate alimentară	30	20
5	133	— Numărul de acțiuni sprijinite	3	2
6	223	— Numărul de beneficiari ai unui ajutor pentru împădurire — Numărul de hectare de teren care au făcut obiectul unei împăduriri	17	10
7	312	— Numărul de microîntreprinderi sprijinite/înființate	35	20
8	313	— Numărul noilor inițiative turistice sprijinite — Volumul total al investițiilor	8	5
9	321	— Numărul de acțiuni sprijinite — Volumul total al investițiilor	30	20
10	323	— Numărul de acțiuni sprijinite în materie de patrimoniu rural — Volumul total al investițiilor	16	10

INDICATORI DE REZULTAT

Nr.crt.	Indicator	Valoare
1	Numărul de participanți care au terminat cu succes o activitate de formare legată de agricultură și/sau silvicultură	60
2	Numărul de exploatații sau de întreprinderi care introduc noi produse și/sau noi tehnici	30
3	Suprafața care a făcut obiectul unor acțiuni reușite de gestionare a terenurilor utile	77,5 ha
4	Numărul brut de locuri de muncă create	73
5	Numărul de turiști suplimentari	1000/an
6	Populația rurală care beneficiază de o ameliorare a serviciilor	38.486
7	Numărul de participanți care au încheiat cu succes o acțiune de formare	60

INDICATORI DE IMPACT

Nu se aplică.

INDICATORI SUPLIMENTARI

Nr.crt.	Indicator	Valoare
1	Nr. proiectelor realizate de tineri	35
2	Nr. FSS-uri sprijinite	20
3	Nr. proiectelor realizate de parteneriate	50
4	Nr. proiectelor realizate de femei	10
5	Nr. proiectelor create special pentru rromi	2
6	Nr. proiectelor cooperare inițiate de către GAL-ul	2
7	Nr. cursuri de formare pentru lideri locali	2
8	Nr. cursuri de formare pentru personalul C.A.	3
9	Nr. proiectelor cu măsuri pentru energia regenerabilă	15
10	Suprafața de terenurilor împădurite	58.804 ha
11	Nr. participanți în activitățile de dezbatere publică	600

III. REALIZAREA PARTENERIATULUI ȘI FUNCȚIONAREA GAL-ULUI

PARTEA A – V – A: PARTENERIATUL

III.1 Prezentarea procesului de elaborare a Planului de dezvoltare

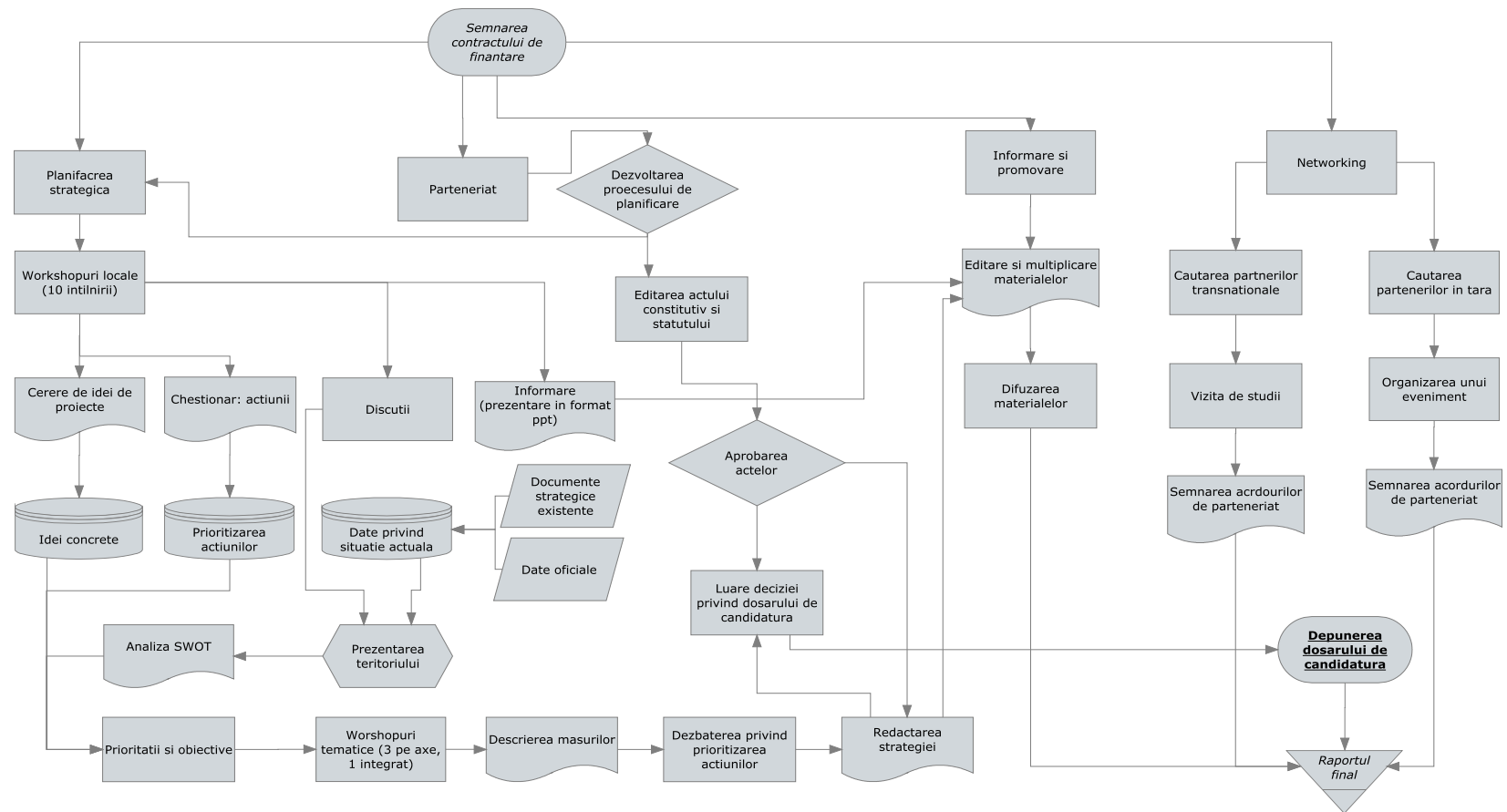
Parteneriatul a fost creat pe baza cerințelor formulate în Ghidul solicitantului, respectiv în PNDR, Axa 4 LEADER, precum și în regulamentul 1698/2005/CE, articolele 2, 61, 62, 63, 64 și 65, respectând principiile parteneriatului, guvernării bune și cele descrise în declarația din Cork (1996) și în Agenda Teritorială ale UE. Considerăm că prin realizarea parteneriatului tip LEADER, zona G10 contribuie la nivel sub-regional la realizarea obiectivului comun ale statelor membre și al UE privind coeziunea teritorială, care a fost introdus în legislația UE din 01.12.2009 prin Tratatul de la Lisabona.

Procesul de creare a parteneriatului a fost realizat conform celor descrise în graficul din pagina următoare. GAL-ul potențial a folosit sprijinul și asistența firmelor de consultanță din domeniu, cu experiența relevantă în planificarea strategică tip LEADER și managementul proiectelor finanțate din Fonduri UE, inclusiv în managementul realizării programelor în calitate de coordonator al unui IFI în calitate de organism intermediar/autoritate de management la nivel național.

Având în vedere faptul, că în zona G10 planificarea strategică integrată a fost introdusă începând din anul 2005, parteneriatul a fost prezent între autoritățile publice locale. Menționăm că planul de dezvoltare locală este armonizat cu strategia integrată rurală, care a fost aprobată în zonă în anul 2006, și care este valabilă pentru perioada 2007-2013. În acest sens, zona G10 și partenerii implicați în procesul de planificare au experiență în ceea ce privește planificarea strategică, crearea parteneriatelor și participarea activă a populației și a celor interesați.

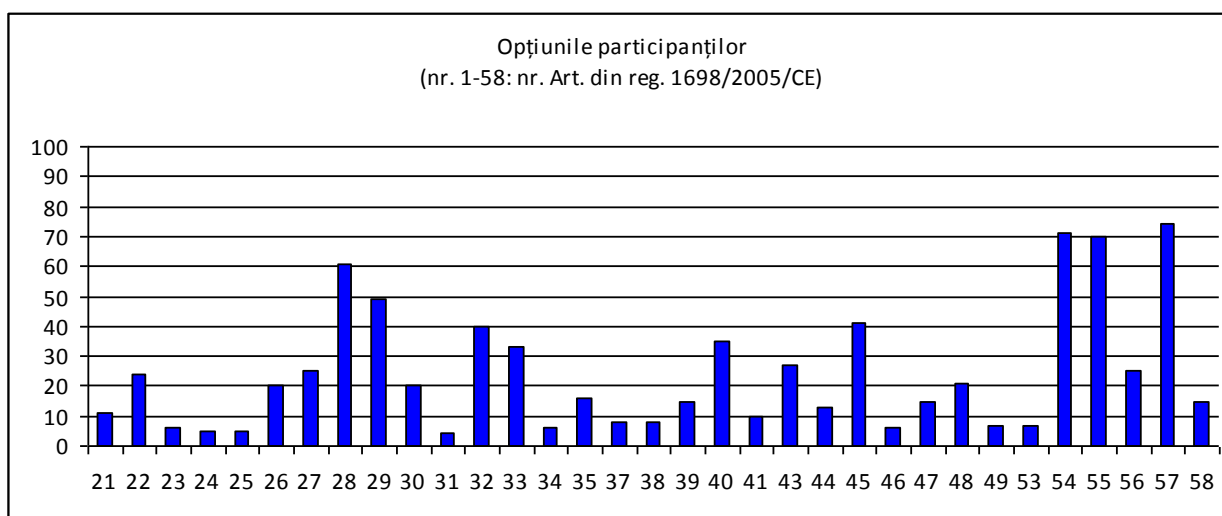
În cursul design-ului aferent parteneriatului am folosit experiențele și metodele din Marea Britanie, Ungaria și Irlanda. Pentru a facilita accesul la informații și la procesul de luarea deciziilor, pentru minorități etnice și naționale, am elaborat documentele atât în limba română cât și în limba maghiară. Persoanele aparținătoare grupului etnic al rromilor, având ca limba maternă maghiară sau română, practic nu sunt vorbitori de limbă rromă.

Schemă de animare a elaborării candidaturii

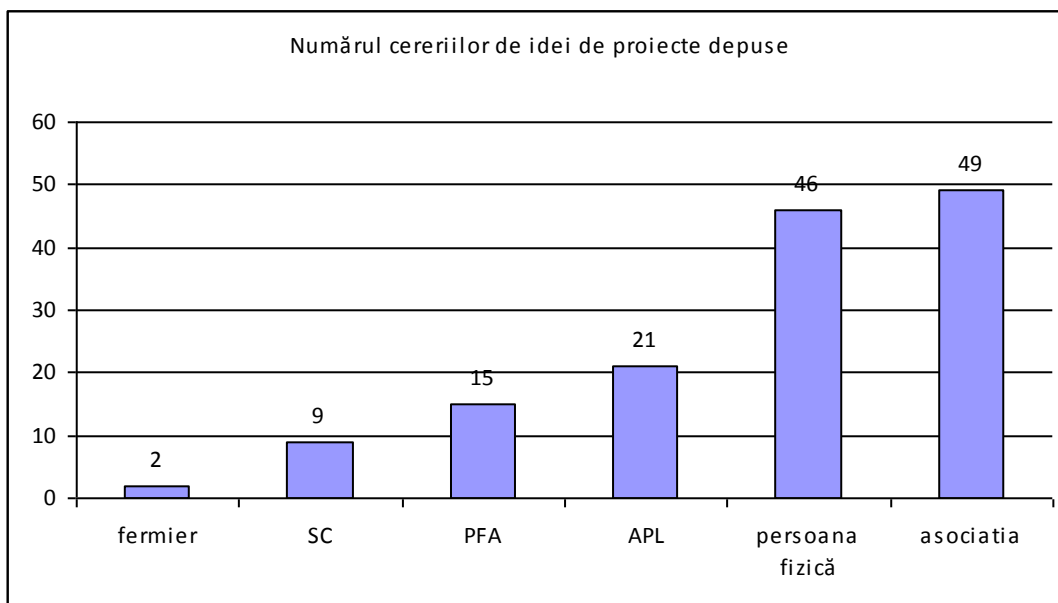
Pe parcursul întâlnirilor am realizat participarea reală și activă nu numai ale reprezentanților membrilor potențialului GAL: toți locuitorii din zonă au fost invitați la ședințe, iar cei prezenți au fost implicați în mod activ în procesul de planificare.

Pentru prioritizarea obiectivelor am folosit un chestionar cu o listă a măsurilor formulate în PNDR, respectiv în regulamentele 1698/2005/CE și 1974/2006/CE. Selectarea, formularea și prioritizarea măsurilor a fost realizată pe baza opțiunilor exprimate de 195 locuitori din zona G10. Colectarea chestionarelor a fost realizată pe parcursul întâlnirilor (1 în fiecare comună, oraș, în total 10). În graficul de mai jos am demonstrat opțiunile exprimate prin chestionare.

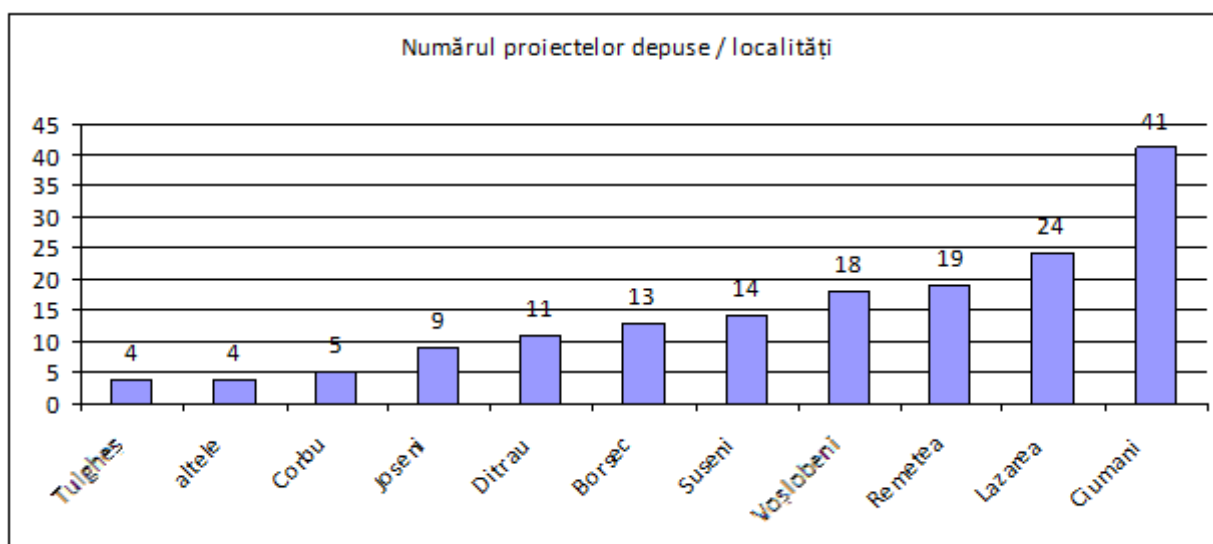

Pentru o mai bună coerență între strategie și ideile deja existente în zonă privind dezvoltarea rurală, am lansat o sesiune de cerere de idei de proiecte. Am colectat 162 formulare în total, depuse la primăriile din zonă. Valoarea totală a proiectelor formulate este de 10.250.473 euro, astfel putem considera, că metodologia a fost folosită cu succes.

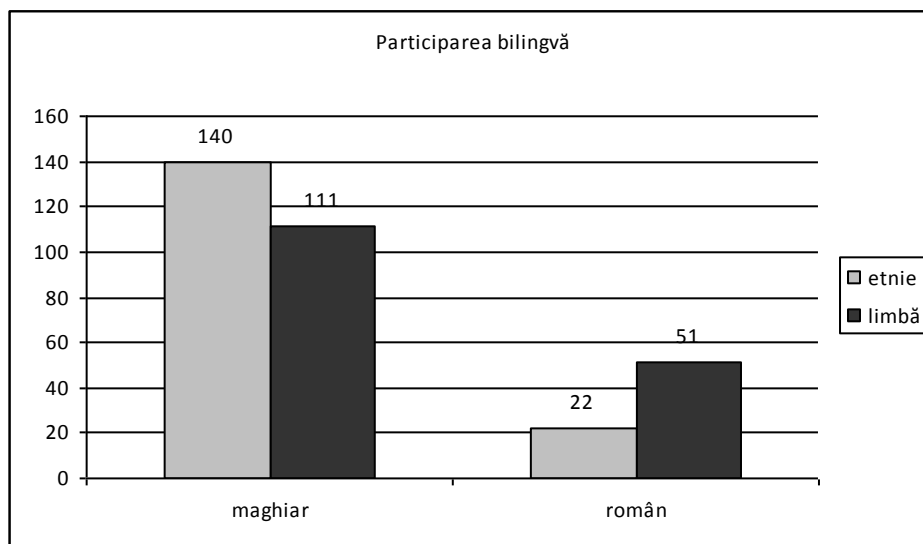
În graficul de mai jos am prezentat numărul formularelor depuse până la data limită, corect completate, pe fiecare tip de solicitant eligibil.

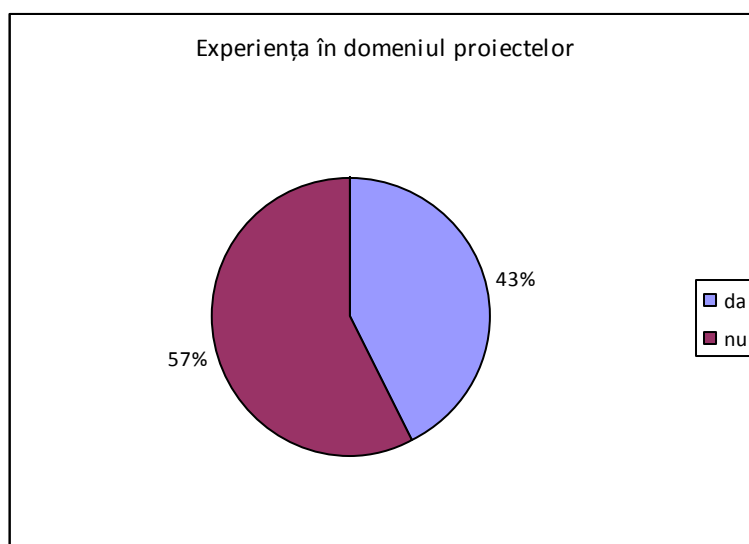
Numărul proiectelor depuse din fiecare comună/oraș este inclus în graficul de mai jos:

Solicitanții au avut posibilitatea de a completa cererile atât în limba română, cât și în limba maghiară. Graficul următor prezintă raportul între numărul solicitanților cu limba maternă română și maghiară, respectiv limba cererilor completate. (Categorია "altele" se referă la ideile ONG-urilor active în zonă.)

Am luat în calcul și experiența relevantă a solicitanților în domeniul realizării proiectelor. Aproape jumătate dintre solicitanți au semnalat că ar avea experiență, vezi graficul de mai jos.

Consultările au avut ca scop clarificarea următoarelor aspecte:

- ◆ Stabilirea etapelor de elaborare a Planului de Dezvoltare Locală;
- ◆ Conținutul acestora;
- ◆ Rezultatele așteptate;
- ◆ Principiile, modalitățile și calendarul de lucru;
- ◆ Factorii relevanți și parteneriatele necesare;
- ◆ Nevoile parteneriatului privind cooptarea de experți;

- ◆ Nivele de cooperare și parteneriat local, județean, regional, național și european;
- ◆ Modalități de diseminare (consultarea populației, mijloace de comunicare în masa media, web site, broșuri, întâlniri etc.),
- ◆ Conștientizarea actorilor locali și a locuitorilor;
- ◆ Formarea echipei locale (identificarea și stabilirea structurii de lucru pe nivele, factori de decizie, echipa tehnică, factori consultativi, grupuri reprezentative, mijloacele de comunicare în masa etc.);
- ◆ Colectarea și structurarea datelor privind teritoriul;
- ◆ Analiza datelor;
- ◆ Elaborarea analizelor (SWOT, analiza diagnostic)
- ◆ Formularea viziunii de dezvoltare și stabilirea obiectivelor strategice majore,
- ◆ Elaborarea de versiuni pentru viziunea de dezvoltare;
- ◆ Diseminarea rezultatelor analizelor și a consultării cetățenilor privind viziunea de dezvoltare prin chestionare, întâlniri, etc. (rezultatele consultării se vor valida în selectarea variantei finale a formulării viziunii și a obiectivelor strategice majore aferente);
- ◆ Detalierea obiectivelor strategiei propuse în sub-obiective - pe baza scheletului inițial (viziune și obiective strategice majore) se vor detalia sub-obiectivele;
- ◆ Analiza factorilor cheie (factori instituționali, organizaționali, a comunității, privind interesul și capacitatea în implementarea strategiei);
- ◆ Analiza reglementărilor locale, naționale și europene (cu privire la facilitarea implementării strategiei de dezvoltare, propuneri de abordare a instrumentelor, a măsurilor necesare pentru implementarea strategiei);
- ◆ Analiza resurselor necesare și disponibile în vederea implementării strategiei (umane, instituționale, de organizare, de reglementare, de teren, financiare - propuneri de abordare a articulării resurselor în vederea implementării strategiei);
- ◆ Elaborarea sistemului de monitorizare, evaluare și control a procesului de implementare a strategiei (pachetul de indicatori aferent obiectivelor, sub-obiectivelor, programelor și proiectelor, sisteme de baze de date disponibile la nivel local, sisteme de luare a deciziilor în parteneriat privind implementarea strategiei);

- ◆ Prioritizarea proiectelor si elaborarea unui plan de acțiune pentru implementarea strategiei).

Prin consultarea actorilor am realizat urmatoarele aspecte:

- ◆ Implicarea entităților interesate în pregătirea Planului Local de Dezvoltare
- ◆ Diseminarea progresului înregistrat și a constrângerilor întâmpinate

Minutele întâlnirilor: vezi în anexa.

III.2 Prezentarea parteneriatului decizional

III.2.1 Descrierea partenerilor

Partenerii vor fi asociați la procesul de monitorizare a proiectului din partea instituțiilor pe care le reprezintă și a funcțiilor ocupate de aceștia în cadrul acestora, făcând distincția între partenerii publici, privați și ONG.

Selecția proiectelor va fi realizată de către un Comitet de Selecție (selectare), format din membrii GAL. În ceea ce privește selecția proiectelor în cadrul GAL, se va aplica regula „dublului cvorum”, respectiv pentru validarea voturilor, este necesar ca în momentul selecției să fie prezenți cel puțin 50% din membrii comitetului, din care peste 50% să fie din mediul privat și societate civilă.

Pentru transparența procesului de selecție a proiectelor în cadrul GAL și totodată pentru efectuarea activităților de control și monitorizare, la aceste selecții va lua parte și un reprezentant al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale de la nivel județean (DADR).

Lista partenerilor fondatori este după cum urmează:

(I) Sector Public

- **Orașul Borsec** prin Consiliul Local al orașului Borsec, cu sediul în orașul Borsec, jud. Harghita, cod poștal 535300, cod fiscal: 4245380, reprezentat de dl. Mik József, în calitate de Primar
- **Comuna Corbu**, prin Consiliul Local al comunei Corbu, cu sediul în comuna Corbu, jud. Harghita, cod poștal 537055, cod fiscal: 4612487, reprezentat de dl. Drugă Nicușor, în calitate de Primar
- **Comuna Tulgheș**, prin Consiliul Local al comunei Tulgheș, cu sediul în comuna Tulgheș, jud. Harghita, cod poștal 537330, cod fiscal 4245933, reprezentat de dl. Csibi Ladislau, în calitate de Viceprimar
- **Comuna Remetea**, prin Consiliul Local al comunei Remetea, cu sediul în comuna Remetea, jud. Harghita, cod poștal 537250, cod fiscal 4367655, reprezentat de dl. Laczkó-Albert Elemér, în calitate de Primar
- **Comuna Ditrău**, prin Consiliul Local al comunei Ditrău, cu sediul în comuna Ditrău, jud. Harghita, cod poștal 537090, cod fiscal 4367957, reprezentat de dl. Puskás Elemér, în calitate de Primar

- **Comuna Lăzarea**, prin Consiliul Local al comunei Lăzarea, cu sediul în comuna Lăzarea, jud. Harghita, cod poștal 537135, cod fiscal 4368006 reprezentat de dl. Gábor Ladislau, în calitate de Primar
- **Comuna Joseni**, prin Consiliul Local al comunei Joseni, cu sediul în comuna Joseni, jud. Harghita, cod poștal 537130, cod fiscal 4367990 reprezentat de dl. György István, în calitate de Primar
- **Comuna Ciumani**, prin Consiliul Local al comunei Ciumani, cu sediul în comuna Ciumani, jud. Harghita, cod poștal 537050, cod fiscal: 4367922, reprezentat de dl. Márton László-Szilárd, în calitate de Primar
- **Comuna Suseni**, prin Consiliul Local al comunei Suseni, cu sediul în comuna Suseni, jud. Harghita, cod poștal 537305, cod fiscal 4367701 reprezentat de dl. Egyed József, în calitate de Primar
- **Comuna Voșlăbeni**, prin Consiliul Local al comunei Voșlăbeni, cu sediul în comuna Voșlăbeni, jud. Harghita, cod poștal 537355, cod fiscal 4612495, reprezentat de dl. Tinca Mihail Dumitru, în calitate de Primar

(II) Sector Privat

- **SC Industrializarea Laptelui Harghita SA**, cu sediul în Str. Alszezi Nr. 157, Remetea 537250, Jud. Harghita, Nr. Reg. Com. J19/42/1991, Cod Unic: RO 520763, reprezentat prin Fecete István
- **Composesoratul Joseni** cu sediul în localitatea Joseni, nr. 305, jud. Harghita, cod fiscal: R 12948675 , reprezentată de Mihálydeák Imre în calitate de Președinte

(III) Societate civilă

- **Asociația Turistică Borsec** cu sediul în localitatea Borsec, str. 7 Izvoare nr. 3, jud. Harghita, cod fiscal: 14673708, reprezentată de dl. Bara Martin, în calitate de președinte
- **Fundația „Șansă”** cu sediul în localitatea Suseni, sat Suseni nr. 33, jud. Harghita, cod fiscal: 8845655, reprezentată de dl. Lukács Róbert, în calitate de director executiv
- **Asociația Culturală Bel Canto** cu sediul în localitatea Ciumani nr. 213, cod fiscal: 14546089 , reprezentată de dl. Csata Levente, în calitate de președinte
- **Asociația Culturală din Ditrău** cu sediul în localitatea Ditrău, str. Libertății nr. 18, jud. Harghita, cod fiscal: 18785844, reprezentată de dl. Fazakas Szilárd, în calitate de vicepreședinte

- **Asociația Împreună Pentru Viitor** cu sediul în localitatea Remetea nr. 831, jud. Harghita, cod fiscal: 14376928, reprezentată de dna. Pál Gizella, în calitate de membru
- **Asociația Tinerilor din Remetea „Tolvajos”** cu sediul în localitatea Remetea nr. 832, jud. Harghita, cod fiscal 14631613, reprezentat de dl. Bakos Szabolcs, în calitate de președinte
- **Asociația Pro Lăzarea – Együtt Szárhegyért Egyesület**, cu sediul în localitatea Lăzarea nr. 702, jud. Harghita, cod fiscal: 22970700, reprezentată de dna. Benkes Nicoleta, în calitate de președinte
- **Gyulai Ana – Asociația Nők Orája Egylet** , cu domiciliul stabil în comuna Remetea, sat Remetea, P-ța Cseres Tibor nr. 14, jud. Harghita, CNP 2460907190692
- **Rostás Iulianna - Asociația Romilor din comuna Remetea**, cu domiciliul stabil în comuna Remetea, sat Remetea, str. Bethlen Gábor nr. 16, jud. Harghita, CNP 2641030190707
- **Asociația ”Ditroi Tejtermelők Egyesülete”**cu sediul în jud. Harghita Comuna Ditrău, Str. Petőfi Sándor nr 56, cod fiscal: 25498351, reprezentată prin Bajkó László în calitate de președinte.
- **Asociația Onkentes Tuzoltoalakulat Gyergyoszarhegy** cu sediul în jud. Harghita Comuna Lăzarea, nr 702, cod fiscal: 26728939, reprezentată prin Ambrus Krisztina în calitate de membru.
- **Asociația Agricultorilor Voșlăbeni – Izvorul Mureș** cu sediul în jud. Harghita Comuna Voșlăbeni, sat Voșlăbeni nr 409, cod fiscal: 25570449, reprezentată prin Kozma Piroska în calitate de membru.
- **Asociația PRO Tulgheș** cu sediul în jud. Harghita Comuna Tulgheș, Centru nr 339, reprezentată prin Dobre Ingri în calitate de membru.
- **Asociația Ralf-Ro** cu sediul în jud. Harghita Comuna Remetea Pța. Cseres Tibor, nr 10, cod fiscal: 18034456, reprezentată prin Bakos Edit în calitate de membru.
- **Asociația Turistică Torzsasok Lăzarea** cu sediul în jud. Harghita Comuna Lăzarea nr 1273, cod fiscal: 26596897, reprezentat prin Gall Kinga în calitate de președinte.
- **Asociația Alfalvi Fialokert** cu sediul în jud. Harghita, Comuna Joseni, Nr. 666, cod fiscal: 25536811, reprezentată prin Nagy Emese în calitate de secretar.

PARTENERI PUBLICI			
Nume și prenume	Instituția	Funcția	Tip* /Observații
Mik József	Or. Borsec	primar	APL
Drugă Nicușor	Com. Corbu	primar	APL
Csibi Ladislau	Com. Tulgheș	viceprimar	APL
Laczkó-Albert Elemér	Com. Remetea	primar	APL
Puskás Elemér	Com. Ditrău	primar	APL
Gábor Ladislau	Com. Lăzarea	primar	APL
György István	Com. Joseni	primar	APL
Márton László- Szilárd	Com. Ciumani	primar	APL
Egyed József	Com. Suseni	primar	APL
Tinca Mihail Dumitru	Com. Voșlăbeni	primar	APL
PARTENERI PRIVAȚI			
Nume și prenume	Instituția	Funcția	Tip* /Observații
Fechete István	Industrializarea Laptelui Harghita SA	Reprezentant	INT
Mihálydeák Imre	Composesoratul Joseni	Președinte	COMP
ONG			
Nume și prenume	Instituția	Funcția	Tip* /Observații
Bara Martin	As. Turistică Borsec	Președinte	CIV, întreprinderi din sectorul turismului
Lukács Róbert	As. Șansă	Director executiv	CIV, incluziune socială, persoane cu dizabilități

Csata Levente	As. Bel Canto	Președinte	CIV, muzica clasică și populară, dansuri tradiționale
Fazakas Szilárd	As. Culturală din Ditrău	Vicepreședinte	CIV
Pál Gizella	As. Împreună Pentru Viitor	Membru	CIV
Bakos Szabolcs	As. Tinerilor din Remetea "Tolvajos"	Președinte	CIV, tineri
Benkes Nicoleta	As. Pro Lăzarea – Együtt Szárhegyért Egy.	Președinte	CIV
Gyulai Ana	As. Nők Órája Egylet	coordonator	CIV, femei (organizație neînregistrată)
Rostás Juliánna	As. Romilor din Comuna Remetea	coordonator	CIV, rromi (organizația neînregistrată)
Ambrus Krisztina	Asociația Onkentes Tuzoltoalakulat, Lazarea	Membru	CIV
Bajkó László	Asociația „Ditroi Tejtermelők Egyesülete”, Ditrău	Președinte	CIV
Kozma Piroska	Asociația Agricultorilor Voslabeni-Izvoru Mures, Voslabeni	Membru	CIV
Dobre Ingri	Asociația PRO Tulghes, Tulghes	Membru	CIV
Bakos Edit	Asociația RALF-RO	Membru	CIV
Gall Kinga	Asociația Turistica Torzsasok Lazarea,	Președinte	CIV

	Lazarea		
Nagy Emese	Asociatia Alfalvi Fiatalokert, Joseni	Secretar	CIV

* APL: autorități publice locale, INT: întreprinderi, CIV: organizații civile, COMP: composesorat

Obiectivele Asociației:

- a).elaborarea, implementarea și punerea în aplicare multisectorială a strategiei locale de dezvoltare, având ca punct de plecare nevoile identificate la nivel local și cunoștințele locale, în scopul realizării obiectivelor a cel puțin uneia dintre celelalte trei axe definite în Regulamentul Consiliului nr. 1698/2005;
- b).punerea în aplicare a proiectelor de cooperare interteritorială și transnațională pentru realizarea obiectivelor cuprinse în celelalte trei axe definite în Regulamentul Consiliului nr. 1698/2005;
- c). funcționarea grupului de acțiune locală, dobândirea de competențe, precum și acțiuni de animare pe teritoriu;
- d). punerea în aplicare a unor abordări inovatoare;
- e). realizarea principiului "acces pentru toți" și asigurarea participării tuturor grupurilor speciale și defavorizate interesate, inclusiv tineri, fermieri de semi-subzistența, femei, grupuri de producători, composesoratele, etc. în procesele decizionale prin reprezentarea grupurilor respective;
- f). realizarea puterii decizionale pentru GAL ca parteneriat public-privat la nivel local;
- g). lansarea și aplicarea sesiunilor de proiecte la nivel local pentru măsurile incluse în strategia locală de dezvoltare în conformitate cu Regulamentul Consiliului nr. 1698/2005 respectiv Regulamentul Consiliului nr. 1974/2006 – cofinanțate prin PNDR măsura 411, 412, 413;
- h).selectarea spre finanțare a proiectelor depuse în cadrul sesiunilor de proiecte la nivel local care sunt conforme cu obiectivele formulate în strategia locală de dezvoltare, pe baza criteriilor de selecție specifice;
- i). lansarea și aplicarea sesiunilor de proiecte de cooperare incluse în strategia locală de dezvoltare în conformitate cu Regulamentul Consiliului nr. 1698/2005 respectiv Regulamentul Consiliului nr. 1974/2006 – cofinanțate prin PNDR măsura 421;
- j). selectarea spre finanțare și/sau realizarea (după caz) a proiectelor de cooperare care sunt conforme cu obiectivele formulate în strategia locală de dezvoltare, pe baza criteriilor de selecție specifice;

- k). demararea și realizarea procedurilor de achiziție publică având ca obiect realizarea operațiunilor de formare, informare, animare respectiv funcționarea GAL – cofinanțate prin PNDR măsura 431.2 respectiv prin 411 și 413 în cazul operațiunilor de formare și instruire;
- l). pregătirea și acordarea de asistență tehnică și de consultanța persoanelor juridice și fizice locale care vor să participe la proiecte în cadrul Planului Național de Dezvoltare Rurală (PNDR)

III.2.2 Crearea și funcționarea GAL - ului

La nivelul GAL-ului, organele asociației sunt:

- 1) Adunarea generală;
- 2) Consiliul director;
- 3) Cenzorul sau, după caz, comisia de cenzori;
- 4) Comitetul de selectare a proiectelor;
- 5) Compartiment administrativ

1)Adunarea generală

Este organul de conducere, alcătuit din totalitatea asociațiilor.

Competența adunării generale cuprinde:

- a) Aprobarea strategiei și a obiectivelor generale ale GAL;
- b) Aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli și a bilanțului contabil;
- c) Alegerea și revocarea membrilor consiliului de selecție;
- d) Alegerea și revocarea cenzorului sau, după caz, a membrilor comisiei de cenzori.

Adunarea generală se întrunește cel puțin o dată pe an și are drept de control permanent asupra celorlalte două organe precizate mai sus.

Hotărârile luate de adunarea generală în limitele legii, ale actului constitutiv și statutului sunt obligatorii chiar și pentru membrii asociații care nu au luat parte la adunarea generală sau au votat împotivă.

2) Consiliul director

Asigură punerea în executare a hotărârilor adunării generale. El poate fi alcătuit și din persoane din afara asociației, în limita a cel mult o pătrime din componența sa.

În exercitarea competenței sale, consiliul director:

- a) prezintă adunării generale raportul de activitate pe perioada anterioară, executarea bugetului de venituri și cheltuieli, bilanțul contabil, proiectul bugetului de venituri și cheltuieli și proiectele asociației;
- b) încheie acte juridice în numele și pe seama asociației;
- c) aprobă organigrama și politica de personal ale asociației, dacă prin statut nu se prevede altfel;
- d) îndeplinește orice alte atribuții prevăzute în statut sau stabilite de adunarea generală.

Consiliul director își poate elabora un regulament intern de funcționare. Nu poate fi membru al consiliului director, iar dacă era, pierde această calitate orice persoană care ocupă o funcție de conducere în cadrul unei instituții publice, dacă asociația respectivă are ca scop sprijinirea activității acelei instituții publice.

3) Cenzorul sau după caz comisia de cenzori

Dacă numărul asociațiilor este mai mare de 15, numirea unui cenzor este obligatorie. Acesta poate fi o persoană din afara asociației.

În cazul în care asociația nu are obligația numirii unui cenzor, fiecare dintre asociați care nu este membru al consiliului director poate exercita dreptul de control.

Pentru asociațiile cu mai mult de 100 membri înscriși până la data întrunirii ultimei adunări generale, controlul financiar intern se exercită de către o comisie de cenzori.

Comisia de cenzori este alcătuită dintr-un număr impar de membri. Membrii consiliului director nu pot fi cenzori.

Cel puțin unul dintre cenzori trebuie să fie contabil autorizat sau expert contabil, în condițiile legii.

Regulile generale de organizare și funcționare a comisiei de cenzori se aprobă de adunarea generală. Comisia de cenzori își poate elabora un regulament intern de funcționare.

În realizarea competențelor sale cenzorul sau, după caz, comisia de cenzori:

- a) verifică modul în care este administrat patrimoniul asociației;
- b) întocmește rapoarte și le prezintă adunării generale;

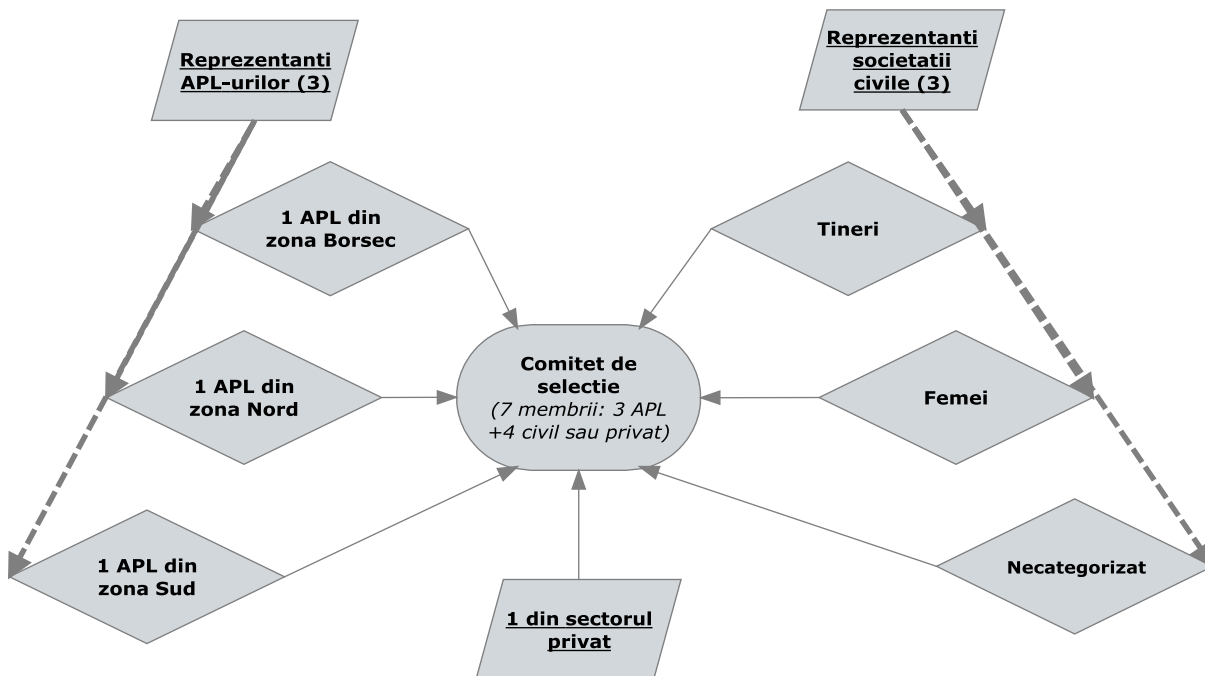
- c) participă la ședințele consiliului director, fără drept de vot;
- d) îndeplinește orice alte atribuții prevăzute în statut sau stabilite de adunarea generală.

4) Comitetul de selectare a proiectelor

Modul de stabilire și de funcționare a comitetului de selecție a proiectelor. Fiecare comitet va fi alcătuit din 7 persoane (reprezentanți ai autorităților și organizațiilor care fac parte din parteneriat). La nivelul luării deciziilor, partenerii economici și sociali, precum și alți reprezentanți ai societății civile, să reprezinte mai mult de **50%** din parteneriatul local, iar alte organizații, ce provin din eventuale orașe având ca responsabilitate și zona rurală învecinată – consilii județene, prefecturi, consilii locale, furnizori de formare, servicii de consultanță etc., nu au fost invitate în parteneriat.

Dacă unul dintre proiectele depuse pentru selectare aparține unuia din membrii comitetului, în această situație persoana (organizația) în cauză nu are drept de vot și nu va participa la întâlnirea comitetului respectiv.

Comitetul de selecție a proiectelor: vezi graficul de mai jos.

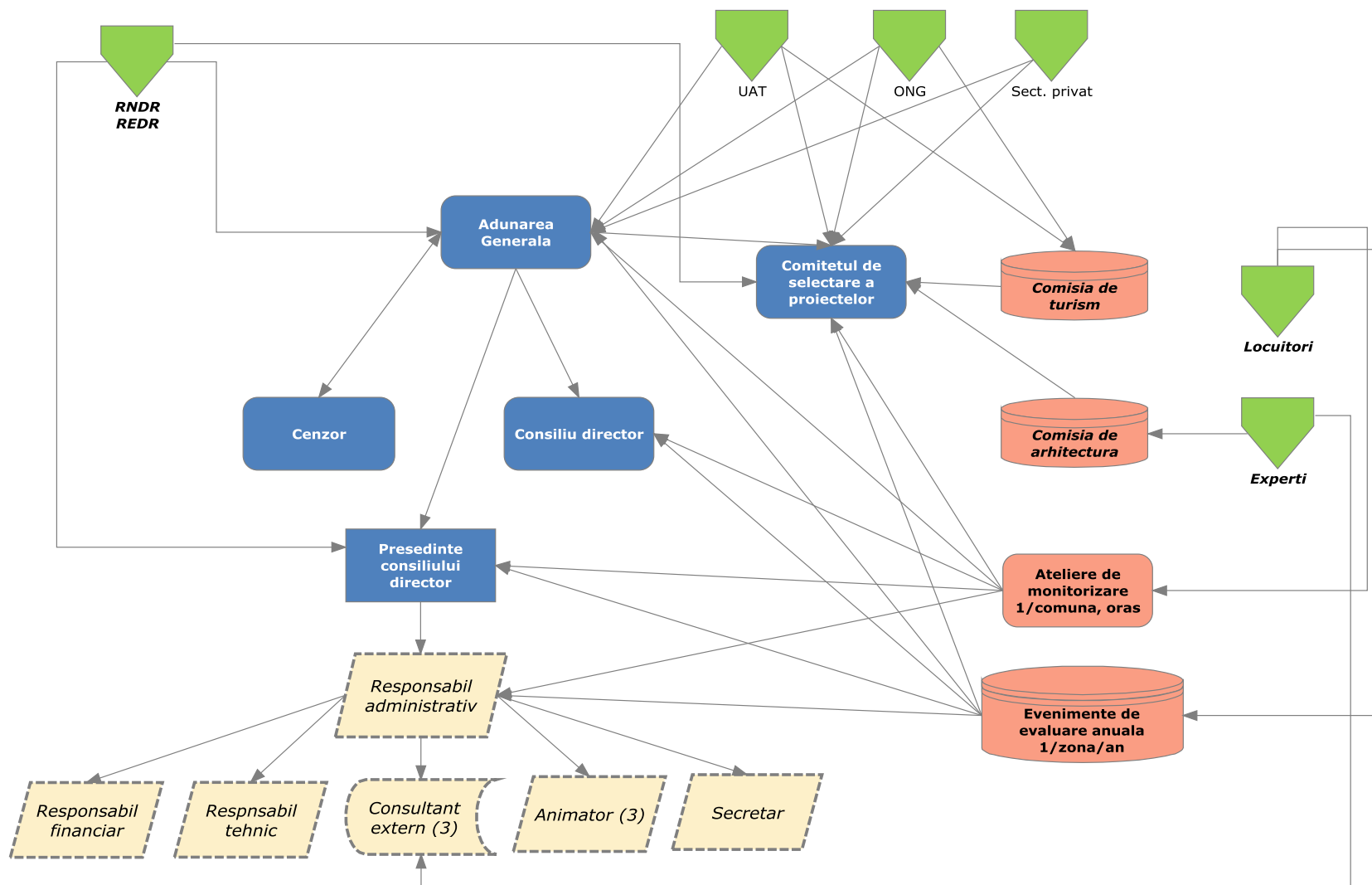

5) Compartimentul administrativ:

- a) Responsabil administrativ – coordonează activitatea GAL-ului atât sub aspect organizatoric cât și al respectării procedurilor de lucru;
- b) Responsabil financiar, contabil – se ocupă de supravegherea și controlul gestiunii financiare – contabile a GAL-ului;
- c) Animatori (3 persoane) – desfășoară activități de animare pentru promovarea acțiunilor GAL;
- d) Responsabil tehnic: având ca sarcină verificarea și punctarea proiectelor ce se vor implementa;
- e) Consultanți externi (consultant juridic, consultant financiar, consultant promovare informare) – în funcție de necesități pentru buna desfășurare a activităților GAL;
- f) Angajat pentru activități de secretariat.

Posturi a), c), d) și f) va fi angajat prin contract individual de muncă iar restul se va angaja prin contract de prestări servicii. Atribuțiile personalului administrativ vor fi stabilite prin fișa a postului sau prin contracte după caz.

Schema de funcționare a GAL-ului

PARTEA A – VI – A: ORGANIZAREA GAL-ULUI

III.3.1 Resurse umane

La nivelul GAL-ului se vor desfășura următoarele activități :

- a) informare – comunicare;
- b) apel pentru proiecte;
- c) sprijinirea depunătorilor de proiecte;
- d) organizarea procesului de verificare și decizie asupra proiectelor depuse;
- e) monitorizarea proiectelor.

Fișele de post pentru personalul propriu din GAL: anexă la document.

Prezentarea resurselor umane ale structurilor partenere (primăriei, consilii locale etc.), care vor contribui la implementarea programului: la nivelul fiecărui partener va fi numită o persoană de contact, responsabilă pentru comunicarea eficientă între parteneri. Comunicarea către locuitori sau cei interesați va fi realizată exclusiv de către aparatul tehnic al GAL.

III.3.2 Descrierea resurselor materiale (echipamente, localuri disponibile)

Vor fi prezentate principalele resurse materiale (echipamente, localuri disponibile etc.) identificate în cadrul teritoriului și care vor contribui (alături de resursele umane și financiare) la implementarea acțiunilor din cadrul proiectului.

Sediu: la primăria comunei Remetea, clădire în centrul comunei, recent construit.

Birouri:

(Birourile sunt dotate conform normelor în vigoare pentru clădiri APL. Echipamente antiefracție și PSI vor fi închiriate și montate separat de cele ale primăriei. Dotarea cu mobilier ergonomic va fi rezolvat corespunzător, în chirie.)

B1: birou pentru aparatul tehnic

B2: arhivare

B3: relații cu publicul

Resurse IT și active necorporale (închiriate)

- 7 laptopuri pentru personalul propriu
- 3 laptopuri pentru experții externi
- 1 copiator multifuncțional color, A3, cu viteză de cel puțin 60 pag/min.
- 1 copiator de rezervă, multifuncțională, alb-negru, A4, viteză 25 pag/min.
- 1 telefon fix
- 2 linii de fax
- Internet de mare viteză + rețea de rezervă
- Proiector
- 7 telefoane mobile, smartphone-uri
- Server
- Licențe necesare (inclusiv antivirus și firewall)

III.3.3 Buget indicativ anual de funcționare a GAL-ului

În completarea indicativă a bugetului conform tabelului de mai jos, a fost ținut seama de prevederile sub-măsurii 431.2 din fișa măsurii a axei 4 (Leader) care specifică faptul că bugetul pentru cheltuielile de funcționare a fiecărui GAL va fi de maxim 20% din totalul cheltuielilor publice eligibile din strategia de dezvoltare locală (pentru **componenta a** – funcționarea GAL – 16% și **componenta b** – instruire și animarea teritoriului după selecția GAL – 4%).

Cheltuielile eligibile pentru cele două componente:

Componenta a:

Pentru această componentă cheltuielile nu vor depăși 80% din totalul alocat pentru fiecare GAL în cadrul acestei sub-măsuri (431.2) și poate acoperi cheltuieli precum:

- Salarii și alte plăți pentru personalul GAL;
- Cheltuieli legate de plata experților și pentru alte servicii de expertiză legate de implementarea strategiei de dezvoltare locală;
- Cheltuieli pentru închirierea unor locații;
- Cheltuieli pentru închirierea/achiziția de echipamente de birotică și electronice, precum și a altor echipamente necesare pentru desfășurarea activităților GAL;
- Cheltuieli pentru organizarea întâlnirilor;
- Cheltuieli legate de comunicare (telefonie, internet, poștă și servicii poștale), transport și plata utilităților (căldură, lumină, etc.);
- Cheltuieli pentru participarea la activitățile rețelei naționale și europene de dezvoltare rurală, seminarii etc.

Componenta b:

Pentru aceste activități, GAL-rile vor cheltui cel puțin 20% din valoarea eligibilă determinată pentru fiecare GAL în parte din cadrul acestei sub-măsuri (431.2) și poate acoperi cheltuieli precum:

- Studii ale zonei;
- Măsuri pentru furnizarea informației cu privire la strategia de dezvoltare locală;
- Instruirea personalului implicat în implementarea strategiei de dezvoltare locală;
- Evenimente de promovare;

- Instruirea liderilor locali.

431,2		
<i>Componenta a - Functionarea GAL (max. 16%):</i>		16,00%
<i>Componenta b - Instruire si animarea teritoriului dupa selectia GAL (max. 4%):</i>		4,00%
<u>COMPONENTA A.</u>	TOTAL A:	457.086,67 €
Salarii si alte plati pentru personalul GAL	<i>Subtotal:</i>	237.600,00 €
	<i>responsabil administrativ</i>	56.700,00 €
	<i>animator (3)</i>	82.080,00 €
	<i>contabil</i>	29.160,00 €
	<i>responsabil tehnic</i>	44.820,00 €
	<i>secretariat</i>	24.840,00 €
Cheltuieli legate de plata expertilor si pentru alte servicii de expertiza legate de implementarea strategiei de dezvoltare locala	<i>Subtotal:</i>	98.820,00 €
	<i>consultant financiar</i>	21.600,00 €
	<i>consultant juridic</i>	24.300,00 €
	<i>consultant promovare-informare</i>	52.920,00 €
Cheltuieli pentru închirierea unor locatii	<i>Subtotal:</i>	64.776,67 €
Cheltuieli pentru închirierea/achizitia de echipamente de birotica si electronice, precum si a altor echipamente necesare pentru desfasurarea activitatilor GAL	<i>Subtotal:</i>	13.500,00 €
Cheltuieli pentru organizarea întâlnirilor	<i>Subtotal:</i>	2.430,00 €
Cheltuieli legate de comunicare (telefonie, internet, posta si servicii postale), transport si plata utilitatilor (caldura, lumina, etc.)	<i>Subtotal:</i>	29.700,00 €
Cheltuieli pentru participarea la activitatile retelei nationale si europene de dezvoltare rurala, seminarii etc.	<i>Subtotal:</i>	10.260,00 €
<u>COMPONENTA B.</u>	TOTAL B:	114.271,66 €
Studii ale zonei	<i>Subtotal:</i>	7.000,00 €
Masuri pentru furnizarea informatiei cu privire la strategia de dezvoltare locala	<i>Subtotal:</i>	10.271,66 €
Instruirea personalului implicat în implementarea strategiei de dezvoltare locala	<i>Subtotal:</i>	37.000,00 €
Evenimente de promovare	<i>Subtotal:</i>	31.000,00 €
Instruirea liderilor locali	<i>Subtotal:</i>	29.000,00 €
TOTAL A+B (431.2):		571.358,33 € 20,00%

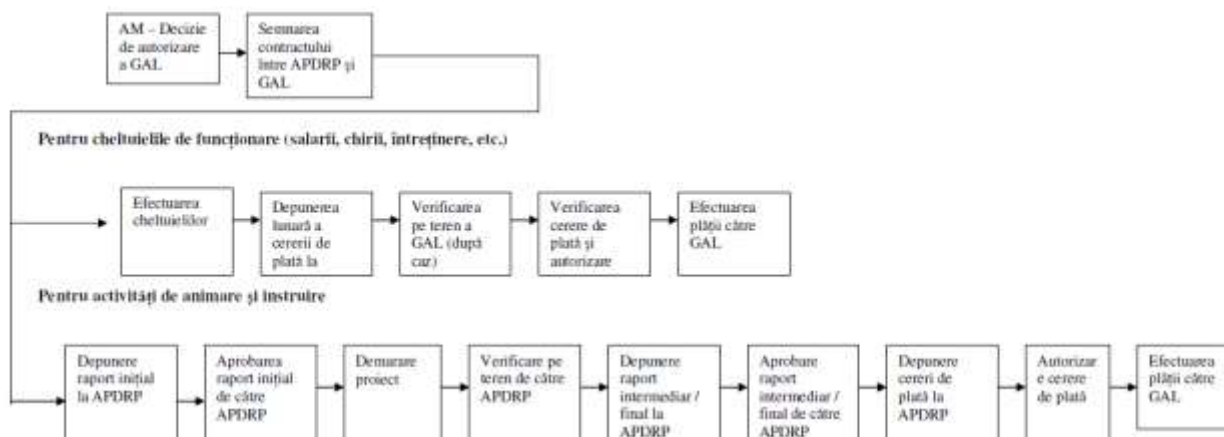
Nu sunt eligibile cheltuielile pentru achiziția sau construcția de clădiri, precum și achiziționarea de teren.

Având în vedere faptul că GAL-ul este de utilitate publică și asociație de tip non-profit, realizarea de venituri din activitățile legate de realizarea planului de dezvoltare locală este interzisă. Însă

intensitatea sprijinului din PNDR pentru funcționare, promovare și cooperare este de 100%, și în acest context cheltuielile efectuate vor fi rambursate din FEADR și din bugetul de stat. Eventualele cheltuieli neeligibile vor fi suportate de membrii asociației.

Venituri :	Suma
Salarii si alte plati pentru personalul GAL	0,00 €
Cheltuieli legate de plata expertilor si pentru alte servicii de expertiza legate de implementarea strategiei de dezvoltare locala	0,00 €
Cheltuieli pentru închirierea unor locatii	0,00 €
Cheltuieli pentru închirierea/achizitia de echipamente de birotica si electronice, precum si a altor echipamente necesare pentru desfasurarea activitatilor GAL	0,00 €
Cheltuieli pentru organizarea întâlnirilor	0,00 €
Cheltuieli legate de comunicare (telefonie, internet, posta si servicii postale), transport si plata utilitatilor (caldura, lumina, etc.)	0,00 €
Cheltuieli pentru participarea la activitatile rețelei nationale si europene de dezvoltare rurala, seminarii etc.	0,00 €
TOTAL	0,00 €
Cheltuieli :	
Salarii si alte plati pentru personalul GAL	237.600,00 €
Cheltuieli legate de plata expertilor si pentru alte servicii de expertiza legate de implementarea strategiei de dezvoltare locala	98.820,00 €
Cheltuieli pentru închirierea unor locatii	64.776,67 €
Cheltuieli pentru închirierea/achizitia de echipamente de birotica si electronice, precum si a altor echipamente necesare pentru desfasurarea activitatilor GAL	13.500,00 €
Cheltuieli pentru organizarea întâlnirilor	2.430,00 €
Cheltuieli legate de comunicare (telefonie, internet, posta si servicii postale), transport si plata utilitatilor (caldura, lumina, etc.)	29.700,00 €
Cheltuieli pentru participarea la activitatile rețelei nationale si europene de dezvoltare rurala, seminarii etc.	10.260,00 €
TOTAL	457.086,67 €

Circuitul financiar (afereant sub-măsurii 431.2)

Etapele circuitului financiar

1. În urma selecției, Autoritatea de Management (AM) va transmite GAL-ului notificări scrise, menționând că au fost selectați (atribuindu-se decizia de autorizare) sau au fost respinși. AM înștiințează APDRP privind autorizarea plăților.
2. Semnarea contractului între GAL și APDRP

Reguli speciale pentru cheltuieli de funcționare:

3. GAL efectuează cheltuielile
4. GAL depune lunar cereri de plată la CRPDRP, aferente cheltuielilor de funcționare
5. CRPDRP verifică pe teren cheltuielile efectuate de către GAL (după caz)
6. Verificarea eligibilității dosarului cererii de plată și autorizarea plății de către CRPDRP (eliberarea certificatului de plată)
7. APDRP efectuează plata către GAL, reprezentând cheltuielile eligibile acoperite de sprijinul public

Reguli speciale pentru cheltuieli de animare și de instruire:

3. Depunerea raportului inițial și Declarației de eșalonare a plăților (maxim 3 tranșe de plată) la CRPDRP de către GAL, pentru fiecare proiect în parte
4. Aprobarea raportului inițial de către CRPDRP.
5. Demararea activităților proiectului

6. Verificarea pe teren a GAL-ului de către structurile teritoriale ale APDRP
7. Depunerea raportului intermediar / final la CRPDRP de către GAL
8. Aprobarea raportului intermediar / final de către CRPDRP
9. GAL întocmește dosarul cererii de plată pe care îl depune la CRPDRP – fiecărui Raport Intermediar aprobat îi corespunde o plată intermediară, în conformitate cu Declarația de Eșalonare a Plăților; în urma aprobării Raportului Final se efectuează plata finală de către APDRP
10. Verificarea conformității și eligibilității dosarului cererii de plată și autorizarea plății de către CRPDRP (eliberarea certificatului de plată)
11. APDRP efectuează plata către GAL (maxim 30 de zile de la aprobarea cererii)

Durata de funcționare aparatului tehnic: 54 luni, din 01.2011 până la 06.2015: ultimele proiecte finanțate selectate în anul 2013 prin PDL vor fi finalizate cel târziu în luna 04.2015.

431.2	Alocare anuală orientativă				
	2011	2012	2013	2014	2015
Salarii si alte plati pentru personalul GAL	52,800.00 €	52,800.00 €	52,800.00 €	52,800.00 €	26,400.00 €
Cheltuieli legate de plata expertilor si pentru alte servicii de expertiza legate de implementarea strategiei de dezvoltare locala	21,960.00 €	21,960.00 €	21,960.00 €	21,960.00 €	10,980.00 €
Cheltuieli pentru închirierea unor locatii	14,394.82 €	14,394.82 €	14,394.82 €	14,394.82 €	7,197.41 €
Cheltuieli pentru închirierea/achizitia de echipamente de birotica si electronice, precum si a altor echipamente necesare pentru desfasurarea activitatilor GAL	3,000.00 €	3,000.00 €	3,000.00 €	3,000.00 €	1,500.00 €
Cheltuieli pentru organizarea întâlnirilor	540.00 €	540.00 €	540.00 €	540.00 €	270.00 €
Cheltuieli legate de comunicare (telefonie, internet, posta si servicii postale), transport si plata utilitatilor (caldura, lumina, etc.)	6,600.00 €	6,600.00 €	6,600.00 €	6,600.00 €	3,300.00 €
Cheltuieli pentru participarea la activitatile rețelei nationale si europene de dezvoltare rurala, seminarii etc.	2,280.00 €	2,280.00 €	2,280.00 €	2,280.00 €	1,140.00 €
Studii ale zonei	7,000.00 €	0	0	0	0
Masuri pentru furnizarea informatiei cu privire la strategia de dezvoltare locala	2,282.59 €	2,282.59 €	2,282.59 €	2,282.59 €	1,141.30 €
Instruirea personalului implicat în implementarea strategiei de dezvoltare locala	37,000.00 €	0	0	0	0
Evenimente de promovare	6,888.89 €	6,888.89 €	6,888.89 €	6,888.89 €	3,444.44 €
Instruirea liderilor locali	14,500.00 €	14,500.00 €	0	0	0
TOTAL A+B (431.2):	169,246.30 €	125,246.30 €	110,746.30 €	110,746.30 €	55,373.15 €

III.3.4 Dispozitivul de comunicare și informare

Informarea și comunicarea reprezintă elemente esențiale atât în etapele inițiale, de constituire a parteneriatelor public – privat cât și ulterior, după selectarea parteneriatului ca GAL în acțiunile sale de funcționare, instruire și animarea teritoriului.

Grupuri țintă:

- toți locuitorii din zonă
- potențiali beneficiari, solicitanți
- publicul larg
- parteneri naționali și transnaționali

Obiectivele și principiile aferente comunicării pe grupuri țintă (inclusiv exemple):

- toți locuitorii din zonă
 - informare de la bun început (afișe și comunicate de presă bilingve în termen de 15 zile de la aprobarea GAL-ului, privind etapele principale ale realizării și obiective, rezultate propuse)
 - informare continuă (site-ul GAL-ului, actualizat săptămânal)
 - comunicare bilingvă (comunicate prin presa locală, lunar, bilingve)
 - acces neîngrădit la informații (raport anual în format Braile, site accesibil și pentru nevăzători)
 - afișe privind următoarele evenimente și rezultatele obținute (trimestrial, bilingv)
 - evenimente de evaluare cu dezbatere publică (anual, în total 3 întâlniri, 1 întâlnire în fiecare zonă /Borsec, Nord, Sud/)
- potențiali beneficiari, solicitanți
 - informare continuă (site-ul GAL-ului, actualizat zilnic)
 - comunicare bilingvă (informații privind lansarea cererilor de proiecte)

- caravană de informare cu 20 zile înainte de publicarea următoarei sesiuni de cereri de proiecte (1 eveniment în fiecare comună/oraș)
- informare și asistență în scris cu termen de răspuns de 5 zile lucrătoare de la data înregistrării (poate fi prelungit în cazul în care este necesară consultarea cu DADR, APDRP, CRPDRP, OJPDRP, după caz; este valabil numai pentru cererile depuse la sediul GAL-ului, folosind formularul completat corect)
- multiplicarea și publicarea ghidurilor și formularelor va fi realizat cu titlu gratuit, în principiu în format electronic pe site-ul GAL-ului
- interesați (numai din zona G10)
 - organizarea atelierului de monitorizare format din locuitori activi (ședințe semestriale, 1 atelier în fiecare zonă; recomandările formulate vor fi luate în considerare de către organismele decizionale a GAL-ului)
 - forum/blog pe site, inclusiv hot-line pe Skype/Messenger
 - obligație de răspuns în termen de 5 zile lucrătoare de la înregistrarea cererilor de informare, indiferent de conținut sau temă (formular tipărit și online pe site, inclusiv căsuță vocală pentru nevăzători)
 - o versiune simplificată a a site-ului va fi actualizată trimestrial în limba engleză
- parteneri naționali și transnaționali
 - difuzarea cu titlu gratuit a studiilor realizate despre zonă
 - termen de răspuns după înregistrarea cererii de schimb de bune practici: 15 zile lucrătoare, responsabil: personalul propriu.
- persoane din parteneriat: responsabilitatea informării îi revine partenerilor.

În ultimul trimestru al realizării planului de dezvoltare locală va fi redactat un studiu de evaluare și publicat pe site și multiplicat pe suport de hârtie, difuzat cu titlu gratuit pentru toți cei interesați din grupurile sus menționate.

Metode folosite:

- caravană de informare
- site
- forum/blog
- relații cu publicul (pe baza cererilor de informare)
- studiu de evaluare
- ghiduri, formulare
- atelier de monitorizare

III.4 Implementarea proiectelor în cadrul GAL-ului

PARTEA A – VII – A: MECANISMUL DE IMPLEMENTARE

Se va indica dispozitivul prevăzut în domeniul monitorizării (adică gestionarea financiară), evaluării (mod de organizare, metodologie, indicatori) și al controlului.

Dispozitivul de monitorizare, evaluare și control implementat de GAL presupune:

- Luarea operativă a deciziilor asupra implementării proiectului (sau depistarea problemelor);
- Efectuarea zilnică a gestionării proiectului;
- Executarea operativă și corectă a procedurilor de gestionare a resurselor;
- Facilitarea coordonării între activitățile componentelor;
- Monitorizarea și raportarea la timp despre realizările și rezultatele proiectului;
- Informația despre conținutul proiectului și realizările acestuia este oferită factorilor de decizie la cel mai înalt nivel.
- **monitorizarea** trebuie să prevadă un dispozitiv riguros și transparent de vizualizare a modului în care are loc gestionarea financiară a implementării strategiei de dezvoltare, care să permită colectarea sistematică și structurarea anuală a datelor cu privire la activitățile desfășurate. Persoanele interesate vor putea participa la un atelier de monitorizare, care va sprijini munca GAL-ului.
- **evaluarea** presupune elaborarea unui dispozitiv clar de organizare a înregistrării și raportării către AM a unor sugestii și remarci privind rezultatele implementării proiectelor în cadrul strategiei de dezvoltare locală. De asemenea, evaluarea va fi o activitate bine structurată pe o bază bine stabilită și presupune elaborarea unui set de indicatori (considerați relevanți în reflectarea eficienței obținute în urma implementării proiectului) și a unei metodologii de evaluare (inclusiv rapoarte de evaluare – intermediare și finale) a rezultatelor implementării. Monitorizarea și evaluarea va asigura implementarea efectivă și la timp a proiectelor, managementul finanțelor publice, inclusiv administrarea adecvată a resurselor proiectului și monitorizarea efectivă și evaluarea activităților și rezultatelor acestuia. În vederea aprobării rapoartelor de evaluare, în scopul efectuării plăților se va efectua auditul de către auditorul stabilit. Se va elabora și un studiu de evaluare.

- **controlul** presupune stabilirea unui sistem de verificare a respectării planificării legate de implementarea strategiei de dezvoltare. Se vor efectua rapoarte de verificare pe teren.

Programarea vizitelor (controalelor) va trebui să aibă în vedere anumite principii, cum ar fi: eficiența unor astfel de demersuri, păstrarea bunelor relații contractuale, verificarea doar a aspectelor de ordin tehnic legate de proiect etc.

De asemenea, în cadrul mecanismului de implementare, se va preciza modul de distribuire a responsabilităților, pentru fiecare etapă a circuitului unui dosar, între GAL, agenția de plăți și autoritatea de management.

Sarcină	GAL	AM județean (DADR, după caz)	Agenția de Plăți
Informare	X		
Sprijinirea elaborării proiectelor	X		
Lansarea apelului pentru proiecte	X		
Selectarea proiectelor	X		
Controlul administrativ al dosarelor		X	X
Decizie	X		
Notificarea către beneficiar		X	X
Monitorizare	X		X
Plată			X
Control		X	X
Arhivare	X		

Procedura de selecție a proiectelor

GAL-ul este responsabil de elaborarea și implementarea planului de dezvoltare locală, precum și de selectarea proiectelor care sunt conforme cu obiectivele formulate în acesta.

Pentru a realiza activitățile prevăzute pentru atingerea obiectivelor din strategia inclusă în planul de dezvoltare, GAL va stabili criteriile de selecție pentru fiecare tip de proiecte denumite „criterii de selecție locală” care respectă prioritățile specifice ale strategiilor de dezvoltare locală. Aceste criterii sunt cuprinse în Planurile de Dezvoltare Locală (vezi fișele de măsuri) și în apelurile de selecție a proiectelor lansate la nivel local de către GAL. În acest sens, criteriile utilizate de GAL vor avea în vedere ca proiectele individuale:

- Să se încadreze în obiectivele strategiei
- Să aibă un caracter pilot

Iar criteriile generale de selecție, aplicabile pentru toate proiectele, sunt:

- Caracter inovativ
- Egalitate de șanse: proiecte care depășesc cerințele minime în domeniu
- Proiecte bazate pe cunoștințe locale (local knowledge)

Minim 30% din punctajul maxim va putea fi obținut prin îndeplinirea acestor criterii de selecție, se va elabora câte o grilă separată pentru fiecare criteriu general.

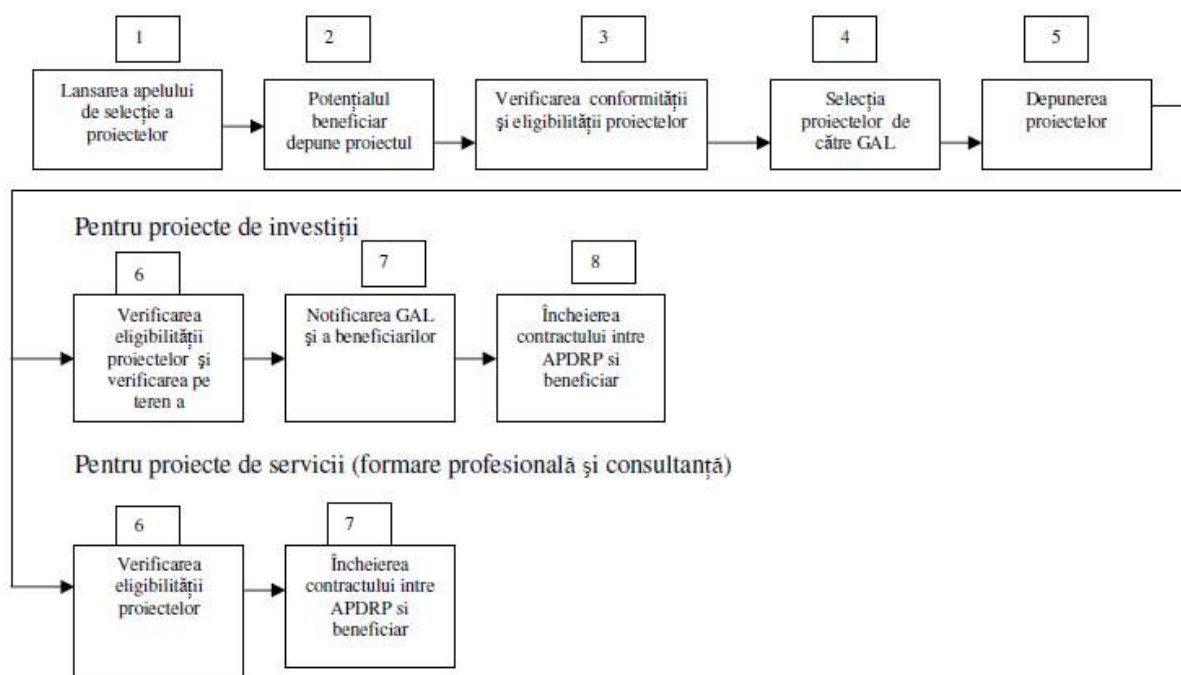
Pe parcursul procesului de selecție al proiectelor vor fi întocmite 2 subliste complementare, sublista tinerilor cu o pondere de 40% din suma alocată în sesiunea de depunere a proiectelor, și sublista cu restul de solicitanți cu o pondere de 60% din suma alocată. În cazul în care din suma alocată sublistei tinerilor vor rămâne fonduri, se vor aloca celelalte subliste, dacă nu proporția rămâne așa.

Selecția proiectelor va fi realizată de către un Comitet de Selecție, format din membrii GAL. În ceea ce privește selecția proiectelor în cadrul GAL, se va aplica regula „dublului cvorum”, respectiv pentru validarea voturilor este necesar ca în momentul selecției să fie prezenți cel puțin 50% din membrii comitetului, din care peste 50% să fie din mediul privat și societate civilă. Proiectele vor fi selectate cu votul favorabil al cel puțin 70% din membrii prezenți ai Comitetului. Decizia Comitetului de Selecție va fi aprobată prin hotărârea Adunării Generale a GAL, prin aplicarea regulii „dublului cvorum”, respectiv pentru validarea voturilor este necesar ca la adunarea

generală prin care se aprobă deciziile să fie prezenți cel puțin 50% din membri, din care peste 50% să fie din mediul privat și societate civilă. Pentru aprobarea unei decizii este necesar votul favorabil al cel puțin 70% din membrii prezenți.

Pentru transparența procesului de selecție a proiectelor în cadrul GAL și totodată pentru efectuarea activităților de control și monitorizare, la aceste selecții va lua parte și un reprezentant al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale de la nivel județean (DADR, AM PNDR), după caz.

Faza de selecție a proiectelor în cadrul GAL și fluxurile acestora

Procesul de selecție:

1. GAL lansează apelul de selecție a proiectelor, folosind mijloacele de informare mass-media
2. Potențialul beneficiar depune proiectul la secretariatul GAL,
3. GAL efectuează verificarea conformității proiectului și respectarea criteriilor de eligibilitate
4. Selecția proiectelor, efectuată de către GAL pe baza strategiei, utilizând criteriile elaborate de fiecare GAL în parte
5. Depunerea proiectelor selectate de către GAL la Centrul Regional de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit (CRPDRP)

Reguli speciale pentru investiții:

6. CRPDRP verifică eligibilitatea proiectelor și se efectuează verificarea pe teren a potențialului beneficiar de către structurile teritoriale ale APDRP
7. CRPDRP transmite o notificare către beneficiar și către GAL, de înștiințare cu privire la aprobarea sau neaprobarea proiectului
8. Încheierea contractului între beneficiar și CRPDRP

Reguli speciale pentru servicii:

6. CRPDRP verifică eligibilitatea proiectelor și transmite o notificare către beneficiar și către GAL, de înștiințare cu privire la aprobarea sau neaprobarea proiectului
7. Încheierea contractului între beneficiar și CRPDRP

Vor fi înființate două comisii:

1. O comisie pentru stabilirea valorii arhitecturale a proiectelor depuse în cadrul Măsurii 323, care va avea următoarea componență:

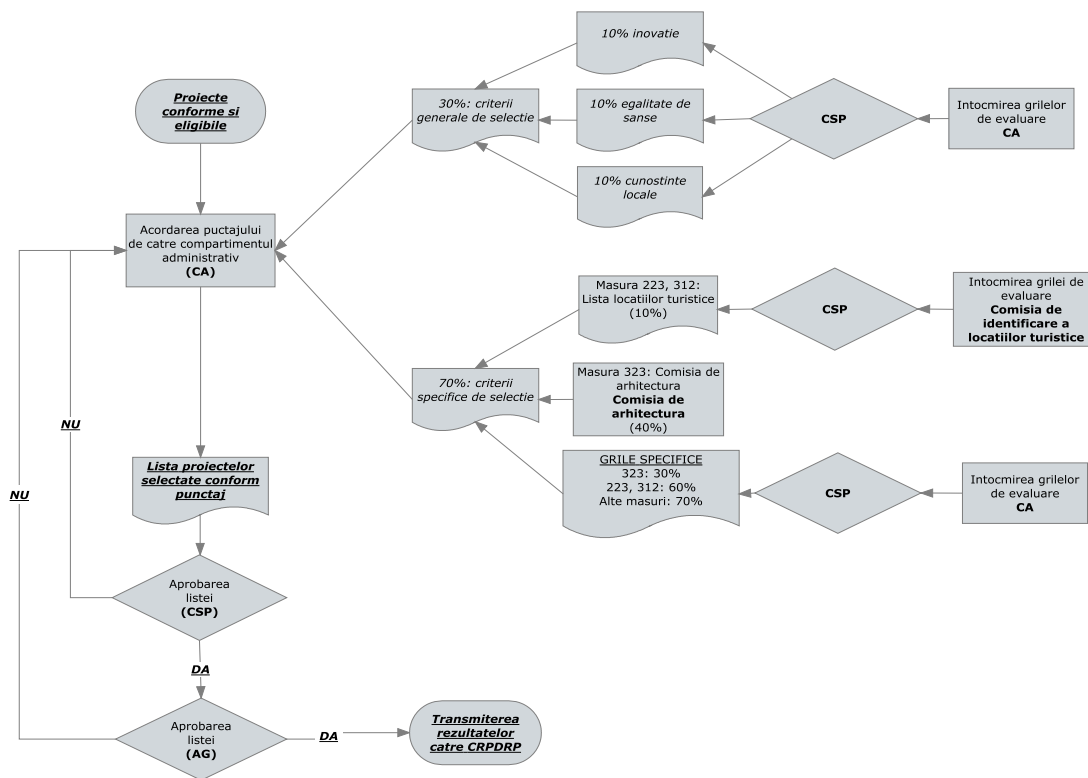
- un reprezentant/membru OAR
- un reprezentant/membru RUR
- o persoană care dispune atestat MCC
- o persoană din partea Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Harghita / comisiei județene pentru protecția monumentelor istorice
- un reprezentant al unei asociații turistice locale

2. O comisie care identifică locațiile turistice de interes, care va avea următoarea componență:

- reprezentanți din partea a 4 ONG-uri turistice
- reprezentanți din partea a câte unui consiliu local din fiecare zonă (Nord, Sud, Borsec)

Această comisie va elabora o listă cu locațiile turistice de interes, aplicabil în ceea ce privește Măsura 223 (într-o rază de 500 m), Măsura 312 (într-o rază de 150 m). Clădirile reabilitate în cadrul Măsurii 323, precum și cele cuprinse în lista monumentelor istorice de categoria A sau B, vor face parte în mod obligatoriu din această listă.

Pasul nr. 4 din fluxul selecției proiectelor este detaliat după cum urmează:

Sistem de monitoring și control

Unitatea responsabilă: Compartiment administrativ

Responsabil: Responsabil administrativ

Unitatea de supraveghere: Consiliul director

Activități de monitoring:

1. Raportarea financiară și tehnică (tip. 431.2)

- a. Raportarea internă va fi realizată conform legislației în vigoare. Raporturi interne vor fi întocmite de către contabil și animatori numiți de către responsabilul administrativ. Avizarea raporturilor: responsabil administrativ, auditor. Verificarea raporturilor: Cenzorul asociației. Aprobarea raporturilor: A.G. GAL-ului.
- b. Raportare către AM PNDR și APDRP (OJPDRP sau CRPDRP după caz): raporturile vor fi întocmite conform contractului de finanțare încheiat între AM PNDR și GAL-ul.

2. Derularea contractelor de achiziții publice (431.2, 111, 331)

- a. Contractelor încheiate în cadrul măsurii 431.2: Folosind metodologia aprobată prin OUG 34 din 2006, raportarea și aprobarea etapelor de către APDRP conform contractului de finanțare.
- b. Contractelor încheiate în cadrul măsurii 111 și 331: Folosind metodologia aprobată prin OUG 34 din 2006, raportarea și aprobarea etapelor de către APDRP conform contractului de finanțare. Un reprezentant al C.D. va verifica activitățile de formare printr-un eșantion; verificare: proces verbal de control (foto, lista participanților prezenți, copie după documentele folosite pe parcursul sesiunii de formare). Operatorul economic va întocmi procesele verbale și va depune listele cu participanți (fiecare sesiune de formare), inclusiv poze realizate cu participanții.

3. Realizarea proiectelor finanțate

- a. Control periodic (cu notificarea beneficiarului în termen de 10 zile înainte): periodic, a 2-a, a 4-a, a 6-a, etc. luna realizării investiției. Întocmit de: expert tehnic și un animator din partea C.A. În cazul în care problemele sunt identificate, C.A. și C.S.P. va întocmi în termen de 5 zile lucrătoare un raport către APDRP și va formula sugestii pentru rezolvarea problemelor identificate.
- b. Control final: verificare pe teren după verificarea raportului final (documentația depusă). În cazul în care totul este în ordine, C.A. va întocmi un raport pozitiv către C.S.P. și C.D., respectiv către APDRP. În cazul în care sunt identificate probleme, o nota va fi transmisă în termen de 5 zile lucrătoare către APDRP și către beneficiar. Realizată de: expertul tehnic. Avizat de: responsabilul administrativ.
- c. Control prin eșantion (pe teren, fără notificare scrisă): 2 proiecte în derulare, lunar. Întocmit de: expertul tehnic și un animator din partea C.A. În cazul în care problemele sunt identificate, C.A. și C.S.P. va întocmi în termen de 5 zile lucrătoare un raport către APDRP și va formula sugestii pentru rezolvarea problemelor identificate.
- d. Aprobarea achizițiilor: Documentația depusă de către beneficiar va fi verificată de către expertul tehnic, un animator și de către contabil. Aprobarea documentației este obligatorie pentru avizarea documentației de către APDRP. Termen de limită: 5 zile lucrătoare. Aprobarea din partea C.A. nu înclocuiește procesul de aprobare de către APDRP.
- e. Aprobarea modificărilor: În cazul în care pe parcursul proiectării sau după caz realizării investiției, beneficiarul depune o cerere de schimbare de soluții sau bugetul proiectului va fi schimbat cu mai mult decât 10%, modificările trebuie să fie aprobate de către C.S.P. pe baza cererii și raportului elaborat de către C.A. În cazul în care modificările sunt bine fundamentate prin documentele tehnice, C.S.P.

avizează favorabil cererea depusă ce dătre beneficiar. În caz contrar, proiectul nu poate fi finanțat.

- f. Modificarea contractelor de finanțare: APDRP și/sau beneficiarul va notifica în mod obligatoriu GAL-ul în cazul în care contractul de finanțare va fi modificat. În cazul în care GAL-ul nu este de acord cu modificarea contractului de finanțare, C.A. va întocmi o nota privind sugestiile formulate de către GAL-ul. C.D. avizează nota către APDRP.
- g. Cooperare cu APDRP, AM PNDR: Activitatea va fi detaliată pe baza contractului de finanțare. Responsabilul operativ: responsabilul administrativ, responsabilul legal: președintele asociației.

4. Evaluarea PDL-ului pe parcursul realizării

- a. Monitorizarea realizării indicatorilor de monitorizare: Evaluarea PDL-ului va fi realizată pe baza raporturilor lunare, întocmite de către C.A. Raporturile lunare vor fi supuse dezbaterii publice în zona. C.A. va întocmi și un raport despre eventualele sugestii formulate pe parcursul dezbaterii publice. Raportul lunar, completat cu raportul privind dezbaterile publice va fi înaintat către C.D. În cazul în care C.D. nu acceptă raportul lunar, responsabilul administrativ este responsabil pentru elaborarea unui plan de acțiune privind ameliorarea performanței. Planul de acțiune va fi înaintat către C.D. în termen de 10 zile lucrătoare. În cazul în care C.D. nu aprobă planul de acțiune, un proces va fi inițiat conform celor descrise în punctul 4.b.
- b. Modificarea PDL-ului, după caz:
 - i. În cazul în care activitățile preconizate sunt realizate cu o întârziere de cel puțin 2 luni, C.A. va notifica în scris C.D. Notificarea cuprinde și propuneri de soluții pentru rezolvarea problemelor. Dacă este necesar, C.D. va lua o decizie privind suspendarea activităților cu probleme, respectiv privind elaborarea proiectului de modificarea PDL-ului. AM PNDR și APDRP va fi notificat în scris privind începerea procesului de modificare a PDL-ului. Termenul limită pentru elaborarea modificării: 15 zile lucrătoare. În termen

de 5 zile lucratoare președintele asociației va convoca o ședință extraordinară a A.G-ului pentru aprobarea modificărilor. Responsabilul administrativ va notifica în scris APDRP și AM PNDR privind modificarea PDL-ului. PDL-ul modificat va fi supus aprobării de către AM PNDR.

- ii. În cazul în care prin activitatea de monitoring 4.a problemele sunt identificate de către C.A., responsabilul administrativ va notifica în scris C.D. C.D. va formula opinia sa în scris și A.G. a asociației va lua decizia cu "cворum dublu", dacă modificarea PDL-ului este necesară sau nu. În cazul în care votul este favorabil, procesul de modificare a PDL-ului este identic cu cele descrise în 4.b.i.

În graficele de mai jos este prezentată detaliat modalitatea de pregătire a lansării primului și ultimului apel pentru proiecte, precum și modalitatea evaluării și implementării proiectelor.

Pe parcursul procesului de selecție al proiectelor vor fi întocmite 2 subliste complementare, sublista tinerilor cu o pondere de 40% din suma alocată în sesiunea de depunere al proiectelor, și sublista cu restul de solicitanți cu o pondere de 60% din suma alocată. În cazul în care din suma alocată sublistei tinerilor vor rămâne fonduri, se vor aloca celelalte subliste, dacă nu proporția rămâne așa.

III.5 Implicarea GAL-ului în acțiunile de cooperare și în RNDR

PARTEA A -VIII – A: COOPERARE ȘI CREAREA ȘI IMPLEMENTAREA REȚELEI

III.5.1 Cooperare

În cadrul axei LEADER, cooperarea reprezintă o modalitate de a extinde experiențele locale pentru îmbunătățirea strategiilor locale, un mod de a avea acces la informații și idei noi, de a face schimb de experiență și de a învăța din experiența altor regiuni sau țări, pentru a stimula și sprijini inovația, pentru dobândirea de competențe și îmbunătățirea lor.

Teritoriul rural „zona G10” a implementat deja proiecte de cooperare în cadrul măsurii 431.1 aferent PNDR: vizite de studii cu scopul schimbului de bune practici la Austria și în Ungaria la GAL-urile cu experiență în realizarea PDL-urilor tip LEADER+ și LEADER ca componentă al PAC, axa 4. din pilonul 2.

În cadrul proiectului realizat cu sprijinul financiar în cadrul măsurii 431.1, zona G10 a organizat un atelier de cooperare cu reprezentanții diferitelor GAL-uri din România.

Nr. crt.	Partenerul/partenerii	Tematica cooperării	Obiective	Valoarea proiectului/ proiectelor de cooperare (euro)	Rezultate
1. Experiențe de cooperare deja întreprinse					
1.	Asociația „Mecsek-Völgyiség-Hegyhát Egyesület” din Ungaria	Vizită de studii	<ul style="list-style-type: none"> - schimb de experiență și de bune practici - identificarea de noi oportunități de dezvoltare rurală - întărirea capacității de dezvoltare a strategiilor locale 	aprox. 2.300 euro	<ul style="list-style-type: none"> - acumularea de cunoștințe privind implementarea PDL - întărirea capacității de implementare a strategiilor locale - metodologie de elaborare a PDL bazată pe nevoile și oportunitățile locale
2.	Asociația „Regionalverband Sauwald” din Austria	Vizită de studii	<ul style="list-style-type: none"> - schimb de experiență și de bune practici - identificarea de noi oportunități de dezvoltare rurală - întărirea capacității de dezvoltare a strategiilor locale 	aprox. 2.700 euro	<ul style="list-style-type: none"> - acumularea de cunoștințe privind implementarea PDL - întărirea capacității de implementare a strategiilor locale - metodologie de elaborare a

					PDL bazată pe nevoile și oportunitățile locale
3.	<p>Asociația Microregională Târnava Mică Bălăușeri-Sovata</p> <p>Asociația de Dezvoltare Durabilă GAL Curbura Carpaților</p> <p>Asociația ALUTUS Regio Egyesület</p> <p>Asociația Microregiunea RIKA</p> <p>Grupul de Acțiune Locală Zona Montană Mureș</p> <p>Asociația de Dezvoltare Microregională "Alcsik"</p> <p>Grupul de Acțiune Locală Mara Natur</p>	Eveniment de cooperare	<ul style="list-style-type: none"> - schimb de bune practici - concepere de idei de proiecte - stabilirea cooperării între parteneri - cooperarea în cadrul programului LEADER în vederea identificării de noi oportunități de dezvoltare rurală - întărirea capacității de dezvoltare a strategiilor locale 	aprox. 1.800 euro	<ul style="list-style-type: none"> - stabilirea unor relații de cooperare între cele 8 asociații participante din țară - identificarea oportunităților de cooperare
2. Intenții de cooperare					
1.	Cooperare transnațională cu GAL-uri din UE	Cooperare privind inovația și knowledge transfer	<ul style="list-style-type: none"> - inovație în managementul și în cadrul evaluării proiectelor depuse în cadrul PDL 	35.000 euro	<ul style="list-style-type: none"> - efecte pozitive asupra managementului PDL - efecte pozitive asupra evaluării proiectelor - efecte pozitive asupra proiectelor realizate - oportunități de cooperare

					post-2013 - alte rezultate conform documentației de colaborare elaborate în faza 1.
2.	Cooperare transnațională cu GAL-uri din UE	Cooperare privind valorificarea tradițiilor locale și knowledge transfer	- valorificarea tradițiilor locale rurale în industria alimentară cu specific local	35.000 euro	- efecte pozitive asupra managementului PDL - efecte pozitive asupra evaluării proiectelor - efecte pozitive asupra proiectelor realizate - oportunități de cooperare post-2013 - alte rezultate conform documentației de colaborare elaborate în faza 1.

Pe baza analizei structurii și punctelor tari ale PDL G10, am identificat 2 domenii de cooperare, care pot adăuga valoare în plus pentru realizarea măsurilor zonei. Având în vedere faptul, că accentul este pus pe cunoștințele locale și pe inovație rurală, temele de cooperare sunt după cum urmează:

1. inovație în managementul și în cadrul evaluării proiectelor depuse în cadrul PDL,
2. valorificarea tradițiilor locale rurale în industria alimentară cu specific local.

Conform fișei măsurii 421 din PNDR și conform Ghidului editat de CE DG Agricultură și Dezvoltare Rurală (RD12/10/2006 rev3), în zona G10 proiectele de cooperare transnațională vor fi selectate folosind metodologia de selectare detaliată pentru alte proiecte depuse în cadrul PDL. În acest sens, fișa locală a măsurii aferentă PDL a fost inclusă în capitolul "Fișele de măsuri" din strategia locală.

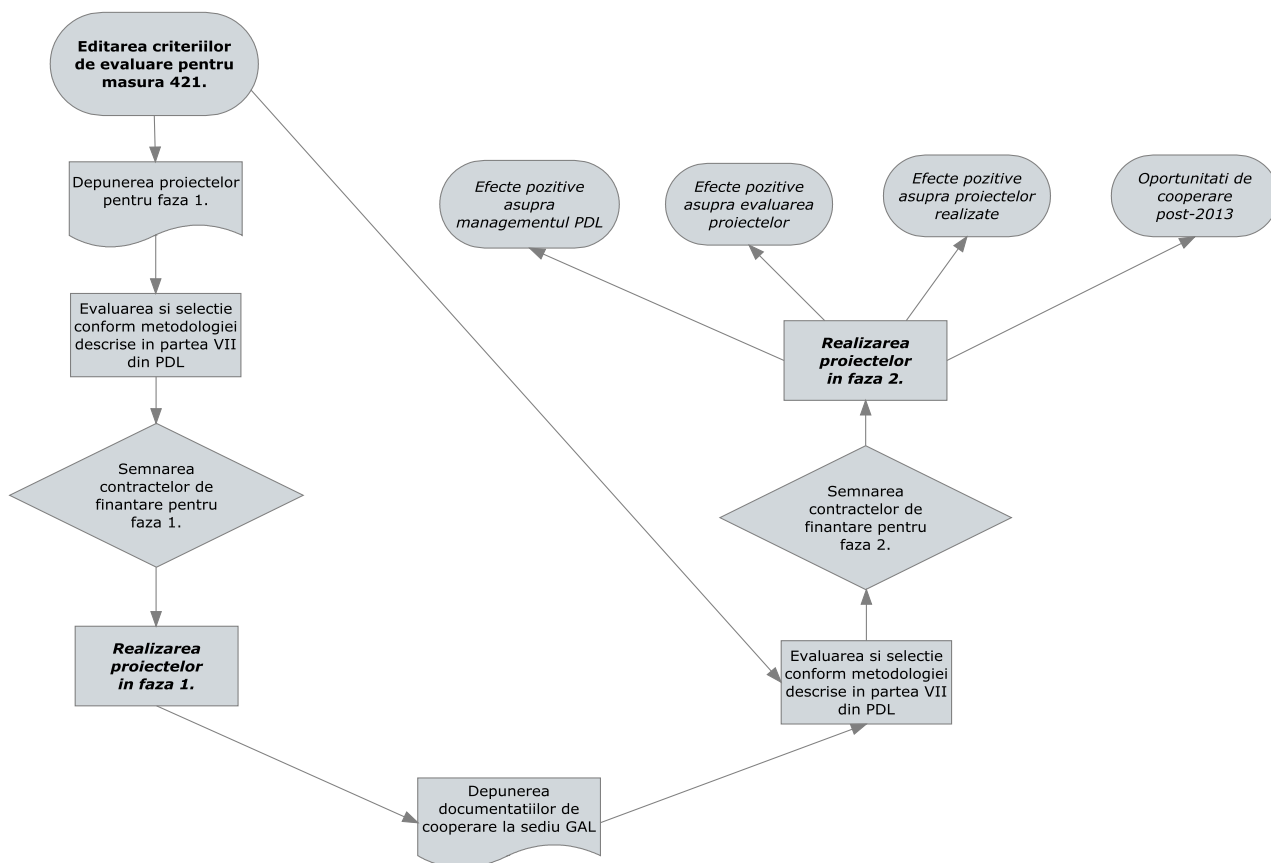
Conform ghidurilor și experiențelor în cooperare, vor fi selectate în primul rând 2 proiecte pentru elaborarea documentațiilor de cooperare. Documentațiile vor fi editate conform conținutului cadru descris în Ghidul susmenționat și pe baza Ghidului de cooperare integrată europeană, editat de Rețeaua Europeană pentru Dezvoltare Rurală, respectând legislația națională.

După întocmirea documentațiilor, inițiatorii de cooperare transnațională vor depune în faza 2 aferentă măsurii locale 421 pentru evaluarea și aprobarea de către CA, CSP și în final de către AG GAL. (În cazul eventualelor surse de finanțare din partea partenerilor din alte state membre ale UE, vor fi aplicabile regulamentele naționale ale programelor pentru dezvoltare rurală.)

Documentațiile depuse în faza 2. vor avea cel puțin următoarele:

- a. **Parteneriatul:** tipul actorilor implicați, legăturile dintre responsabilii de proiect și GAL – implicarea partenerilor locali în operațiunile prevăzute.
- b. **Integrarea în strategia teritoriului:** integrarea în strategia teritorială, valoarea adăugată a proiectului, coordonarea cu alte acțiuni derulate, valorificarea experienței cooperării din afara teritoriului.
- c. **Tipul de proiect:** Acțiuni comune concrete (mai mult decât o intenție și/sau un schimb de experiență).
- d. **Aspecte tehnice:** fezabilitate tehnică, calendar, mecanismul de implementare, aspecte practice, metodologie și organizare, indicatori de monitorizare, managementul proiectului.
- e. **Aspecte financiare:** buget realist și coerent, plan de finanțare, deviz, fezabilitate financiară, implicarea diverșilor actori.

Procedura de realizare a proiectelor de cooperare este detaliată în graficul de mai jos.

III.5.2 Crearea și implementarea rețelei

Din fișa tehnică a Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală (RNDR), este cunoscut faptul că aceasta va pune la dispoziția GAL-urilor o serie de facilități prin care acestea vor beneficia de participare în cadrul acțiunilor desfășurate de RNDR (training, informare, comunicare etc.).

Chiar măsura de cooperare națională și transnațională, va fi facilitată de sprijin metodologic care se va baza, în principal, pe rețeaua rurală din România și rețeaua europeană. Astfel, prin intermediul acestor rețele, GAL-urile care doresc să întreprindă proiecte de cooperare vor putea consulta baza de date și își vor alege GAL-ul/parteneriatul pe care îl doresc ca partener în elaborarea/implementarea proiectului.

La realizarea rețelei de nivel național zona G10 va fi deschisă pentru orice tip de cooperare care adaugă valoare la realizarea PDL-ului. Compartimentul administrativ are obligația de a facilita eventualele cooperări la nivel național conform instrucțiunilor primite de către AM PNDR, RNDR sau DADR.